

XƏZƏR

XƏBƏR

№ 454 Oktyabr 2025

KHAZAR REVIEW

AYLIQ DƏRGİ
ISSN 2218-2772
khazar-review.khazar.org

Hamlet İsaxanlı

**ADPU QUBA FİLİALINDA
PROF.AKAD.**

**HAMLET İSAXANLININ
“MƏNİM QARABAĞIM VƏ
YA QARABAĞ DÜYÜNÜ”
KİTABININ TƏQDİMƏTİ**

**PRESENTATION OF
PROF. ACAD. HAMLET
ISAKHANLI'S BOOK "MY
KARABAKH OR THE
KARABAKH KNOT" HELD
AT ASPU GUBA BRANCH**

Oktyabrın 29-da ADPU Quba filialında Xəzər Universiteti Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin təşkilatçılığı ilə universitetin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof. Akad. Hamlet İsaxanlının “Mənim Qarabağım və ya Qarabağ düyünü” adlı kitabının təqdimatı keçirilib. Tədbirdə Xəzər Universitetinin və ADPU Quba filialının rəhbərliyi, professor-müəllim heyəti, tələbələr, qonaqlar iştirak ediblər.

Təqdimat mərasiminin moderatoru ADPU Quba filialının Ədəbiyyat və dillər kafedrasının müdiri Dos. Gülşən Ağabəyin giriş sözündən sonra ADPU Quba filialının direktoru Dos. Yusif Aliyev çıxış edərək qonaqları salamladı və Hamlet İsaxanlının Azərbaycan elminə və ədəbiyyatına verdiyi mühüm töhfələrdən bəhs etdi.

Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziyə İsayeva universitetin keçdiyi yol, qazandığı uğurlar, gələcək perspektivlər haqqında geniş məlumat verdi. AMEA Folklor İnstitutunun direktoru, Xəzər Universitetinin müəllimi Dos. Hikmət Quliyev çıxışında əsərin elmi, ədəbi və ictimai əhəmiyyətindən söz açdı. Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müdiri Dilbər Zeynalova H.İsaxanlının “Dalğalarla yan-yana” şeirini səsləndirdi.

Hamlet İsaxanlı çıxışında kitabın yazılma məqsədindən, Qarabağ mövzusunda fərqli baxış bucağından yanaşmanın vacibliyindən, əsərdə öz əksini tapan tarixi hadisələrin mahiyyətindən danışdı və çoxsaylı sualları cavablandırdı, kitab haqqında səslənən rəylərə münasibət bildirdi.

Tədbir bədii hissə ilə müşayiət olundu. Xəzər Universitetinin Musiqi və incəsənət departamentinin

On October 29, a presentation of the book "My Karabakh or the Karabakh Knot" by Prof. Acad. Hamlet Isakhanli, founder of the university and Chairman of the Board of Directors and Trustees, was held at the ASPU Guba Branch, organized by Khazar University's Department of Languages and Literature. The event was attended by the leadership of Khazar University and ASPU Guba Branch, faculty members, students, and guests.

Following the opening remarks by Assoc. Prof. Gulshan Aghabey, Head of the Department of Literature and Languages at ASPU (Guba), who served as moderator of the presentation ceremony, Assoc. Prof. Yusif Aliyev, Director of ASPU (Guba), addressed the audience, greeting the guests and discussing Hamlet Isakhanli's contributions to science and literature.

Dr. Raziya Isayeva, Rector of Khazar University, provided information about the university's journey, achievements, future prospects. Assoc. Prof. Hikmat Guliyev, Director of the Institute of Folklore of the ANAS, and lecturer at Khazar University, spoke about the scientific, literary, and social significance of the work. Dilbar Zeynalova, Head of the Department of Languages and Literature, recited H. Isakhanli's poem "Side by Side with the Waves."

In his address, Hamlet Isakhanli discussed the purpose of writing the book, the importance of approaching the Karabakh topic from a different perspective, the essence of historical events reflected in the work, and answered numerous questions, responding to comments.

The event was accompanied by an artistic segment.

Yusif Aliyev

müəllimi aşiq Ramin Qarayev Hamlet İsaxanlının şeirlərinə bəstələdiyi mahnıları sazla ifa etdi. Filialın tələbələri şairin şeirlərini səsləndirdilər, mahnı və rəqslərlə çıxış etdilər.

Tədbir çərçivəsində professor Hamlet İsaxanlının müxtəlif illərdə nəşr olunmuş kitablarından ibarət sərgi də nümayiş etdirildi.

Hikmət Quliyev

Sonda Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Rəziyə İsayeva ADPU Quba filialının direktoru dos. Yusif Aliyevə, Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müdiri dos. Dilbər Zeynalova ADPU Quba filialının Ədəbiyyat və dillər kafedrasının müdiri Dos. Gülşən Ağabəyə xatirə hədiyyələri təqdim etdilər.

Təqdimat mərasimi qarşılıqlı fikir mübadiləsi ilə yekunlaşdı, iki universitet arasında gələcək əməkdaşlıq imkanları geniş müzakirə olundu.

Tədbir iştirakçılarla birlikdə xatirə şəkli çəkilməsi ilə yekunlaşdı.

Rəziyə İsayeva

Ashiq Ramin Garayev, lecturer at Khazar University's Department of Music and Arts, performed songs he had composed to Hamlet Isakhanli's poems with the saz. Branch students recited the poet's poems and performed songs and dances.

An exhibition featuring books by Professor Hamlet Isakhanli published in various years was also displayed during the event.

At the conclusion, Dr. Raziya Isayeva presented commemorative gifts to Assoc. Prof. Yusif Aliyev, Director of ASPU, and Assoc. Prof. Dilbar Zeynalova, Head of the Department of Languages and Literature, presented them to Assoc. Prof. Gulshan Aghabey, Head of the Department of Literature and Languages at ASPU. The presentation ceremony concluded with a mutual exchange of ideas, and future cooperation opportunities between the two universities were extensively discussed. The event concluded with a commemorative photograph taken with the participants.

Dilbər Zeynalova, Gülşən Ağabəy

İÇİNDƏKİLƏR

ADPU Quba filialında Prof.Akad. Hamlet İsxanlının "Mənim Qarabağım və ya Qarabağ düyünü" kitabının təqdimatı	2
İngilis dili və ədəbiyyatı departamentinin müəllimi tədqiqat işlərinə görə British Council tərəfindən mükafatlandırılıb	6
"QS 2026" global reytinginə daxil olan universitetlər təltif olunub	7
Xəzər Universiteti TÜRKÜNİB-ə üzv qəbul edilib	8
Xəzər Universiteti tələbələrinin "BeeLance" layihəsi "Rebuild Karabakh" sərgisində	9
Xəzər Universiteti Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının və yeni təyin olunmuş rektorun təqdimatı	10
Görkəmli dövlət xadimi və alim Həsən Həsənova Xəzər Universitetinin Fəxri doktor diplomu təqdim edildi	14
HTP çərçivəsində Azərbaycanda təhsil almaq hüququ qazanmış xarici vətəndaşlar dövlət ali təhsil müəssisələrində və yalnız bir özəl universitetdə - Xəzər Universitetində təhsil alacaqlar.....	17
Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin dosenti, Xəzər MAFİ-nin koordinatoru Qazaxıstanda elmi səfərdə	18
MƏFAİ-də Pakistan İslamabad Universitetinin professoru ilə görüş	19
İraqın türkman İcmasının xadimlərindən biri, jurnalist, yazıçı Şəmsəddin Kuzəçi MƏFAİ-də	20
Xarici tələbələr üçün məlumat günü	22
Xəzər Universiteti nümayəndə heyətinin Türkiyəyə işgüzar səfəri	24
II Beynəlxalq Türk Dünyasında Qadın Qurultayı – "Türk Dünyasının Öncül və Sahibkar Qadınları" Bakıda bir araya gəldi	28
Elmi Şuranın növbəti iclası	36
Nobel mükafatı laureatları-2025.....	38
Şəhid anasının fərdi sərgisi.....	44
Xəzər Universitetinin əməkdaşları Daşkənddə keçirilən III Beynəlxalq Simpoziumda	46
Bartın Universitetinin müəllimləri "Xəzər" də	51
Təbriz Universitetinin nümayəndə heyəti "Xəzər" də	52
Litva və Ukrayna səfirləri universitetdə.....	56
Siyasi elmlər və fəlsəfə departamenti ilə Lüdvika Mərkəzinin nümayəndə heyəti arasında görüş.....	57
Finlandiyanın Azərbaycandakı səfiri Xəzər Universitetində "Su diplomatiyası" mövzusunda çıxış edib	58
Xankişi Bəxtiyar. Mahirə Nağıqızı fəlsəfəsinin alt çoxluğu	60
Karsda II "Türk dünyasında Azərbaycan dili və ədəbiyyatı araşdırmaları" adlı Beynəlxalq Simpozium.....	68
Alik Əlioğlu. Süni İntellekt və Azərbaycan Dili: Milli Dilimizi Rəqəmsal Dünyada Necə Qoruyaq?	70

1995-ci ilin
yanvarından nəşr olunur

Təsisçi:
Xəzər Universiteti

Baş redaktor:
Hamlet İsxanlı

Baş redaktor müavini:
Əlirza Balayev

Foto:
Multimedia Mərkəzi

Xəzər
Universiteti

Ünvan:
Bakı, Məhsəti küçəsi 41

Tel.: (+994 12) 323 93 13
(+994 12) 421 10 93
Mob.: (+994 50) 321 31 69

E-mail: contact@khazar.org
Tiraj: 3000

Redaksiya heyəti:
Alla Axundova
İsa Həbibbəyli
İsaxan İsaxanlı
İsmixan Yusubov
Knyaz Aslan

**İngilis dilinə tərcümə
və redaktə:**
Elmira Cahangirli

Kompüter tərtibatçısı:
Günəl Əkbərova

CONTENTS

Presentation of Prof. Acad. Hamlet Isakhanli's Book "My Karabakh or the Karabakh Knot" Held at ASPU Guba Branch.....	2
English Language and Literature Department Academic Recognized by British Council for Research Excellence	6
Universities Included in "QS 2026" Global Ranking Awarded.....	7
Khazar University Admitted as Member of TURKUNIB.....	8
"Beelance" Project of Khazar University Students at "Rebuild Karabakh" Exhibition	9
Presentation of Khazar University Board of Directors and Trustees and the Newly Appointed Rector	10
Honorary Doctorate Diploma of Khazar University Presented to Prominent Statesman and Scholar Hasan Hasanov.....	14
Foreign citizens who have earned the right to study in Azerbaijan under the IGS framework will receive education at state higher education institutions and only one private university - Khazar University.....	17
Associate Professor of Department of Languages and Literatures, Coordinator of Khazar ICAF, on Scientific Visit to Kazakhstan.....	18
Meeting with Professor from Pakistan's Islamabad University at MLPRC.....	19
One of the Figures of Iraq's Turkman Community, Journalist and Writer Shamsettin Kuzechi at MLPRC	20
Orientation Day for International Students	22
Business Visit of Khazar University Delegation to Türkiye	24
II International Turkish World Women's Congress – "Leading and Entrepreneurial Women of the Turkic World" Convened in Baku	28
Next Meeting of Scientific Council.....	36
Nobel Prize laureates-2025 (in Azerbaijani)	38
Solo Exhibition of a Martyr's Mother.....	44
Khazar University Staff Members Attend III International Symposium in Tashkent	46
Bartın University Faculty Members at Khazar	51
Delegation from University of Tabriz Visit Khazar University	52
Lithuanian and Ukrainian Ambassadors at University	56
Meeting Between Department of Political Science and Philosophy and Representative Delegation of Ludovica Center.....	57
Finnish Ambassador to Azerbaijan Delivers Speech on "Water Diplomacy" at Khazar University.....	58
Khankishi Bakhtiyar. The Sub-Set of Mahirə Nəghiqızı's Philosophy (in Azerbaijani)	60
Second International Symposium "Research on Azerbaijani Language and Literature in the Turkic World" Held in Kars.....	68
Alik Alioglu. Artificial Intelligence and the Azerbaijani Language: How to Protect Our National Language in the Digital World? (in Azerbaijani).....	70

It has been published
since January 1995

Founder:
Khazar University

Editor-in-chief:
Hamlet Isakhanli

Associate editor:
Alirza Balayev

Photo:
Multimedia Centre

**Khazar
University**

Adress:
41 Mehseti Str. Baku,
Azerbaijan

Phone: (+994 12) 323 93 13
(+994 12) 421 10 93
Mobile: (+994 50) 321 31 69

E-mail: contact@khazar.org
Circulation: 3000

Editorial members:
Alla Akhundova
Isa Habibbayli
Isakhan Isakhanli
Ismikhan Yusubov
Knyaz Aslan

**Translation and
editing into English:**
Elmira Jahangirli
Computer graphics:
Gunel Akbarova

Fergus Auld, Gülnarə Məmmədova

İNGİLİS DİLİ VƏ ƏDƏBİYYATI DEPARTAMENTİNİN MÜƏLLİMİ TƏDQIQAT İŞLƏRİNƏ GÖRƏ BRITISH COUNCIL TƏRƏFİNDƏN MÜKAFATLANDIRILIB

Sentyabrın 16-da Xəzər Universitetinin İngilis dili və ədəbiyyatı departamentinin müəllimi Gülnarə Məmmədova inklüziv təhsil sahəsinə aid tədqiqatlarına görə British Council-in Azərbaycan nümayəndəliyi tərəfindən nüfuzlu "Researcher Connect" sertifikatına layiq görülüb.

Mükafat Böyük Britaniyanın Azərbaycandakı səfirliyində səfir Fergus Auld'in və British Council-in Azərbaycan üzrə direktoru Nərgiz Hacıyevanın iştirakı ilə təqdim olunub.

"Researcher Connect" sertifikatı qlobal akademik əməkdaşlıqda mükəmməlliyyənin göstəricisidir və təkcə ayrı-ayrı tədqiqatçıların nailiyyətlərini deyil, həmçinin biliklərin inkişafında və innovasiyaların təşviqində beynəlxalq tərəfdaşlıqların əhəmiyyətini vurğulayır.

Gülnarə Məmmədovanın bu nailiyyəti şəxsi uğuru olmaqla yanaşı, həm də universitetin qlobal akademik tədqiqatlarda iştirakını nümayiş etdirir.

ENGLISH LANGUAGE AND LITERATURE DEPARTMENT ACADEMIC RECOGNIZED BY BRITISH COUNCIL FOR RESEARCH EXCELLENCE

On September 16, Ms. Gulnara Mammadova, Academic Instructor at the Department of English Language and Literature, Khazar University, has been awarded the Researcher Connect Certification, a prestigious recognition organized by the British Council Azerbaijan.

The award ceremony was attended by His Britannic Majesty's Ambassador to Azerbaijan, Mr. Fergus Auld and Ms. Nargiz Hajiyeva, Country Director of the British Council.

The Researcher Connect Certificate serves as a hallmark of excellence in global academic collaboration. It not only celebrates the achievements of individual researchers but also underscores the importance of international partnerships in advancing knowledge and fostering innovation.

Ms. Mammadova's accomplishment marks both a personal milestone and participation of university in global academic research.

Nərgiz Hacıyeva

**"QS 2026" QLOBAL
REYTINGİNƏ DAXİL
OLAN UNIVERSİTETLƏR
TƏLTİF OLUNUB**

**UNIVERSITIES
INCLUDED IN
"QS 2026" GLOBAL RANKING
AWARDED**

Oktyabrın 3-də "QS 2026" qlobal reytingində yer alan Azərbaycan universitetlərinin təltif olunması mərasimi keçirilib.

Elm və Təhsil Nazirliyindən verilən məlumata görə, tədbirdə elm və təhsil nazirinin müavini Həsən Həsənlı, Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyinin direktoru Ülkər Səttarova, aparıcı universitetlərin rəhbər heyəti, o cümlədən Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziyyə İsayeva və QS agentliyinin regional direktoru Sergey Xristolyubov iştirak edib.

Qeyd edək ki, cari ilin iyun ayında elan olunmuş "QS 2026" qlobal reytinginə Azərbaycandan ilk dəfə 9 universitet daxil olub. Bu göstərici ötən ilə nisbətən 3 dəfə artıb. Eyni zamanda, Azərbaycandan sözügedən reytingə daxil olan universitetlərin sayı digər Cənubi Qafqaz ölkələrindən bu reytingə daxil olan universitetlərin sayından 3 dəfə çoxdur.

Ölkə saytları bu barədə xəbər yayımlayıb.

<https://edu.gov.az/az/news-and-updates/22459-1>

<https://modern.az/az/tehsil/536723/azerbaycanda-bu-universitetler-teltif-edildi/>

<https://xeberler.az/new/details/qs-2026-qlobal-reytingine-daxil-olan-universitetler-teltif-olunub--36682.htm>

On October 3, an awards ceremony was held for Azerbaijani universities that were included in the "QS 2026" global ranking.

According to information provided by the Ministry of Science and Education, the event was attended by Deputy Minister of Science and Education Hasan Hasanli, Director of the State Agency for Science and Higher Education Ulkar Sattarova, leadership of leading universities, including Rector of Khazar University Dr. Razia Isayeva, and Regional Director of QS agency Sergey Khristolyubov.

It should be noted that 9 universities from Azerbaijan were included in the "QS 2026" global ranking announced in June of this year for the first time. This figure increased 3-fold compared to the previous year. At the same time, the number of universities from Azerbaijan included in the aforementioned ranking is 3 times higher than the total number of universities from other South Caucasus countries included in this ranking.

National websites have published news about this.

XƏZƏR UNIVERSİTETİ TÜRKÜNİB-Ə ÜZV QƏBUL EDİLİB

Oktyabrın 15-də Özbəkistan Respublikasının Daşkənd şəhərində Daşkənd Beynəlxalq Universitetinin ev sahibliyi ilə TÜRKÜNİB (Türk Dövlətləri Təşkilatına üzv ölkələrin ali təhsil müəssisələrini birləşdirən Türk Universitetləri İttifaqı) Baş Assambleyasının 8-ci iclası keçirilib.

Beynəlxalq tədbirdə türk dövlətlərində fəaliyyət göstərən 70-dən çox universitetin rektoru və rəhbər heyəti iştirak edib.

Assambleyanın 8-ci iclasında ümumilikdə 62 ali təhsil müəssisəsi, o cümlədən Azərbaycanın 13 universiteti TÜRKÜNİB-ə yeni üzv qəbul olunub. Azərbaycandan qəbul edilən ali təhsil müəssisələri arasında Xəzər Universiteti də vardır.

Baş Assambleyanın sessiyasında TÜRKÜNİB-in daimi katibliyinin və ORHUN mübadilə proqramı fondunun yaradılması təklif olunub.

Tədbir çərçivəsində üzv universitetlər arasında elm və təhsil sahəsində proqramların uyğunlaşdırılması, tələbə və müəllim mübadilələrinin artırılması, eləcə də birgə akademik fəaliyyət, layihə və konfransların təşkili, həmçinin mədəniyyət, elm və idman sahələrində müsabiqələrin keçirilməsi istiqamətində əməkdaşlıq imkanları müzakirə edilib.

KHAZAR UNIVERSITY ADMITTED AS MEMBER OF TURKUNIB

On October 15, the 8th meeting of the General Assembly of TURKUNIB (Turkish Universities Alliance uniting higher education institutions of member countries of the Organization of Turkic States) was held in Tashkent, the Republic of Uzbekistan, hosted by Tashkent International University.

The international event was attended by rectors and leadership teams of more than 70 universities operating in Turkic states.

At the 8th meeting of the Assembly, a total of 62 higher education institutions, including 13 universities from Azerbaijan, were admitted as new members of TURKUNIB. Khazar University is among the higher education institutions admitted from Azerbaijan.

During the General Assembly session, the establishment of a permanent secretariat of TURKUNIB and the ORHUN exchange program fund was proposed.

Within the framework of the event, cooperation opportunities were discussed in the areas of harmonizing programs in science and education among member universities, increasing student and faculty exchanges, as well as organizing joint academic activities, projects and conferences, and holding competitions in the fields of culture, science and sports.

<https://edupress.az/az/more/2428>

**XƏZƏR UNIVERSİTETİ TƏLƏBƏLƏRİNİN “BEE LANCE”
LAYİHƏSİ “REBUILD KARABAKH” SƏRGİSİNDƏ
“BEE LANCE” PROJECT OF KHAZAR UNIVERSITY STUDENTS AT
“REBUILD KARABAKH” EXHIBITION**

Bakı Ekspo Mərkəzində oktyabrın 14-16-da keçirilən 5-ci yubiley “Rebuild Karabakh”(Qarabağın yenidən qurulması) Beynəlxalq Sərgisi Qarabağ və Şərqi Zəngəzur iqtisadi rayonlarının bərpası, yenidən qurulması və sosial-iqtisadi inkişafına həsr edilmiş mühüm tədbir oldu.

The 5th anniversary "Rebuild Karabakh" International Exhibition, held at Baku Expo Center from October 14-16, was a significant event dedicated to the restoration, reconstruction, and socio-economic development of the Karabakh and Eastern Zangezur economic regions.

Nicat Vəliyev, Mehriban Hüməbzadə, Egana Məmişova

Sərgidə dövlət qurumları, özəl sektor nümayəndələri və 17 ölkədən 290-dan çox şirkət iştirak edərək, regionun gələcəyi üçün ən son texnologiya və innovativ həlləri təqdim etdilər. Kənd təsərrüfatı və aqrar innovasiyalar sərginin əsas mövzularından biri idi.

Kənd Təsərrüfatı Nazirliyi və Aqrar İnnovasiya Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə qurulan stendlərdə aqrar startaplar arasında Xəzər Universitetinin tələbələri – Egana Məmişova (Kompüter mühəndisliyi, IV kurs), Mehriban Hüməbzadə (Dizayn, II kurs) və Nicat Vəliyev (Kompüter elmləri, I kurs) “BeeLance: Arılar və təbiət üçün balanslaşdırılmış ağıllı mühit” adlı layihələri də nümayiş etdirilib. Layihə Xəzər Universiteti İnnovasiya Mərkəzinin koordinatoru Fariz Həsənlinin mentorluğu ilə hazırlanıb.

Tədbirin sonunda „Xəzər“in təmsilçiləri tədbir iştirakçıları ilə gələcək əməkdaşlıqlar haqqında müzakirələr aparıblar.

Government institutions, private sector representatives, and more than 290 companies from 17 countries participated in the exhibition, presenting the latest technologies and innovative solutions for the future of the region. Agriculture and agrarian innovations were among the main themes of the exhibition.

At the stands organized by the Ministry of Agriculture and the Agrarian Innovation Center, the project "BeeLance: Balanced Smart Environment for Bees and Nature" was exhibited by Khazar University students Egana Mammadova (Computer Engineering, 4th year), Mehriban Humbatzadeh (Design, 2nd year), and Nijat Valiyev (Computer Science, 1st year), among other agrarian startups. The project was prepared under the mentorship of Fariz Hasanli, coordinator of the Khazar University Innovation Center.

At the conclusion of the event, Khazar representatives held discussions with event participants regarding future collaborations.

**XƏZƏR UNIVERSİTETİ
DİREKTORLAR VƏ QƏYYUMLAR
ŞURASININ VƏ YENİ TƏYİN
OLUNMUŞ REKTORUN
TƏQDİMƏTİ**

**PRESENTATION OF KHAZAR
UNIVERSITY BOARD OF
DIRECTORS AND TRUSTEES
AND THE NEWLY APPOINTED
RECTOR**

Hamlet İsaخانlı

On October 17, a presentation of Khazar University's Board of Directors and Trustees and the newly appointed rector was held in the Marble Hall of Khazar University. The event was attended by the university's leadership and staff, alumni, and guests. The founder of Khazar University and Chairman of the Board of Directors and Trustees, Prof. Acad. Hamlet Isakhanli, delivered an extensive speech discussing the university's history. He noted that Khazar University, the first English-language private higher education institution in Azerbaijan, has played an exceptional role in modernizing the country's education system under his leadership and through the dedicated work of the collective, and has gained great prestige over the years as a modern institution of higher learning and a sci-

Oktyabrın 17-də Xəzər Universitetinin Mərmər zalında universitetin Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının və yeni təyin olunmuş rektorun təqdimatı keçirildi. Tədbirdə universitetin rəhbərliyi və əməkdaşları, məzunları və qonaqlar iştirak edirdilər.

Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof. Akad. Hamlet İsaخانlı geniş çıxış edərək, universitetin yaranma tarixindən danışdı. Qeyd etdi ki, Azərbaycanın ilk ingilisdilli özəl ali məktəb olan Xəzər Universiteti onun rəhbərliyi, kollektivin fədakar əməyi ilə ölkənin təhsil sisteminin modernləşdirilməsində müstəsna rolə malikdir və ötən illər ərzində müasir ali məktəb,

Aygün İsayeva

entific and cultural center. Khazar University has always been an advocate of innovation in education, democratic governance, and international thinking.

elmi və mədəni mərkəz kimi böyük nüfuz qazanmışdır. Xəzər Universiteti hər zaman təhsildə yeniliyin, demokratik idarəetmənin və beynəlxalq düşüncənin tərəfdarı olub.

Xəzər Universiteti Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının üzvləri elan olundu və iştirak edən üzvlərə Prof.Akad. Hamlet İsxanlı tərəfindən sertifikat təqdim olundu:

Dünya Məktəbi Kompleksinin direktoru Aygün İsayeva;

Xəzər Universitetinin idarəetmə və tələbə işləri üzrə prorektoru Prof. İsxan İsxanlı;

NAB holdingin vitse prezidenti Şəhram Oromi;

Xəzər Universiteti və Dünya Məktəbi Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının üzvü, Medicana Ataşehir (Türkiyə) xəstəxanasının dermatoloqu Zeynəb Gürbüz İsxanlı;

Xəzər Universiteti və Dünya Məktəbi Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının üzvü, Maliyyə məsləhətçisi. Aytən İsayeva; Kal'yari Universitetinin (University of Cagliari; İtaliya) Psixiatriya şöbəsi, Tibb və ictimai səhiyyə fakültəsinin post-
(*Ardı səh.12-də*)

The members of Khazar University's Board of Directors and Trustees were announced, and certificates were presented to the attending members

Zeynəb Gürbüz İsxanlı

by Prof. Acad. Hamlet Isaxanli: Aygun Isayeva, Director of the World School Complex; Prof. Isakhan Isaxanli, Vice Rector for Administration and Student Affairs at Khazar University; Shah-
(*To be continued page 12*)

Aytən İsayeva

doktoral tədqiqatçısı Ülkər İsayeva;

Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziyə İsayeva.

Sonra yeni rektorun təqdimatı oldu. Məlumat verildi ki, Dr. Raziyə İsayeva Xəzər Universitetinin məzunudur, bakalavr dərəcəsini Beynəlxalq iqtisadi münasibətlər ixtisası üzrə, MBA dərəcəsini isə Menecment üzrə tamamlamışdır. Təhsil sahəsində fəlsəfə doktoru elmi dərəcəsini Finlandiyanın Laplandiya Universitetində almışdır. Xəzər Universitetində uzun müddət İnkişaf direktoru vəzifəsində çalışmış, İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin dekanı olmuşdur. Dr. Raziyə İsayeva 2003-cü ildən etibarən Xəzər Universitetində MBA və magistr səviyyəsində dərs deyir.

Rektor Dr. Raziyə İsayeva Xəzər Universitetinin əsas fəaliyyət sahələrini əhatə edən geniş təqdimatla çıxış etdi.

Xəzər Universitetinin məzunları - İlahiyyat üzrə fəlsəfə doktoru, Milli Məclisin üzvü Ceyhun

ram Oromi, Vice President of NAB Holding; Zeynab Gurbuz Isakhanli, member of the Khazar University and World School Board of Directors and Trustees, dermatologist at Medicana Atasehir Hospital (Turkey); Ayten Isayeva, member of the Khazar University and World School Board of Directors and Trustees, Financial Consultant; Ulkar Isayeva, postdoctoral researcher at the Department of Psychiatry, School of Medicine and Public Health, University of Cagliari (Italy); Dr. Raziya Isayeva, Rector of Khazar University.

This was followed by the presentation of the new rector. It was reported that Dr. Raziya Isayeva is a graduate of Khazar University, having completed her bachelor's degree in International Economic Relations and her MBA degree in Management. She obtained her Doctor of

Ülkər İsayeva

Philosophy degree in Education from the University of Lapland in Finland. She has worked for a long time as Director of Development at Khazar University and served as Dean of the School of Economics and Management. Dr. Raziya Isayeva has been teaching at the MBA and master's level at Khazar University since 2003.

Rector Dr. Raziya Isayeva delivered an exten-

Məmmədov, ADA Universiteti Hüquq fakültəsinin dekanı, Hüquq üzrə fəlsəfə doktoru Rəşad İbadov, həmçinin uzun illər Xəzər Universitetində dekan vəzifəsində çalışmış, hazırda Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyində Ali təhsil müəssisələri ilə iş sektorunun müdiri, həmçinin SABAH qrupları İcra Komitəsinin rəhbəri Elza Səmədova çıxış edərək, Xəzər universitetinin ölkə təhsilindəki üstün fəaliyyətindən söz açdılar.

Tədbirdə Xəzər Universitetinin Kamera orkestri konsert proqramı ilə çıxış etdi.

Raziyə İsayeva

sive presentation covering the main areas of activity of Khazar University.

Khazar University alumni—Doctor of Philosophy in Theology and Member of the National Assembly Jeyhun Mammadov; Dean of the School of Law at ADA University and Doctor of Philosophy in Law Rashad Ibadov; as well as Elza Samedova, who served as dean at Khazar University for many years and currently serves as Head of the Higher Education Institutions Sector at the State Agency for Science and Higher Education and Head of the Executive Committee of SABAH Groups—spoke about Khazar University's outstanding contributions to the country's education system.

At the event, Khazar University's Chamber Orchestra performed a concert program.

Rəşad İbadov

Elza Səmədova

GÖRKƏMLİ DÖVLƏT XADİMİ VƏ ALİM HƏSƏN HƏSƏNOVA XƏZƏR UNİVERSİTETİNİN FƏXRİ DOKTOR DİPLOMU TƏQDİM EDİLDİ

HONORARY DOCTORATE DIPLOMA OF KHAZAR UNIVERSITY PRESENTED TO PROMINENT STATESMAN AND SCHOLAR HASAN HASANOV

Oktyabrın 21-də Xəzər Universitetinin Mərmər zalında gorkəmli dövlət xadimi və alim Həsən Həsənova Xəzər Universitetinin Fəxri doktor diplomunun təqdim olunması mərasimi keçirildi. Tədbirdə universitetin rəhbərliyi və əməkdaşları, qonaqlar iştirak edirdilər.

Universitetin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof. Akad. Hamlet İsaخانlı çıxış edərək, Xəzər Universitetinin 1991-ci ildə Azərbaycan SSR Nazirlər Sovetinin sədi Həsən Həsənovun sərəncamları ilə təsis olunmasından minnətdarlıqla söz açdı və ölkədə ilk özəl ali təhsil müəssisəsi olan Xəzər Universitetinin sonrakı inkişaf yollarından danışdı.

Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziyə İsayeva universitetin hazırda ölkədə və dünya reytingində malik olduğu üstünlüklər, tədris bazası və təlim, həyata keçirdiyi layihələr, müəllim heyəti və tələbə kollektivi, beynəlxalq əlaqələr və digər mühüm göstəricilər haqqında geniş təqdi-

On October 21, a ceremony for the presentation of Khazar University's Honorary Doctorate diploma to prominent statesman, scholar Hasan Hasanov was held in the Marble Hall. The event was attended by the university's leadership and staff, as well as guests.

The university's founder and Chairman of the Board of Directors and Trustees, Prof. Acad. Hamlet Isakhanli, delivered a speech expressing gratitude for the fact that Khazar University was established in 1991 through the decrees of Hasan Hasanov, then Chairman of the Council of Ministers of the Azerbaijan SSR, and spoke about the subsequent development paths of Khazar, the country's first private higher education institution.

Khazar University Rector Dr. Raziya Isayeva delivered an extensive presentation about the university's current advantages in national and world rankings, its educational infrastructure and instruction, implemented projects, faculty and student body, international relations, and other

matla çıxış etdi.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət İdarəetmə Akademiyasının Tarix kafedrasının müdiri, əməkdar müəllim, Dos. Firdovsiyyə Əhmədova tarix elmləri doktoru Həsən Həsənovun elmi fəaliyyəti haqqında məruzə etdi. Alimin ölkə tarixşünaslığında, xüsusən Azərbaycanın qədim tarixinin öyrənilməsi sahəsində öz istiqamətini yaratdığını, çoxlu kitab və monoqrafiyaların müəllifi olduğunu nəzərə çatdırdı.

Universitetin “Xəzər Xəbər” jurnalının baş redaktor müavini, Əməkdar jurnalist Əlirza Balayev çıxışında 1993-cü ilin may ayında Vaşinqtonda Azərbaycan səfirliyinin açılışı və Nyu-Yorkda Türk Günü Yürüşü tədbirlərində Həsən Həsənovla olan görüşləri haqqında xatirələrini danışdı.

Raziya İsayeva

Gorkəmli dövlət xadimi və alim Həsən Həsənova Fəxri doktor diplomunu Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof.Akad. Hamlet İsxanlı təqdim etdi. Həsən Həsənov çıxış edərək, elmi fəaliyyətinin yüksək dəyərləndirildiyinə görə minnətdarlığını bildirdi və Xəzər Universitetinə uğurlar arzuladı.

Tədbir universitetin Kamera orkestrinin konserti ilə başa çatdı.

Hamlet İsxanlı

important indicators.

Associate Professor Firdovsiyyə Ahmadova, Head of the History Department at the Academy of Public Administration under the President of the Republic of Azerbaijan and honored teacher, presented a report on the scholarly activities of

Firdovsiyyə Əhmədova

Doctor of Historical Sciences Hasan Hasanov. She noted that the scholar established his own direction in the country's historiography, particularly in the study of Azerbaijan's ancient

(To be continued page 16)

history, and is the author of numerous books and monographs.

Alirza Balayev, Deputy Editor-in-Chief of the university's "Khazar News" journal and honored journalist, shared in his speech his memories of meetings with Hasan Hasanov during the opening

Əlirza Balayev

of the Azerbaijani embassy in Washington and the Turkish Day Parade events in New York in May 1993.

The Honorary Doctorate diploma was presented to prominent statesman and scholar Hasan

Həsən Həsənov

Hasanov by the university's founder and Chairman of the Board of Directors and Trustees, Prof. Acad. Hamlet Isakhanli. Hasan Hasanov delivered a speech expressing his gratitude for the high recognition of his scholarly work and wished success to Khazar University.

The event concluded with a concert by the university's Chamber Orchestra.

Aşıq Ramin Qarayev

Hökumətlərarası Təqaüd Proqramları

***HTP ÇƏRÇİVƏSİNDƏ
AZƏRBAYCANDA TƏHSİL
ALMAQ HÜQUQU QAZANMIŞ
XARİCİ VƏTƏNDAŞLAR
DÖVLƏT ALİ TƏHSİL
MÜƏSSİSƏLƏRİNDƏ VƏ YALNIZ
BİR ÖZƏL UNIVERSİTETDƏ
- XƏZƏR UNIVERSİTETİNDƏ
TƏHSİL ALACAQLAR***

***FOREIGN CITIZENS WHO
HAVE EARNED THE RIGHT
TO STUDY IN AZERBAIJAN
UNDER THE IGS FRAMEWORK
WILL RECEIVE EDUCATION AT
STATE HIGHER EDUCATION
INSTITUTIONS AND ONLY
ONE PRIVATE UNIVERSITY -
KHAZAR UNIVERSITY***

2025-2026-cı tədris ili üzrə 62 xarici vətəndaş "Hökumətlərarası Təqaüd Proqramları" (HTP) çərçivəsində Azərbaycan ali təhsil müəssisələrində təhsil almaq hüququ qazanıb. Bu barədə Elm və Ali Təhsil üzrə Dövlət Agentliyindən məlumat verilib.

Bildirilib ki, onlardan 23 nəfəri Çin Xalq Respublikasının, 11 nəfəri Qazaxıstan Respublikasının, 4 nəfəri Tacikistan Respublikasının, 4 nəfəri Qırğız Respublikasının, 20 nəfəri isə Somali Federativ Respublikasının vətəndaşlarıdır.

Proqram çərçivəsində əcnəbi tələbələr Azərbaycanın dövlət ali təhsil müəssisələrində və yalnız bir özəl universitetdə - Xəzər Universitetində təhsil alacaqlar.

Tədris proqramları humanitar və sosial elmlər, iqtisadiyyat və idarəetmə, təbiət elmləri və digər istiqamətləri əhatə edəcək.

Ölkə informasiya portalları bu barədə xəbər yayımlayıb.

62 foreign citizens have earned the right to study at Azerbaijani higher education institutions under the "Intergovernmental Scholarship Programs" (IGS) framework for the 2025-2026 academic year. This information was provided by the State Agency for Science and Higher Education.

It was reported that 23 of them are citizens of the People's Republic of China, 11 are citizens of the Republic of Kazakhstan, 4 are citizens of the Republic of Tajikistan, 4 are citizens of the Kyrgyz Republic, and 20 are citizens of the Federal Republic of Somalia.

Under the program framework, foreign students will receive education at Azerbaijan's state higher education institutions and only one private university - Khazar University.

The curricula will cover humanities and social sciences, economics and management, natural sciences, and other fields.

The country's information portals have disseminated news about this.

<https://apa.az/elm-ve-tehsil/62-ecnebi-telebe-azerbaycanda-tehsil-alacaq-921314>

***DİLLƏR VƏ ƏDƏBİYYATLAR DEPARTAMENTİNİN DOSENTİ, XƏZƏR
MAFİ-NİN KOORDİNATORU QAZAXISTANDA ELMİ SƏFƏRDƏ***

Aynur Qəzənfərqızı

***ASSOCIATE PROFESSOR OF DEPARTMENT OF
LANGUAGES AND LITERATURES, COORDINATOR OF KHAZAR ICAF, ON
SCIENTIFIC VISIT TO KAZAKHSTAN***

Dillər və Ədəbiyyatlar departamentinin dosenti, Xəzər Mədəni Antropologiya və Folklor İnstitutunun (MAFİ) koordinatoru Aynur Qəzənfərqızı sentyabrın 18-26-da Qazaxıstanın Aktöbə şəhərində keçirilən “Turanın Ön görücüsü, Yüzlün Bilgəsi Mönke Biy” adlı beynəlxalq simpoziumda iştirak edib.

Tədbirdə Aynur Qəzənfərqızı “Türk kultüründə şaman-ozan ilişkisi ve geleceği öngörme motifi Mönke Biy örneğinde” mövzusunda məruzə edərək, türk dünyasının bədii-folklor irsindəki ortaq xətləri, mifoloji düşüncənin müxtəlif təzahürlərini və mədəni paralelləri elmi müstəvidə nəzərə çatdırıb.

Simpoziuma bir çox ölkələrdən folklorşünaslar, ədəbiyyatşünaslar, tarixçilər və tədqiqatçılar qatılıb. Çıxışlar türk xalqlarının mədəni integrasiyasının elmi müstəvidə müzakirəsinə zəmin yaradıb. Aynur Qəzənfərqızının məruzəsi isə iştirakçılar tərəfindən maraqla qarşılanaraq, geniş elmi diskussiyalara səbəb olub.

Bu mötəbər toplantının məqsədi Mönke Biy'in simasında türk dünyasında ozan, aşiq və şaman baxışlarının araşdırılması və gələcək nəsillərə ötürülməsidir.

Aydan Əliyeva

Xəzər Universiteti, Filologiya (Azərbaycan dili və Ədəbiyyatı) ixtisası, II kurs

Associate Professor of the Department of Languages and Literatures and Coordinator of the Khazar Institute of Cultural Anthropology and Folklore (ICAF), Aynur Gazanfargizi, participated in the international symposium titled “Foreseer of Turan, Sage of the Century Mönke Biy” held in Aktobe, Kazakhstan, from September 18 to 26.

At the event, Aynur Gazanfargizi presented a paper on “The Shaman-Ozan Relationship in Turkish Culture and the Motif of Predicting the Future in the Example of Mönke Biy,” highlighting the common features in the artistic-folklore heritage of the Turkic world, various manifestations of mythological thought, and cultural parallels from a scholarly perspective.

The symposium brought together folklorists, literary scholars, historians, and researchers from numerous countries. The presentations provided a platform for scientific discussion on the cultural integration of Turkic peoples. Aynur Gazanfargizi's report was met with interest by participants and sparked extensive academic discussions.

The primary aim of this prestigious gathering was to explore the perspectives of bards, ashigs, and shamans in the Turkic world through the figure of Mönke Biy and to ensure their transmission to future generations.

Aydan Aliyeva

*Second-Year Student, Philology
(Azerbaijani Language and Literature)*

MƏFAİ-DƏ PAKİSTAN İSLAMABAD UNİVERSİTETİNİN PROFESSORU İLƏ GÖRÜŞ

MEETING WITH PROFESSOR FROM PAKISTAN'S ISLAMABAD UNIVERSITY AT MLPRC

Sentyabrın 28-də Pakistanın İslamabad Universitetinin Fars dili və ədəbiyyatı fakültəsinin professoru Əli Kumeyl Qazalbaş Xəzər Universitetinin nəzdində fəaliyyət göstərən Mövlana Ədəbi-Fəlsəfi Araşdırmalar İnstitutunun (MƏFAİ) qonağı olmuşdur. Əli Kumeyl daha öncə Xəzər Universitetinin təşkil etdiyi konfranslarda məruzəçi qismində iştirak etmişdir.

Professoru institutun elmi işçisi Dr. Fəridə Seyidova və institutun Məşvərət şurasının üzvlərindən Dos. Əsmətxanım Məmmədova qarşılamış və birgə əməkdaşlıqla bağlı müzakirələr aparmışlar.

Pakistanlı professor dünya mistik düşüncəsinin inkişafında önəmli rolu olan mütəfəkkir, "Pakistanın ideoloji atası", sufi görüşləri ilə Qərbdə məşhurlaşmış şair və ictimai xadim Məhəmməd İqbal ilə əlaqədar araşdırmalarından bəhs etmiş, Mövlana İnstitutunun cari tədqiqatları ilə marqlanmışdır. Sonda professorla xatirə şəkli çəkdirilmiş və ona institutun nəşrlərindən hədiyyə edilmişdir.

On September 28, Professor Ali Kumayl Ghazalbash from the Faculty of Persian Language and Literature at Islamabad University of Pakistan was a guest at the Mevlana Literary-Philosophical Research Center (MLPRC), which operates under Khazar University. Ali Kumayl has previously participated as a speaker at conferences organized by Khazar University.

The professor was welcomed by Dr. Farida Seyidova, a research fellow at the institute, and Associate Professor Asmatkhanum Mammadova, a member of the institute's Advisory Board, and discussions were held regarding joint cooperation.

The Pakistani professor spoke about his research related to Muhammad Iqbal, a thinker who played an important role in the development of world mystical thought, the "ideological father of Pakistan," a poet and public figure who became famous in the West for his Sufi views, and expressed interest in the current research of the Mawlana Institute. At the end, a commemorative photo was taken with the professor, and he was presented with gifts from the institute's publications.

***İRAQIN TÜRKMƏN İCMASININ XADİMLƏRİNDƏN BİRİ,
JURNALİST, YAZIÇI ŞƏMSƏDDİN KUZƏÇİ MƏFAİ-DƏ***

***ONE OF THE FIGURES OF IRAQ'S TURKMAN COMMUNITY,
JOURNALIST AND WRITER SHAMSETTIN KUZECI AT MLPRC***

Sentyabrın 30-da Mövlana Ədəbi-Fəlsəfi Araşdırmalar İnstitutunda (MƏFAİ) İraq türkmanları ilə Azərbaycan arasında müxtəlif sahələrdə – təhsil, ədəbi, siyasi və ictimai əlaqələrin banilərindən biri, yazıçı-jurnalist Şəmsəddin Kuzəçi ilə görüş keçirilmişdir.

Görüşdə institutun Məşvərət şurasından Dos. Xatirə Yusifova, Prof. Minaxanım Təkləli, Prof. Xuraman Hümətova, Xəzər Universitetinin Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müəllimi Dr. Zivər Hüseynli Baylan, Bakı Slavyan Universitetinin müəllimi Günel Həsənova iştirak etmiş, Şəmsəddin Kuzəçinin şəxsi yaradıcılığı və ümumən İraq türkmanlarının ədəbiyyatı ilə əlaqədar fikir mübadiləsi aparılmışdır. Türkman alim “Makalelerim”, “Kərkükün milli tədqiqatçısı Əta Tərzibəşi”, “Lugat-ı Türkiyyə” adlı əsərlərini institutun kitabxanasına hədiyyə etmişdir.

MƏFAİ-nin tədqiqat istiqamətlərinə uyğun olaraq ortaq araşdırma mövzusu müəyyənləşdirilib qəbul edilmiş və görüşün sonunda xatirə şəkli çəkdirilmişdir.

On September 30, a meeting was held at the Mevlana Literary and Philosophical Research Center (MLPRC) with Shamsettin Kuzechi, a writer-journalist and one of the founders of relations between Iraqi Turkmen and Azerbaijan in various fields – education, literature, politics, and public affairs.

The meeting was attended by Associate Professor Khatira Yusifova, Professor Minakhanim Taklali, and Professor Khuraman Hummatova from the Institute's Advisory Council, Dr. Ziver Huseynli Baylan, lecturer at the Department of Languages and Literatures at Khazar University, and Gunel Hasanova, lecturer at Baku Slavic University. An exchange of views was held regarding Shamsettin Kuzechi's personal creative work and Iraqi Turkman literature in general. The Turkman scholar donated his works titled "Makalelerim" (My Articles), "Kərkükün milli tədqiqatçısı Əta Tərzibəşi" (Ata Terzibashi, National Researcher of Kirkuk), and "Lugat-ı Türkiyyə" to the institute's library.

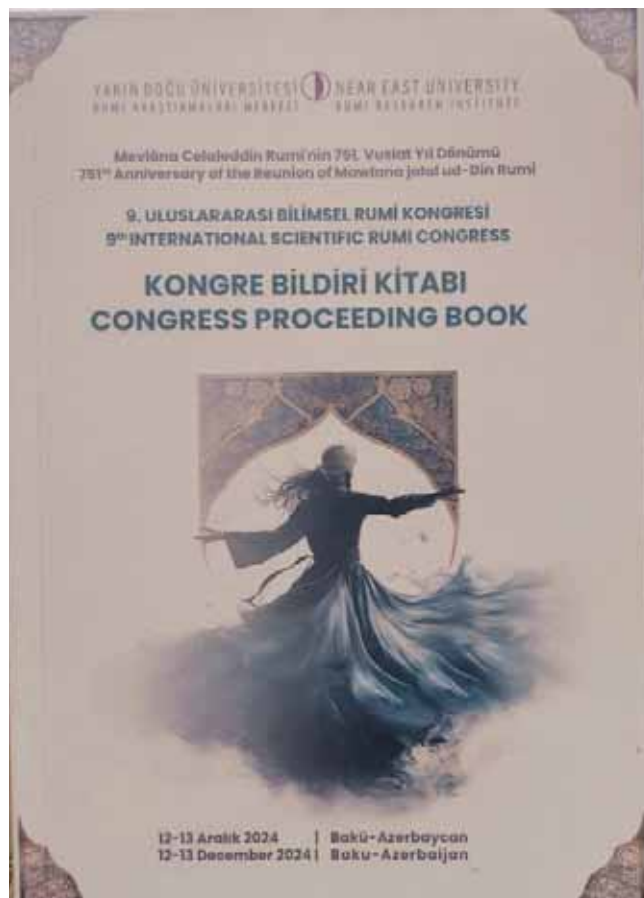
In accordance with MLPRC's research directions, a joint research topic was identified and approved, and at the end of the meeting, a commemorative photograph was taken.

IX BEYNƏLXALQ RUMİ KONQRESİNİN MATERİALLARI ÇAP OLUNUB

13-15 dekabr tarixlərində Mövlana Ədəbi-Fəlsəfi Araşdırmalar İnstitutu (MƏFAİ) və Kiprin Yaxın Şərq Universitetinin birgə əməkdaşlığı ilə keçirilmiş IX Beynəlxalq Elmi Rumi Konqresinin məruzələr toplusu çap olunmuşdur. Toplu Prof. Qədir Golkarian və Mövlana İnstitutunun elmi işçisi Dr. Fəridə Seyidovanın əməyi nəticəsində ərsəyə gəlmişdir.

Kitabda 30 məruzəçinin ingiliscə, türkcə, azərbaycanca və farsca məqalələri yer almışdır. Kitab Mövlana İnstitutunun qurucu müdiri, bu konqresin keçirilməsində çox böyük əməyi olmuş mərhum Prof. Nəzakət Məmmədlinin xatirəsinə ithaf olunmuş məqalə ilə başlayır, Kipr Universitetinin Yaxın Şərq Universitetində Rumi Araşdırmaları Mərkəzinin müdiri Prof. Qədir Golkarian, Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar Və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof.

Akad. Hamlet İsxanlı, Prof. Nəzakət Məmmədli və Yaxın Şərq Universitetinin İdarə Heyətinin Başqanı Prof. Evren Hıncal'ın açılış nitqləri ilə davam edir. Sonra Azərbaycan, Türkiyə, Kipr, Macarıstan, Hindistan, Pakistan, Amerika və İrandan olan simpozium iştirakçılarının məruzələri dərc olunmuşdur. Toplu Kiprdə çap olunaraq, Xəzər Universitetinə çatdırılmış və buradan azərbaycanlı məruzəçilərə təqdim edilmişdir.

IX INTERNATIONAL RUMI CONGRESS PROCEEDINGS PUBLISHED

The proceedings of the IX International Scientific Rumi Congress, held on December 13-15, through the joint collaboration of the Mevlana Institute for Literary and Philosophical Studies (MILPS) and the Near East University of Cyprus, have been published. The collection was compiled through the efforts of Prof. Ghadir Golkarian and Dr. Farida Seyidova, a research fellow at the Mevlana Institute.

The book contains articles in English, Turkish, Azerbaijani, and Persian by 30 presenters. The book begins with an article dedicated to the memory of the late Prof. Nazakat Mammadli, founding director of the Mevlana Institute, who made tremendous contributions to organizing this congress, and continues with opening speeches by Prof. Ghadir Golkarian, Director of the Rumi Research Center at the Near East University of Cyprus, Prof. Acad. Hamlet Isakhanli, founder of Khazar University and Chairman of the Board of Directors and Trustees, Prof. Nazakat Mammadli, and Prof. Evren Hıncal, Chairman of the Board of Directors of Near East University. This is followed by the papers of symposium participants from Azerbaijan, Türkiye, Cyprus, Hungary, India, Pakistan, America, and Iran. The collection was printed in Cyprus, delivered to Khazar University, and presented to Azerbaijani presenters from there.

XARİCİ TƏLƏBƏLƏR ÜÇÜN MƏLUMAT GÜNÜ ORIENTATION DAY FOR INTERNATIONAL STUDENTS

O ktyabrın 1- də Xəzər Universitetində yeni qəbul olunmuş tələbələr üçün Mərmər zalda məlumat günü təşkil olunmuşdur.

Günün açılış hissəsi Azərbaycan Respublikasının Dövlət Himni ilə başlayıb, universitetin rektoru Dr. Raziyə İsayevanın nitqi ilə davam etmişdir.

Tədbir boyunca informasiya sessiyaları keçirilmiş və bu zaman fakültə nümayəndələri - Təbiət elmləri, sənət və texnologiya yüksək təhsil fakültəsinin dekanı Dr. Günel Bahəddinova, Təbiət

Günel Bahəddinova

elmləri və mühəndislik fakültəsinin dekanı Fəxrəndə Əfəndiyeva, Humanitar təhsil sosial elmlər fakültəsinin dekanı Milana Abbasova, İqtisadiyyat və menecment departamentinin koordinatoru Polad Orucov öz fakültələri haqqında məlumat vermişlər. Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin əməkdaşları – Jalə Məmmədova universitetin beynəlxalq xidmətləri və ümumi məlumatlar, İlqarə Abdullayeva miqrasiya və yaşayış icazəsi ilə bağlı vacib məsələlər, Seyran Əliyeva isə Erasmus+ proqramı barədə ətraflı çıxış etmişlər. Eyni zamanda, tələbə klubları və ESN Khazar da öz fəaliyyətləri haqqında məlumat verərək, yeni tələbələri üzvlüyə dəvət etmişlər.

Sonra tələbələr üçün çay fasiləsi təşkil olunmuş, iştirakçılar çay, qəhvə, şirniyyat və meyvə şirələrinə dadaraq, bir-birləri ilə tanış olmuşlar.

Fasilədən sonra tələbələr arasında tanışlığı artırmaq məqsədilə oyunlar keçirilmişdir. Tələbələr şəbəkələşmə sessiyası çərçivəsində bir-birləri, tələbə

O n October 1, an Orientation Day was organized for newly admitted international students at Khazar University in the Marble Hall.

The opening part of the day began with the National Anthem of the Republic of Azerbaijan, followed by a speech from the university's rector, Dr. Raziya Isayeva.

Fəxrəndə Əfəndiyeva

Information sessions were held throughout the event, during which faculty representatives provided information about their respective faculties. Faculty

Milana Abbasova

klublarının üzvləri və Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin əməkdaşları ilə yaxından tanış olmuşlar.

Tədbirin yekun hissəsində müxtəlif xalqların musiqiləri səslənmiş, tələbələr rəqs edərək, vaxtlar xoş keçirmişlər.

Günün sonunda bütün iştirakçılara Xəzər Universitetinin hədiyyə dəstləri təqdim olunmuş, onlara uğurlu təhsil və yaddaqalan tələbəlik illəri arzu edilmişdir.

members - Dean of Graduate School of Science, Art and Technology Dr. Gunel Bahaddinova, Dean of Science and Engineering Fakhranda Afandiyeva, Dean of School of Humanities, Education and Social Sciences Milana Abbasova, Coordinator of School of Economy and Management Polad Orucov informed

Polad Orucov

students about their departments. Staff members from the International Relations Department – Jale Mammadova on the university's international services and general information, Ilgara Abdullayeva on important matters related to migration and residence permits, and Seyran Aliyeva on the Erasmus+ program – delivered detailed presentations. At the same time, student clubs and ESN Khazar also provided information about their activities and invited new students to join as members.

A tea break was then organized for the students, during which participants enjoyed tea, coffee, pastries, and fruit juices while getting acquainted with one another.

Following the break, games were held to increase familiarity among students. Within the framework of a networking session, students became closely acquainted with each other, members of student clubs, and staff of the International Relations Department.

In the final part of the event, music from various nations was played, and students danced and had an enjoyable time.

At the end of Orientation Day, all participants were presented with Khazar University gift packages, and they were wished successful studies and memorable student years.

XƏZƏR UNIVERSİTETİ NÜMAYƏNDƏ HEYƏTİNİN TÜRKİYƏYƏ İŞGÜZAR SƏFƏRİ

**BURSA ULUDAĞ UNIVERSİTETİ
İLƏ ƏMƏKDAŞLIQ
PROTOKOLU İMZALANIB**

**COOPERATION PROTOCOL
SIGNED WITH BURSA ULUDAĞ
UNIVERSITY**

Hamlet İsaخانlı, Ferudun Yılmaz

O ktyabrın 1-də Bursa Uludağ Universitetində universitetin rektoru Prof. Dr. Ferudun Yılmaz və Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof. Akad. Hamlet İsaخانlı tərəfindən iki universitet arasında əməkdaşlıq protokolu imzalanmışdır.

İmzalanma mərasimində Hasvet Akademiyasının üzvü Dr. Hilal Kurum, Xəzər Universiteti rektorunun müşaviri Prof. Dr. Tamer Dodurka, Xəzər Universiteti Hasvet baytarlıq təbabəti fakültəsinin dekan vəzifəsini icra edən Çiçək Əliyeva iştirak etmişlər.

Protokol çərçivəsində tələbə və müəllim mübadiləsi, birgə elmi-tədqiqat layihələrinin həyata keçirilməsi, elmi konfransların və akademik nəşrlərin təşkili nəzərdə tutulur. Xüsusilə baytarlıq və digər elm sahələri üzrə bilik və təcrübə mübadiləsinin təşviqi planlaşdırılır.

Xəzər Universitetinin nümayəndə heyəti Bursa Uludağ Universitetinin Baytarlıq fakültəsində də olmuş, fakültənin dekanı Prof. Dr. Bayram Şenlik və fakültənin professor-müəllim heyəti ilə görüşmüş, müzakirələr aparılmışdır. Qeyd olunmuşdur ki, imzalanmış protokol hər iki ali təhsil müəssisəsi üçün yeni əməkdaşlıq imkanları yaradacaqdır.

O n October 1, a cooperation protocol was signed between the two universities at Bursa Uludağ University by the university's rector Prof. Dr. Ferudun Yılmaz and the founder of Khazar University, Chairman of the Board of Directors and Trustees Prof. Acad. Hamlet Isakhanli.

The signing ceremony was attended by Dr. Hilal Kurum, member of the Hasvet Academy, Prof. Dr. Tamer Dodurka, advisor to the rector of Khazar University, and Çiçək Aliyeva, acting dean of Khazar University's Hasvet School of Veterinary Medicine.

The protocol envisages student and faculty exchanges, implementation of joint research projects, and organization of scientific conferences and academic publications. In particular, the promotion of knowledge and experience exchange in veterinary medicine and other scientific fields is planned.

The delegation from Khazar University also visited the School of Veterinary Medicine at Bursa Uludağ University, where they met with the faculty's dean Prof. Dr. Bayram Şenlik and the faculty's teaching staff and held discussions. It was noted that the signed protocol will create new cooperation opportunities for both higher education institutions.

ACADEMIC VISIT OF KHAZAR UNIVERSITY DELEGATION TO TÜRKİYE

ANKARA ÜNİVERSİTETİ İLƏ ƏMƏKDAŞLIQ GENİŞLƏNİR COOPERATION WITH ANKARA UNIVERSITY EXPANDS

Oktabrın 2-də Ankara Universiteti ilə Xəzər Universiteti arasında akademik, elmi və mədəni sahələrdə əməkdaşlığın gücləndirilməsini hədəfləyən əməkdaşlıq protokolunu Ankara Universitetinin rektoru professor Dr. Necdet Ünüvar və Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof. Akad. Hamlet İsaخانlı imzalamışlar.

İmzalanma mərasimində Xəzər Universitetinin rektor müşaviri professor Dr. Tamer Dodurka, Hasvet Medikal A.Ş.-nin qurucusu və İdarə Heyətinin sədri Hidayət Şimşək, Hasvet baytarlıq təbabəti fakültəsinin dekan vəzifəsinin icraçısı Dr. Çiçək Əliyeva, Hasvet Medikal İdarə Heyətinin üzvü Yunus Emre Böyükballı, Ankara Universiteti Baytarlıq Fakültəsinin dekanı professor Dr. Necmettin Ünal, eləcə də Ankara Universitetinin digər fakültə dekanları iştirak etmişlər.

Protokol çərçivəsində xüsusilə baytarlıq və müvafiq elmi istiqamətlərdə bilik və təcrübə mübadiləsinin genişləndirilməsi əsas prioritet kimi müəyyən edilmişdir.

On October 2, a cooperation protocol aimed at strengthening collaboration in academic, scientific, and cultural fields between Ankara University and Khazar University was signed by Ankara University Rector Professor Dr. Necdet Ünüvar and Khazar University Founder and Chairman of the Board of Directors and Trustees Prof. Acad. Hamlet Isakhanli.

The signing ceremony was attended by Khazar University Rector's Advisor Professor Dr. Tamer Dodurka, Founder and Chairman of the Board of Directors of Hasvet Medical A.Ş. Hidayat Shimshek, Acting Dean of Hasvet School of Veterinary Medicine Dr. Çiçək Aliyeva, Member of Hasvet Medical Board of Directors Yunus Emre Böyükballı, Dean of Ankara University Faculty of Veterinary Medicine Professor Dr. Necmettin Ünal, as well as deans of other faculties of Ankara University.

Within the framework of the protocol, the expansion of knowledge and experience exchange, particularly in veterinary medicine and relevant scientific fields, has been identified as a key priority.

Hamlet İsaخانlı, Necdet Ünüvar

PROF.AKAD. HAMLET İSAXANLININ ANKARA UNİVERSİTETİ YER ELMLƏRİ TƏTBİQ VƏ TƏDQİQAT MƏRKƏZİNƏ SƏFƏRİ

Oktyabrın 3-də Xəzər Universitetinin qurucusu, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof.Akad. Hamlet İsa-xanlı Ankara Universiteti Yer Elmləri Tətbiq və Araşdırma Mərkəzinə (YEBİM) səfər etmişdir.

Səfərin əsas məqsədi universitetlər arasında yer elmləri sahəsində əməkdaşlığı inkişaf etdirmək olmuşdur. Hamlet İsaخانlı YEBİM rəhbər-

PROF. ACAD. HAMLET ISAKHANLI'S VISIT TO ANKARA UNIVERSITY CENTER FOR APPLIED AND RESEARCH IN EARTH SCIENCES

On October 3, Prof. Acad. Hamlet Isakhanli, founder of Khazar University and Chairman of the Board of Directors and Trustees, visited the Ankara University Center for Applied and Research in Earth Sciences (CARES). The main purpose of the visit was to strengthen cooperation between universities in the field of Earth sciences.

During the visit, Hamlet Isakhanli held discussions with CARES leadership and scientific staff on joint research in geology, geochemistry, and geophysics. The meeting was attended on behalf of Ankara University by Vice-Rector, Dean of the School of Engineering, and Professor of the Department of Geological Engineering, Dr. Yusuf Kağan Kadioğlu. He emphasized the strategic importance of collaboration in Earth sciences and highlighted the feasibility of implementing mutual scientific projects.

Also present at the meeting were Çiçək Əliyeva, acting Dean of Khazar University Hasvet School of Veterinary Medicine, and staff members of Hasvet Medical Joint Stock Company.

This visit represented an important step toward promoting modern multidisciplinary research.

liyi və elmi heyəti ilə geologiya, geokimya və geofizika istiqamətlərində birgə tədqiqatlar barədə müzakirələr aparmışdır.

Görüşdə Ankara Universitetini Rektor köməkçisi, Mühəndislik fakültəsinin dekanı və Geologiya mühəndisliyi bölümü professoru Dr. Yusuf Kağan Kadioğlu təmsil etmişdir. O, yer elmləri sahəsində əməkdaşlığın strateji əhəmiyyətini qeyd etmiş və qarşılıqlı elmi layihələrin reallaşdırılmasının mümkünlüyünü vurğulamışdır.

Görüşdə, həmçinin, Xəzər Universiteti Hasvet baytarlıq təbabəti fakültəsinin dekan vəzifəsini icra edən Çiçək Əliyeva və Hasvet Medikal Anonim Şirkətinin əməkdaşları da iştirak etmişlər.

Bu səfər müasir multidissiplinar tədqiqatların təşviqi istiqamətində mühüm addım olmuşdur

KIRIKKALE UNIVERSİTETİ İLƏ YENİ ƏMƏKDAŞLIQ PERSPEKTİVLƏRİ

NEW COOPERATION PROSPECTS WITH KIRIKKALE UNIVERSITY

Oktaybrın 3-də Kırıkkale Universiteti ilə Xəzər Universiteti arasında əməkdaşlıq protokolu imzalanmışdır. Kırıkkale Universitetinin rektoru Prof. Dr. Ersan Aslan və Xəzər Universitetinin qurucusu, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof. Akad. Hamlet İsaخانlı tərəfindən imzalanmış protokolda əməkdaşlığın bütün əsas sahələrdə gücləndirilməsi nəzərdə tutulur.

On October 3, a cooperation protocol was signed between Kırıkkale University and Khazar University. The protocol, signed by Kırıkkale University Rector Prof. Dr. Ersan Aslan and Khazar University Founder and Chairman of the Board of Directors and Trustees Prof. Acad. Hamlet Isakhanli, envisages strengthening cooperation in all major areas.

Ersan Aslan, Hamlet İsaخانlı

İmzalanma mərasimində Xəzər Universitetinin Türkiyədə işgüzar səfərdə olan nümayəndə heyəti ilə yanaşı Hasvet Medikal İdarə Heyətinin üzvü Yunus Emre Böyükballı, Hasvet Cərrahi Avadanlıqları üzrə məsul meneceri professor Dr. Barış Kürüm, Kırıkkale Universiteti Baytarlıq Fakültəsinin dekanı professor Dr. Serkan Erat iştirak etmişlər.

Əməkdaşlıq baytarlıq təbabəti və digər elm sahələrində bilik və təcrübə mübadiləsinin təşviqinə yönəldilmişdir və hər iki ali təhsil müəssisəsi üçün elmi-tədqiqat, innovasiya və tədris sahəsində yeni imkanlar yaradacaqdır.

The signing ceremony was attended by Khazar University's delegation on a business visit to Turkey, as well as Hasvet Medical Board Member Yunus Emre Böyükballı, Hasvet Surgical Equipment Responsible Manager Professor Dr. Barış Kürüm, and Kırıkkale University Faculty of Veterinary Medicine Dean Professor Dr. Serkan Erat.

The cooperation is aimed at promoting knowledge and experience exchange in veterinary medicine and other fields of science and will create new opportunities for both higher education institutions in research, innovation and teaching.

**II BEYNƏLXALQ TÜRK DÜNYASINDA QADIN
QURULTAYI – “TÜRK DÜNYASININ ÖNCÜL VƏ SAHİBKAR
QADINLARI” BAKIDA BİR ARAYA GƏLDİ
II INTERNATIONAL TURKISH WORLD WOMEN'S CONGRESS –
"LEADING AND ENTREPRENEURIAL WOMEN OF THE TURKIC
WORLD" CONVENED IN BAKU**

Birol Akgün

On October 2-3, the II International Turkish World Women's Congress was successfully held under the theme "Leading and Entrepreneurial Women of the Turkic World," hosted by Khazar University. The event was organized to promote scientific and cultural cooperation and social development. The Congress was attended by more than 60 delegates representing Ahiska Turks, Azerbaijan, Bulgaria, East Turkestan, Gagauzia Autonomous Region, Iraqi Turkmens, Kazakhstan, Crimea, Kosovo, Turkish Republic of Northern Cyprus, Uzbekistan, Turkmenistan, and the Republic of Türkiye.

Prominent female scientists, writers, public activists, and representatives of NGOs and state institutions from various fields actively participated in the Congress. This meeting provided an opportunity to discuss the entrepreneurial potential and leadership

Oktyabrın 2-3-də Xəzər Universitetinin ev sahibliyi ilə “Türk Dünyasının Öncül və Sahibkar Qadınları” mövzusu çərçivəsində II Beynəlxalq Türk Dünyasında Qadın Qurultayı uğurla keçirilib. Tədbir elmi, mədəni əməkdaşlığı və ictimai inkişafı təşviq etmək məqsədilə təşkil olunub. Qurultayda Ahıska türkləri, Azərbaycan, Bolqarıstan,

roles of women in the Turkic World from a scientific perspective.

The event was held on the initiative of the "Umay Ana Turkish World Women's Union" with the aim of forming a stronger future strategy for women in the Turkic World and strengthening interregional ties. The Congress was implemented with the support of

Raziya Isayeva

Şərqi Türküstan, Qaqauz Muxtar Bölgəsi, İraq türkmanları, Qazaxıstan, Kırım, Kosova, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyəti, Özbəkistan, Türkmənistan və Türkiyə Cümhuriyyəti ümumilikdə 60-dan çox nümayəndə iştirak edib.

Qurultayda müxtəlif sahələri təmsil edən tanınmış qadın alimlər, yazıçılar, ictimai fəallar, QHT və dövlət

Marina Semyonova

qurumlarının nümayəndələri fəal iştirak ediblər. Bu görüş Türk Dünyasında qadınların sahibkarlıq potensialını və liderlik rollarını elmi müstəvidə müzakirə etməyə imkan yaradıb.

Tədbir "Umay Ana Türk Dünyası Qadınlar Birliyi"nin təşəbbüsü ilə Türk Dünyasında qadınlar üçün daha güclü gələcək strategiyası formalaşdırmaq və bölgələrarası əlaqələri möhkəmləndirmək məqsədilə

(Ardı səh. 30-da)

Mualla Uydu Yücel

prestigious institutions such as Khazar University, the Ministry of Culture and Tourism of the Republic of Türkiye, TİKA, YTB, TURKSOY, DATÜB, GİKAD, TURKKAB, Istanbul Gedik University, KAGIMER, and the Istanbul-Azerbaijan Friendship Association.

The Congress commenced with high-level opening speeches. Speakers at the event included Prof. Dr. Birol Akgün, Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Republic of Türkiye to Azerbaijan; Prof. Dr. Mualla Uydu Yücel, Chair of Umay Ana TDKB, TURKKAB, and the Congress Organizing Committee; Dr. Raziya Isayeva, Rector of Khazar University; Jale Ahmadova, President of the

Fuad Uçar

World Alpaut Federation and Advisor to the Ministry of Labor and Social Protection of Population of Azerbaijan; Fuad Uçar, Secretary General of DATÜB; Nevhis Lütfi Mustafa, Mayor of Dulovo, Bulgaria;

(To be continued page 30)

Səbinə Salmanova

keçirilib. Qurultay Xəzər Universiteti, Türkiyə Cümhuriyyəti Mədəniyyət və Turizm Nazirliyi, TİKA, YTB, TÜRKSOY, DATÜB, GİKAD, TÜRKKAB, İstanbul Gedik Universiteti, KAGİMER və İstanbul Azərbaycan Dostluq Dərnəyi kimi nüfuzlu qurumların dəstəyi ilə reallaşdırılıb.

Tamam Cəfərova

Qurultay yüksək səviyyəli açılış çıxışları ilə başlayıb. Tədbirdə Türkiyə Cümhuriyyətinin Azərbaycandakı Fövqəladə və səlahiyyətli səfiri Prof. Dr. Birol Akgün, Umay Ana TDKB, TÜRKKAB və Qurultay Təşkilat Komitəsinin sədri Prof. Dr. Mual-la Uydu Yücel, Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziyyə İsayeva, Dünya Alpaqut Federasiyasının prezidenti və Azərbaycan Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin müşaviri Jalə Əhmədova,

Fidan Brina Jilta, Member of Parliament of Kosovo; Azerbaijani Members of Parliament Sevil Mikayilova and Sabina Salmanova; Dr. Tamam Jafarova, Chair of TURKPA; Marina Semyonova, Minister of Culture of Gagauzia; and Ufuk Turganer, Ambassador and Representative of TRNC in Azerbaijan.

Jalə Əhmədova

Within the framework of the two-day scientific program, a total of five sessions were organized:

The opening session titled "Azerbaijan in Historical Process" was chaired by Dr. Fakhranda Afandiyeva, Dean of the Faculty of Science and Engineering at Khazar University. The session featured presentations

Fidan Brina Jilta

on "Azerbaijan's statehood history," "The genocide of the century: Khojaly," "The impact of the Khojaly genocide on Azerbaijani women," "The results of the Second Karabakh War," and "Türkiye-Azerbaijan relations."

The session "Leading Women of the Turkic World in Literature and Press" was chaired by Prof. Dr. İrada Hüseynova. Topics such as "Şafığa Gaspi-

Sevil Mikayılova

DATÜB baş katibi Fuad Uçar, Bolqarıstan Dulova şəhərinin meri Nevhis Lütfi Mustafa, Kosovo millət vəkili Fidan Brina Jilta, Azərbaycan millət vəkilləri Sevil Mikayılova, Səbinə Salmanova, TÜRKPƏ sədri Dr. Tamam Cəfərova, Qaqauz Mədəniyyət naziri Marina Semyonova və KKTC-nin Azərbaycandakı nümayəndəsi, səfir Ufuk Turganer çıxış ediblər.

İki gün davam edən elmi proqram çərçivəsində ümumilikdə beş sessiya təşkil olunub:

“Tarixi prosesdə Azərbaycan” adlı açılış sessiyasına Xəzər Universitetinin Təbiət elmləri və mühəndislik fakültəsinin dekanı Dr. Fəxrəndə Əfəndiyeva rəhbərlik edib. Sessiyada “Azərbaycanın dövlətçilik tarixi”, “Əsrin soyqırımı: Xocalı”, “Xocalı soyqırımının Azərbaycan qadınları üzərində təsiri”, “II Qarabağ müharibəsinin nəticələri” və “Türkiyə–Azərbaycan münasibətləri” mövzularında məruzələr dinlənilib.

“Türk Dünyasının ədəbiyyat və mətbuatda öncül qadınları” sessiyasına prof. Dr. İradə Hüseynova rəhbərlik edib. Burada “Şəfiqə Qasıralı”, “Azadə Musayeva”, “Zeynə Qəniyeva”, “Sürəyya Ağaoğlu” və “Türkmən ədəbiyyatında öncül qadınlar” kimi mövzular müzakirə edilib.

“Türk Dünyasının elmdə və akademiya öncül qadınları” sessiyasına Xəzər Universitetinin Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin dekanı Dr. Milana Abbasova rəhbərlik edib. Burada Türkiyə, Qazaxıstan, Qırğızıstan və Şərqi Türküstandan olan elmi lider qadınlar haqqında məruzələr təqdim olunub.

“Türk Dünyasının ictimai həyatda öncül qadınları” sessiyasına Prof. Dr. Meşkurə Yılmaz rəhbərlik edib. Sessiyada “Ailə birliyinin qorunmasında qadınların rolu”, “Sürgün dövründə qadınların

(*Ardı səh.32-də*)

İradə Hüseynova

ralı,” “Azadə Musayeva,” “Zeynə Ganiyeva,” “Sürəyya Ağaoğlu,” and “Pioneer women in Turkmen literature” were discussed.

The session “Leading Women of the Turkic World in Science and Academia” was chaired by Dr. Milana Abbasova, Dean of the School of Humanities, Education and Social Sciences at Khazar University. Presentations were delivered on female scientific leaders from Türkiyə, Kazakhstan, Kyrgyzstan, and East Turkistan.

Meşkurə Yılmaz

The session “Leading Women of the Turkic World in Public Life” was chaired by Prof. Dr. Meşkurə Yılmaz. The session addressed topics such as “The role of women in preserving family unity,” “The fates of women during the exile period,” “Mujahid women,” and “Motherhood motifs in Bakhtiyar Vahabzadeh's work.”

The final session titled “Leading Women of the Turkic World in Management and Entrepreneurship”

(*To be continued page 32*)

Ufuk Turganer

taleləri”, “Mücahid qadınlar”, “Bəxtiyar Vahabzadənin yaradıcılığında analıq motivləri” kimi mövzular yer alıb.

“**Türk Dünyasının idarəçilik və sahibkarlıqda öncül qadınları**” adlı son sessiyaya Xəzər Universitetinin Təbiət elmləri, sənət və texnologiya yüksək təhsil fakültəsinin dekanı Dr. Günel Bahəddinova rəhbərlik edib. “Nəzihe Muhiddin və Qadınlar Xalq Fırqəsi”, “Süni intellekt dövründə qadın liderliyi”, “Nailə xanım İsayevanın uğur hekayəsi”, “Türkiyədə qadın sahibkarlığı” və “Özbəkistanda qadınların biznesdə rolu” mövzularında çıxışlar olub.

Qurultay Türk Dünyasında qadınların tarixi, mədəni və sosial sahələrdəki rolunu elmi əsaslarla araşdıraraq, uğurla başa çatıb. Tədbir zamanı qadınların ictimai həyatda, elmdə və sahibkarlıqda oynadığı mühüm rollar geniş müzakirə edilib, həmçinin gələcək nəsillər üçün güclü və təsirli Türk qadını modelinin formalaşdırılması istiqamətində əhəmiyyətli nəticələr əldə olunub.

İştirakçılar yekdilliklə vurğulayıblar ki, Türk qadınının gücü, liderliyi və təşəbbüskarlığı Türk Dünyasının inkişafında əvəzolunmaz rol oynayır və bu istiqamətdə elmi və ictimai səylərin davam etdirilməsi vacibdir.

Tədbir müxtəlif kütləvi informasiya vasitələrində işıqlandırılıb və bir sıra xəbər portallarında ətraflı təqdim olunub.

<https://www.news34.net/bakude-turk-dunyasinin-oncu-ve-girisimci-kadinlari-bulustu-ii-uluslararası-turk-dunyasinda-kadin-calistayi-buyuk-ilgi-gordu.html>

<https://bakivaxti.az/az/posts/detail/turkdilli-olkelerin-ve-icmalarin-qadin-liderleri-parlamentde-fotolar-1759571682>

<https://report.az/xarici-siyaset/milli-meclisde-turkdilli-olkelerin-qadin-liderleri-emekdasligin-derinlesdirilmesini-muzakire-edibler>

XƏZƏR XƏBƏR № 454 Oktyabr 2025

was chaired by Dr. Gunel Bahaddinova, Dean of the School of Science, Art and Technology Higher Education at Khazar University. Presentations covered topics including "Nezihe Muhiddin and the Women's People's Party," "Women's leadership in the era of artificial intelligence," "The success story of Naila Khanum Isayeva," "Women's entrepreneurship in Turkey," and "The role of women in business in Uzbekistan."

The Congress successfully concluded by examining the role of women in the Turkic World in historical, cultural, and social spheres on a scientific ba-

Günel Bahəddinova

sis. During the event, the crucial roles women play in public life, science, and entrepreneurship were extensively discussed, and significant results were achieved toward forming a strong and influential Turkic woman model for future generations.

Participants unanimously emphasized that the strength, leadership, and initiative of Turkic women play an indispensable role in the development of the Turkic World, and it is essential to continue scientific and social efforts in this direction.

The event was covered by various mass media outlets and presented in detail on a number of news portals.

TƏLƏBƏLƏR “DÖVLƏT BAYRAĞI MUZEYİ”NDƏ

Oktyabrın 3-də Xəzər Universitetinin Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin Tarix müəllimliyi və Tarix-coğrafiya müəllimliyi ixtisasında təhsil alan tələbələri “Dövlət Bayrağı Muzeyi”ndə ekskursiyada olublar. Səfər Tarix və arxeologiya departamentinin müəllimi Orxan Zamanovun rəhbərliyi ilə təşkil edilib.

Ekskursiya zamanı muzeyin direktoru Könül İmamverdiyeva, Ekspozisiya və elmi tədqiqatlar şöbəsinin müdiri Aynur Tağızadə tələbələrə muzeyin fəaliyyəti, sərgilənən eksponatlar, dövlət rəmzləri və Azərbaycan bayrağının tarixi haqqında ətraflı məlumat veriblər.

STUDENTS VISIT STATE FLAG MUSEUM

On October 3, students majoring in History Teaching and History-Geography Teaching at Khazar University's School of Humanities, Education and Social Sciences visited the State Flag Museum. The visit was organized under the guidance of Orkhan Zamanov, a lecturer at the Department of History and Archaeology.

During the excursion, the museum's director Konul Imamverdiyeva and Aynur Taghizade, head of the Exposition and Scientific Research Department, provided students with detailed information about the museum's activities, exhibited items, state symbols, and the history of the Azerbaijani flag.

Tələbələr muzeyin müxtəlif bölmələrində milli tariximiz və dövlətçilik ənənələrimizlə bağlı maraqlı faktlarla tanış olublar. Sərgilənən bayraqlar və dövlət atributları Azərbaycan xalqının müstəqillik uğrunda mübarizəsini əks etdirərək, gənclərdə vətənpərvərlik duyğularının daha da güclənməsinə səbəb olub.

Ekskursiya tələbələr üçün həm maarifləndirici, həm də unudulmaz təcrübə kimi yadda qalıb.

Students became acquainted with interesting facts related to our national history and statehood traditions in various sections of the museum. The exhibited flags and state attributes, reflecting the Azerbaijani people's struggle for independence, contributed to strengthening patriotic sentiments among the youth.

The excursion was memorable for students as both an educational and unforgettable experience.

***DİLLƏR VƏ ƏDƏBİYYATLAR DEPARTAMENTİNİN MÜƏLLİMİ
GƏNCLƏR TƏŞKİLATLARI MİLLİ ŞURASININ RƏHBƏRLİYİ İLƏ
GÖRÜŞDƏ İŞTİRAK EDİB***

***FACULTY MEMBER OF THE DEPARTMENT OF LANGUAGES AND
LITERATURES PARTICIPATES IN MEETING WITH LEADERSHIP OF
THE NATIONAL COUNCIL OF YOUTH ORGANIZATIONS***

Xəzər Universitetinin Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müəllimi, Dr. Yeqzar Cəfərli

Azərbaycan Respublikasının Gənclər Təşkilatları Milli Şurasının (NAYORA) rəhbərliyi ilə oktyabrın 4-də "Globus center"də keçirilən görüşdə iştirak edib. Görüşdə Yeqzar Cəfərlinin də İdarə Heyətində təmsil olunduğu Dünya Gənc Türk Yazarlar Birliyi (DGTYB) ilə Gənclər Təşkilatları Milli Şurası (NAYORA) arasında əlaqələrin genişləndirilməsi, eləcə də gənclərin mədəniyyətə, ədəbiyyata, incəsənətə diqqətinin artırılması yönündə fikir mübadiləsi aparılıb.

Bütün təkliflər geniş şəkildə müzakirə olunub və bu cür görüşlərin davamlı keçirilməsi qərarlaşdırılıb.

Görüşün sonunda DGTYB-yə qəbul olunmuş yeni üzvlərə və idarə heyəti üzvlərinə vəsiqələr təqdim olunub, xatirə fotosu çəkilib.

Dr. Yegzar Jafarli, a faculty member of the Department of Languages and Literatures at Khazar University, participated in a meeting held on October 4, at the "Globus Center" with the leadership of the National Assembly of Youth Organizations of the Republic of Azerbaijan (NAYORA).

During the meeting, discussions were held on expanding cooperation between the World Young Turkic Writers Union (WYTWU), where Yegzar Jafarli also serves on the Board of Directors, and NAYORA, as well as on increasing youth engagement in culture, literature, and the arts.

All proposals were thoroughly discussed, and it was decided to hold such meetings on a regular basis.

At the conclusion of the meeting, certificates were presented to newly admitted members and board members of WYTWU, and a commemorative photo was taken.

***XƏZƏR UNIVERSİTETİ XI
BAKİ BEYNƏLXALQ KİTAB
SƏRGİSİNDƏ***

Xəzər Universiteti Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə oktyabrın 1-7-də Bakı Ekspo Mərkəzində keçirilmiş XI Bakı Beynəlxalq Kitab Sərgisində iştirak etmişdir.

Xəzər Universitetinin stendində universitetin nəşri olan dərslik və dərs vəsaitləri, elmi jurnallar, konfrans materialları, universitetin elmi və tədris nailiyyətləri, kitab-

***KHAZAR UNIVERSITY
AT THE XI BAKU
INTERNATIONAL BOOK FAIR***

Khazar University participated in the XI Baku International Book Fair (October 1-7), at the Baku Expo Center, organized by the Ministry of Culture.

At Khazar University's stand, participants were presented with information about textbooks and teaching materials published by the university, academic journals, conference proceedings, the university's scientific and

xana xidmətləri, həmçinin elektron və rəqəmsal resurslara çıxış imkanları haqqında məlumatlar iştirakçılara təqdim olunmuşdur.

Müasir dünyanın aktual çağırışlarına uyğun olaraq builki sərgi “Texno-insan: dünyanın əfsanəsi, bu günün hadisəsi” mövzusunə həsr edilib və mövzu çərçivəsində

educational achievements, library services, as well as access to electronic and digital resources.

In accordance with the current challenges of the modern world, this year's fair was dedicated to the theme "Techno-human: Yesterday's Legend, Today's Reality," and within the framework of this theme,

nəzəri və tətbiqi müzakirələr, müxtəlif təqdimatlar, ümumilikdə 250-dən çox tədbir keçirilmişdir.

Sərgidə 23 ölkədən 68 xarici təşkilat (Türkiyə, İtaliya, ABŞ, Argentina, İngiltərə, Litva, Qətər, İndoneziya, İspaniya, Çin, Cənubi Koreya və s.) və 123 yerli nəşriyyat, poliqrafiya və kitab sənəti ilə məşğul olan müəssisə, ali təhsil müəssisələri iştirak etmişdir.

XI Bakı Beynəlxalq Kitab Sərgisi oktyabrın 8-ə qədər davam edəcək.

theoretical and applied discussions, various presentations, and a total of more than 250 events are planned.

The fair was attended by 68 foreign organizations from 23 countries (Türkiye, Italy, the USA, Argentina, the United Kingdom, Lithuania, Qatar, Indonesia, Spain, China, South Korea, etc.) and 123 local publishing houses, printing companies and enterprises engaged in book arts, as well as higher education institutions.

The XI Baku International Book Fair will continue until October 8.

ELMI ŞURANIN NÖVBƏTİ İCLASI

NEXT MEETING OF SCIENTIFIC COUNCIL

Raziya Isayeva

Oktyabrın 7-də Xəzər Universitetinin Elmi Şurasının növbəti iclası keçirildi. İclasda universitetin rektoru Dr. Raziya İsəyeva sədrlik edərək, gündəlikdə yer alan məsələləri Şura üzvlərinin diqqətinə çatdırdı. İlk olaraq sədr Elmi Şuranın yeni tərkibi barədə məlumat verdi. Qeyd etdi ki, sənaye sahəsində çalışan 5 mütəxəssis də daxil olmaqla, Elmi Şuranın ümumilikdə 41 üzvü təsdiq olunmuşdur.

İclasın gündəliyində yer alan birinci məsələ - məzunlar haqqında məlumat təqdim olundu. Təbiət Elmləri və mühəndislik fakültəsinin dekanı Fəxrəndə Əfəndiyeva, İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin dekan vəzifəsini icra edən Xanım Öməröglü, Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin dekan müavini Sevinc Allahverdiyeva, Baytarlıq təbabəti fakültəsinin dekan vəzifəsini icra edən Çiçək Əliyeva, İqtisadiyyat və biznes yüksək təhsil fakültəsinin dekanı İnqilab Əhmədov tələbələrin akademik göstəricilərini, ixtisas istiqamətlərini və müvafiq statistik məlumatları nəzərə çatdırdılar. Təqdim

The next meeting of Khazar University's Scientific Council was held on October 7.

The meeting was chaired by the university's rector, Dr. Raziya Isayeva, who brought the agenda items to the attention of the Council members. First, the chair provided information about the new composition of the Scientific Council. She noted that a total of 41 members of the Scientific Council have been approved, including 5 specialists working in the industrial sector.

The first item on the meeting agenda was the presentation of information about graduates. Fakhrandah Afandiyeva, Dean of the School of Science and Engineering; Kxanim Omaroglu, Acting Dean of the School of Economics and Management; Sevinj Allahverdiyeva, Deputy Dean of the School of Humanities, Education and Social Sciences; Chichak Aliyeva, Acting Dean of the School of Veterinary Medicine; and Ingilab Ahmadov, Dean of the Graduate School of Education in Economics and Business, presented the

edilən məzun siyahısı Elmi Şura üzvləri tərəfindən təsdiq olundu.

Gündəliyin ikinci məsələsi fəlsəfə doktoru proqramı üzrə doktoranturaya qəbul olunmuş tələbələrə təhsil formalarının əyanidən qiyabiyə keçirilməsi ilə bağlı idi. Elmi Şuranın katibi Günel Bahəddinova bildirdi ki, cari akademik ildə Xəzər Universitetinə 12 nəfər yerli doktorant qəbul olmuşdur. Onlardan 2 nəfəri qiyabi, 10 nəfəri isə əyani formada təhsil alır. Əyani formada təhsil alan doktorantlardan 5 nəfəri rəsmi ərizə ilə müraciət edərək, təhsil formalarının əyanidən qiyabiyə dəyişdirilməsini xahiş etmişlər. Elmi Şura üzvləri tərəfindən müraciətlər müsbət qiymətləndirildi və müvafiq qərar qəbul edildi.

Gündəliyin üçüncü məsələsi olan Elmi Şuranın illik fəaliyyət planı müzakirə edildi. Sədr Dr. Raziyə İsayeva fəaliyyət planında yer alan məsələlər barədə məlumat verərək, onları Şura üzvlərinin diqqətinə çatdırdı. Üzvlər tərəfindən irəli sürülən təkliflər nəzərə alınaraq, plan təsdiq edildi.

İclasın sonunda cari məsələlər müzakirə olundu və iclas başa çatdı.

Günel Bahəddinova

Fəxrəndə Əfəndiyeva

students' academic indicators, professional specializations, and relevant statistical information. The list of graduates presented was approved by the Scientific Council members.

The second agenda item concerned the transfer of doctoral students admitted to the PhD program from full-time to part-time study. Gunel Bahaddinova, Secretary of the Scientific Council, reported that 12 local doctoral students were admitted to Khazar University in the current academic year. Of these, 2 are studying part-time and 10 are studying full-time. Five of the full-time doctoral students have submitted official applications requesting that their study format be changed from full-time to part-time. The applications were positively evaluated by the Scientific Council members and an appropriate decision was adopted.

The third agenda item, the Scientific Council's annual activity plan, was discussed. Chair Dr. Raziya Isayeva provided information about the issues included in the activity plan and brought them to the attention of the Council members. The plan was approved, taking into account the proposals put forward by the members.

At the end of the meeting, current issues were discussed and the meeting concluded.

NOBEL MÜKAFATI LAUREATLARI - 2025

FİZİOLOGİYA VƏ TİBB ÜZRƏ

Mary Brunkow

Fred Ramsdell

Shimon Sakaguchi

Fiziologiya və tibb üzrə Nobel mükafatı immunologiya sahəsində aparılan tədqiqatlara görə verilib. Mükafatı ABŞ və Yaponiyadan olan üç alim – Meri Brankou (Mary Brunkow), Fred Remsdell (Fred Ramsdell) və Şimon Sakaguçi (Shimon Sakaguchi) alıblar. Onlar periferik immun tolerantlığı ilə bağlı tədqiqatlarına görə təltif olunublar.

Nobel Komitəsinin sədri Olle Kempe bildirib ki, onların kəşfləri immun sisteminin necə işlədiyini, niyə həmdə ciddi autoimmun xəstəliklərin inkişaf etmədiyini anlamaqda həlledici rol oynayıb.

1980-ci illərin əvvəllərində Sakaguci müəyyən növ T-limfositlərin digər immun hüceyrələrinin fəaliyyətini üstələyərək siçanları autoimmun reaksiyalardan qoruya bildiyini aşkarlayıb.

Daha sonra Brankou və Remsdellin ABŞ-da apardığı tədqiqatlar bu müşahidələri təsdiqləyib, həmin hüceyrələrin fəaliyyət mexanizmini və periferik immun tolerantlığın qorunmasındakı rolunu müəyyən edib.

FİZİKA ÜZRƏ

Con Klark (John Clarke), Mişel Devore (Mishel Devoret) və Con Martinis (John Martinis) “makroskopik kvant mexaniki tunelin kəşfi və elektrik dövrəsində enerjinin kəmiyyətinin müəyyən edilməsinə görə” mükafatlandırılıblar.

Con Klark 1942-ci ildə İngiltərənin Kembridj şəhərində anadan olub. O, 1964-cü ildə İngiltərənin Kembridj Universitetinin Fizika fakültəsini bitirmiş, 1968-ci ildə həmin universitet və kafedrada doktorluq dərəcəsini tamamlamışdır. Klark hazırda ABŞ-da Berkli Kaliforniya Universitetində Fizika Departamentində professor kimi çalışır.

Mişel Devoret 1953-cü ildə Fransanın Paris şəhərində anadan olub. O, 1982-ci ildə Paris-Saklay Universi-

*John Clarke**Mishel Devoret**John Martinis*

tetində fizika üzrə doktorluq dərəcəsinə bitirib. Fransız alim hazırda Yale Universitetində və Kaliforniya Universitetində, eləcə də Santa Barbarada professor kimi fəaliyyət göstərir.

Con Martinis isə 1958-ci ildə ABŞ-da anadan olub. Martinis bakalavr və doktorluq dərəcələrini Kaliforniya Universitetində, Berklidə Fizika Departamentində bitirib və hazırda Santa Barbara Kaliforniya Universitetində professor vəzifəsində çalışır.

KİMYA ÜZRƏ

*Susumi Kitagawa**Richard Robson**Omar Yaqhi*

Kimya üzrə Nobel mükafatına metal-orqanik strukturların (MOFs) inkişafına görə Susumu Kitagawa (Susumi Kitagawa, Yaponiya), Riçard Robson (Richard Robson, Avstraliya) və Omar Yaqi (Omar Yaqhi, ABŞ) layiq görülüblər. Bu barədə məlumatı İsveç Kral Elmlər Akademiyasının kimya

(*Ardı səh.40-da*)

üzrə Nobel Komitəsi açıqlayıb. Bildirilir ki, alimlər metal-orqanik strukturların işlənib hazırlanmasına görə mükafatlandırılıblar.

Qeyd edək ki, Omar Yaqi fələstinəsillidir.

Qaliblərin işləri yeni nəsil dərmanların və ekoloji təmiz materialların hazırlanmasında böyük əhəmiyyət kəsb edir. Laureatlar molekulların daxil olub çıxma bildiyi böyük boşluqları ehtiva edən yeni molekulyar struktur hazırlayıblar. Tədqiqatçılar bu strukturlardan səhra havasından su toplamaq, sudan çirkləndiriciləri çıxarmaq, karbon qazını tutmaq və hidrogen saxlamaq üçün istifadə ediblər.

ƏDƏBİYYAT ÜZRƏ

László Krasznahorkai

Müasir macar yazıçısı və ssenaristi, dünya ədəbiyyatında postmodern üslubun ən mühüm nümayəndələrindən biri Laslo Krasnahorkai (László Krasznahorkai) Ədəbiyyat üzrə Nobel mükafatı laureatı elan edilib.

Nobel Komitəsinin açıqlamasında qeyd edilir ki, mükafat yazıçıya “apokaliptik qorxu içində sənətin gücünü təsdiqləyən vizioner və təsirli yaradıcılığına görə” verilib. Akademiya onu “Mərkəzi Avropa ənənəsində böyük epik yazar” kimi xarakterizə edib.

Laszlo Krasznahorkai 1954-cü il yanvarın 5-də Macarıstanın Gyula şəhərində anadan olub. O, Szeged Universitetində hüquq və ədəbiyyat üzrə təhsil alıb, 1984-cü ildən sərbəst yazıçı kimi fəaliyyət göstərməyə başlayıb. Əsərləri mürəkkəb cümlə quruluşu, fəlsəfi dərinliyi və apokaliptik ovqatı ilə seçilir. Onun yaradıcılığı insanın daxili xaosu, mədəniyyətin tənəzzülü və mənəvi mübarizələr mövzularını əhatə edir.

Krasznahorkainin ən məşhur əsərləri arasında “Satantango”, “The Melancholy of Resistance”, “War and War”, “Seiobo There Below” və “Baron Wenckheim’s Homecoming” romanlarını gös-

tərmək olar.

Yazıçının əsərləri yalnız Avropada deyil, Asiya mədəniyyətindən də ilham alır. O, Çin və Yaponiyada keçirdiyi illərdən sonra Şərq fəlsəfəsinin təsiri altında yazdığı mətnlərində zaman, harmoniya və səssizlik anlayışlarını ədəbiyyat dilinə gətirib. Krasznahorkaiyə görə, müasir insanın böhranı təkcə siyasi və sosial səbəblərlə deyil, həm də mənəvi boşluqla bağlıdır. O, yaradıcılığı ərzində bir çox beynəlxalq mükafatlara, o cümlədən Beynəlxalq Buker mükafatına və Macarıstanın ən yüksək ədəbi mükafatı sayılan Kossuth mükafatına layiq görülüb.

SÜLH MÜKAFATI

Sülh mükafatına venesuelalı siyasətçi Maria Korina Maçado (Maria Corina Machado) “Venesuela xalqının demokratik hüquqlarını qorumaq və diktaturadan demokratiyaya ədalətli, sülhpərvər keçidin təmin olunması uğrunda yorulmaz mübarizəyə görə” layiq görülüb.

Venesuelada müxalifət lideri olan 57 yaşlı Maçado 2011-2014-cü illərdə ölkəsinin Milli Assambleyasının deputatı olub, 2012-ci ildə keçirilmiş prezident seçkilərində iştirak edib. O, Venesuelada azadlıq və insan haqları naminə fəaliyyətinə görə beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətini cəlb edib.

Maria Corina Machado

İQTİSADİYYAT ÜZRƏ

Joel Mokyr

Philippe Aghion

Peter Howitt

İqtisadiyyat üzrə mükafat "İqtisadi artımda innovasiyanın rolu" mövzusunda araşdırmalarına görə üç alimə – Joel Mokir (Joel Mokyr, ABŞ), Filip Aqion (Philippe Aghion, Fransa) və Peter Hattinə (Peter Howitt, Kanada) verilib. Mükafatın yarısı Joel Mokir'ə "texnoloji tərəqqi vasitəsilə davamlı iqtisadi artım üçün zəruri şərtləri müəyyən etdiyinə görə", digər yarısı isə Philippe Aghion və Peter Hattin'ə "yaradıcı dağıdılma yolu ilə davamlı iqtisadi artım nəzəriyyəsinə görə" birgə təqdim olunur.

Komitənin press-relizində qeyd olunur ki, alimlər yeni texnologiyaların davamlı böyüməyə necə kömək edə biləcəyini göstəriblər. "Son iki əsrdə, tarixdə ilk dəfə olaraq, dünya davamlı iqtisadi artımın şahidi oldu. Bu, çox sayda insanın yoxsulluqdan çıxmasına kömək etdi və rifahımızın əsasını qoydu. Builki İqtisadiyyat mükafatı laureatları innovasiyanın gələcək tərəqqiyə necə təkan verdiyini izah edirlər", – məlumatda deyilir.

Xatırladaq ki, mükafatın təqdim edilməsi mərasimi hər il dekabrın 10-da iki ölkənin – İsveçin və Norveçin paytaxtlarında keçirilir. Fizika, kimya, fiziologiya və təbabət, ədəbiyyat və iqtisadiyyat sahəsində mükafatlar Stokholmda İsveç kralı tərəfindən, sülhün qorunması sahəsində mükafat isə Osloda, şəhər rətuşasında Norveç kralının və kral ailəsi üzvlərinin iştirakı ilə Norveç Nobel Komitəsinin sədri tərəfindən təqdim edilir.

Laureatlara pul mükafatı ilə yanaşı üzərində Nobelin təsvir edildiyi qızıl medal və diplom təqdim olunur. Pul mükafatının məbləği Nobel fondundan alınmış gəlirdən asılı olaraq dəyişir.

Bu il mükafatın məbləği təxminən 1 milyon ABŞ dollarına bərabərdir.

**PSIXOLOGİYA DEPARTAMENTİNİN ƏMƏKDAŞI BAKI GƏNCLƏR
MƏRKƏZİNDƏ "ERKƏN NİKAHIN PSIXOLOJİ VƏ FİZİOLOJİ
FƏSADLARI" MÖVZUSUNDA SEMİNAR KEÇİRDİ**

**STAFF MEMBER OF PSYCHOLOGY DEPARTMENT CONDUCTS
SEMINAR ON "PSYCHOLOGICAL AND PHYSIOLOGICAL
CONSEQUENCES OF EARLY MARRIAGE" AT BAKU YOUTH CENTER**

Mirsadiq Muxtarov

Oktyabrın 7-də IPSYSO Azerbaijan (International Psychology Student Organization Azerbaijan - "Beynəlxalq Psixologiya Tələbə Təşkilatı"-nın Azərbaycan təmsilçisi) tərəfindən Xəzər Universitetinin Psixologiya departamentinin əməkdaşı, Xəzər Psixoloji Xidmət Mərkəzinin psixoloqu Mirsadiq Muxtarovun təqdimatı ilə Gənclər və İdman Nazirliyinin tabeliyində olan Bakı Gənclər Mərkəzində "Erkən nikahın psixoloji və fizioloji fəsadları" mövzusunda seminar keçirildi.

Mirsadiq Muxtarov erkən nikahın fərdlərin psixoloji durumuna və fizioloji sağlamlığına təsirləri, bu problemlərin sosial nəticələri və həlli yolları haqqında iştirakçılara ətraflı məlumat verdi. Psixoloq erkən nikahların gənclərin gələcək həyatına, emosional dayanıqlığına və sosial adaptasiyasına təsir edən mühüm amillərdən biri olduğunu vurğuladı.

Tədbir iştirakçıları mövzu ilə bağlı suallarını ünvanlayaraq, interaktiv şəkildə fikir mübadiləsi apardılar.

On October 7, a seminar on "Psychological and Physiological Consequences of Early Marriage" was held at the Baku Youth Center under the Ministry of Youth and Sports, organized by IPSYSO Azerbaijan (International Psychology Student Organization Azerbaijan – Azerbaijan representative of the "International Psychology Student Organization") with a presentation by Mirsadiq Mukhtarov, staff member of Khazar University's Psychology Department and psychologist at the Khazar Psychological Service Center.

Mirsadiq Mukhtarov provided participants with detailed information about the effects of early marriage on individuals' psychological well-being and physiological health, the social consequences of these problems, and ways to address them. The psychologist emphasized that early marriages are one of the significant factors affecting young people's future lives, emotional resilience, and social adaptation.

Participants addressed their questions on the topic and engaged in interactive discussion.

ARXEOLÖGIYAYA DAİR ƏYANİ SEMİNAR PRACTICAL SEMINAR ON ARCHAEOLOGY

Oktyabrın 8-də Xəzər Universitetinin Tarix və arxeologiya departamentinin müəllimi Orxan Zamanovun təşəbbüsü ilə Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin tarix müəllimliyi ixtisası üzrə “Arxeologiya və etnoqrafiyanın əsasları” fənnindən arxeoloji metodologiyaya həsr olunmuş tədris seminarı təşkil olunub. Seminarın qonağı Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyası Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun şöbə müdiri, tarixçi-rəssam Vəfa Həsənova olmuşdur.

Seminar çərçivəsində tələbələrə arxeoloji tədqiqat prosesinin əsas mərhələləri – abidələrin topoqrafiyası, qazıntıların stratigrafiyası və tapıntıların təsvirinin hazırlanması texnikası barədə ətraflı məlumat verilib. Mütəxəssisin təqdimatı əsasında tələbələr əyani vəsaitlərdən istifadə edərək, gil qabların təsvirlərini çəkməklə praktik bacarıqlarını sınaayıblar.

Əyani təcrübə gənc tarixçilərin arxeologiya elmini daha düzgün mənimsəmələri və praktik vərdislərinin formalaşdırılması, eləcə də tətbiqi arxeologiya sahəsində biliklərinin artırılması məqsədi ilə təşkil olunmuşdur.

İnteraktiv şəkildə keçirilən dərs tələbələrin böyük marağına səbəb olub və fənnin metodoloji səviyyəsini daha da yüksəldib.

On October 8, a training seminar dedicated to archaeological methodology was organized for the course "Fundamentals of Archaeology and Ethnography" for history teaching majors at the School of Humanities, Education and Social Sciences, on the initiative of Orkhan Zamanov, instructor at Khazar University's Department of History and Archaeology. The guest of the seminar was Vəfa Hasanova, head of department at the Institute of Archaeology and Anthropology of the Azerbaijan National Academy of Sciences and historian-artist.

Within the framework of the seminar, students were provided with detailed information about the main stages of the archaeological research process – the topography of monuments, stratigraphy of excavations, and the technique of preparing descriptions of findings. Based on the expert's presentation, students tested their practical skills by drawing illustrations of clay vessels using visual aids.

The practical experience was organized with the aim of enabling young historians to better master the science of archaeology and develop their practical skills, as well as to enhance their knowledge in the field of applied archaeology.

The lesson, conducted in an interactive format, generated great interest among students and further elevated the methodological level of the discipline.

ŞƏHİD ANASININ FƏRDİ SƏRGİSİ SOLO EXHIBITION OF A MARTYR'S MOTHER

Raziya İsayeva

Oktyabrın 8-də Xəzər Universitetinin Mərmər zalında universitetin şəhidi Ataməli Musaoğlunun anası Leyla Musayevanın fərdi sərgisi nümayiş etdirildi. Sərgi təkcə sənət nümayişi deyil, həm də bir ana ürəyinin, bir qəhrəmanın övladın və bir ailənin həyat hekayəsi idi.

Ataməli Musaoğlu 2019-cu ildə Xəzər Universitetinin magistraturasına klinik psixologiya ixtisası üzrə qəbul olunmuşdu. O, elmə bağlı bir tələbə idi. 2020-ci il sentyabrın 27-də Azərbaycan xalqının Vətən müharibəsi başladığı zaman Ata-

On October 8, a solo exhibition by Leyla Musayeva, mother of the university's martyr Atamali Musaoglu, was displayed in the Marble Hall of Khazar University. The exhibition was not merely an art display, but also the life story of a mother's heart, a heroic son, and a family.

Atamali Musaoglu was admitted to Khazar University's master's program in clinical psychology in 2019. He was a student dedicated to science. When Azerbaijan's Patriotic War began on September 27, 2020, although Atamali was a second-year master's

məli magistraturanın ikinci kurs tələbəsi olsa da, təəddüd etmədən könüllü şəkildə cəbhəyə yollandı. Ataməli Musaoğlu Azərbaycan Silahlı Qüvvələrində baş kəşfiyyatçı kimi xidmət edib və 2020-ci il oktyabrın 16-da Ağdərənin azadlığı uğrunda gedən ağır döyüşlərdə qəhrəmancasına şəhid olub. Ataməlinin adı Xəzər Universitetinin yaddaşında igidlik, mərdlik və vətən sevgisinin rəmzi kimi yaşayır.

Leyla Musayeva oğul itkisini ürəyində daşısa da, sənəti və yaradıcılığı həyat dayağına çevirməyi bacarıb. O, dəniz sahillərindən topladığı driftwood – yəni su və küləyin illər ərzində formalaşdırdığı ağac parçalarını sənət əsərinə çevirir. Bu əsərlərdə həm təbiətin gözəlliyi, həm də bir ananın qəlbindəki güc, səbr və ümid hiss olunur.

Tədbirdə Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziyyə İsayeva, sərginin müəllifi Leyla Musayeva və UNEC-in nəzdində Sosial-İqtisadi Kollecin direktor müavini Zaur Vəliyev çıxış etdilər.

Sonda Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziyyə İsayeva şəhidin anasına və ailə üzvlərinə gül dəstələri və hədiyyə təqdim etdi.

student, he volunteered for the front without hesitation. Atamali Musaoglu served as chief reconnaissance officer in the Armed Forces of Azerbaijan and was heroically martyred on October 16, 2020, in fierce battles for the liberation of Aghdara. Atamali's name lives on in Khazar University's memory as a symbol of bravery, courage, and love of homeland.

Although Leyla Musayeva carries the loss of her son in her heart, she has managed to turn art and creativity into her life's support. She transforms driftwood collected from seashores – wood pieces shaped by water and wind over the years – into works of art. In these works, one can feel both the beauty of nature and the strength, patience, and hope in a mother's heart.

At the event, speeches were delivered by Dr. Raziya Isayeva, Rector of Khazar University, Leyla Musayeva, the exhibition's author, and Zaur Valiyev, Deputy Director of the Social-Economic College under UNEC.

At the conclusion, Dr. Raziya Isayeva, Rector of Khazar University, presented bouquets and gifts to the martyr's mother and family members.

XƏZƏR UNIVERSİTETİNİN ƏMƏKDAŞLARI DAŞKƏND DƏ KEÇİRİLƏN III BEYNƏLXALQ SİMPOZİUMDA

KHAZAR UNIVERSITY STAFF MEMBERS ATTEND III INTERNATIONAL SYMPOSIUM IN TASHKENT

Oktyabrın 6-8-də Özbəkistan Respublikasının Ali Təhsil, Elm və İnnovasiyalar Nazirliyi, Daşkənd İqtisadiyyat və Pedaqogika Universiteti, Türkiyənin Ege Universiteti və İzmir şəhərindəki Azərbaycan Fondunun birgə təşkilatçılığı ilə Daşkənd şəhərində “Türk Dünyasının Yeniləşmə Prosesləri: Türk Dünyasında Cədidçilik” mövzusunda III Beynəlxalq Simpozium keçirilmişdir.

Tədbirdə Türkiyə, Azərbaycan, Özbəkistan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Türkmənistan, Rusiya Federasiyası, Şimali Kipr Türk Respublikası və digər ölkələrin universitetlərindən tədqiqatçılar, eləcə də “Cədidçilik” mövzusunda elmi araşdırmalar aparan alimlər, həmçinin Xəzər Universitetinin Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin bir qrup müəllimi simpoziumda iştirak etmişdir.

Simpoziumun plenar iclasında Təşkilat komitəsinin sədri, Türkiyənin Ege Universitetinin Müəssir Türk Dilləri və Ədəbiyyatı bölümünün müdiri,

On October 6-8, the Third International Symposium on "Modernization Processes in the Turkic World: Jadidism in the Turkic World" was held in Tashkent, jointly organized by the Ministry of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan, Tashkent University of Economics and Pedagogy, Ege University of Türkiye, and the Azerbaijan Foundation in Izmir.

The event was attended by researchers from universities in Türkiye, Azerbaijan, Uzbekistan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Turkmenistan, the Russian Federation, the Turkish Republic of Northern Cyprus and other countries, as well as scholars conducting research on "Jadidism," including a group of faculty members from the Department of Languages and Literatures at

İlkiyyə Hacıyeva, Zivər Hüseynli Baylan, Dilbər Zeynalova, Zərifə Əliyeva

Bədirxan Əhmədov

Dos. Yılmaz Özkaya, Daşkənd İqtisadiyyat və Pedaqogika Universitetinin rektoru, Prof. Şəkərboy Canikulov, Daşkənd İqtisadiyyat və Pedaqogika Universitetinin elmi işlər üzrə prorektoru, Prof. Marifjon Yuldashev, "Cədid" qəzetinin baş redaktoru İqbol Mirza və digər qurumlardan olan professor və alimlər çıxış edərək, simpoziumun məqsəd və əhəmiyyətini vurğulamışlar.

Xəzər Universitetinin Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müdiri, Dos. Dilbər Zeynalovanın sədrlik etdiyi paneldə Prof. Bədirxan Əhmədov "Türk dünyasının modernləşməsində dini vəhdət və milli birlik amili: Cəmaləddin Əfqani", Dos. Zivər Hüseynli Baylan və Karyera və Məzunlar Mərkəzinin direktoru Zərifə Əliyeva "Azərbaycanın modernizm simalarından biri: Seyid Əzim Şirvani"; Dr. İlkiyyə Hacıyeva "Azərbaycan dramaturgiyasında qadın: hüquqsuzluq, maarifçilik və müqavimət" adlı məruzələrlə çıxış etmişlər.

Simpoziumun ikinci günü Çirçiq şəhərində yerləşən Mənəviyyat Sarayında "1 oktyabr - Müəllimlər və Təربiyəçilər Günü" münasibətilə tədbir keçirilmiş, sonra iştirakçılar üçün şəhər gəzintisi təşkil olunmuşdur.

Simpoziumun sonuncu günü isə iştirakçılar Özbəkistanın tarixi və mədəniyyət baxımından zəngin şəhərlərindən olan Səmərqənddə olmuş, qədim şəhərin tarixi məkanlarını, o cümlədən Əmir Teymurun türbəsini ziyarət etmişlər.

Khazar University.

At the plenary session of the symposium, Chairman of the Organizing Committee, Director of the Department of Modern Turkish Languages and Literature at Ege University of Türkiye, Associate Professor Yılmaz Özkaya; Rector of Tashkent University of Economics and Pedagogy, Professor Shakerboy Janikulov; Vice-Rector for Scientific Affairs of Tashkent University of Economics and Pedagogy, Professor Marifjon Yuldashev; Editor-in-Chief of "Jadid" newspaper Iqbol Mirza; and professors and scholars from other institutions delivered speeches, emphasizing the purpose and

significance of the symposium.

In the panel chaired by Director of the Department of Languages and Literatures at Khazar University, Associate Professor Dilber Zeynalova, Professor Badirkhan Ahmadov presented "The Factor of Religious Unity and National Solidarity in the Modernization of the Turkic World: Jamal al-Din Afghani"; Associate Professor Ziver Huseynli Baylan and Director of the Career and Alumni Center Zarifa Aliyeva presented "One of Azerbaijan's Modernist Figures: Seyid Azim Shirvani"; and Dr. İlkiyyə Hacıyeva presented "Women in Azerbaijani Drama: Disenfranchisement, Enlightenment and Resistance."

On the second day of the symposium, an event was held at the Palace of Spirituality located in Chirchik in connection with "October 1 - Teachers and Educators Day," followed by a city tour organized for participants.

On the final day of the symposium, participants visited Samarkand, one of Uzbekistan's historically and culturally rich cities, and toured the ancient city's historical sites, including the mausoleum of Amir Timur.

İNGİLİS DİLİ VƏ ƏDƏBİYYATI DEPARTAMENTİ TƏRƏFİNDƏN "YAZI SƏNƏTİ" ADLI VEBİNAR TƏŞKİL EDİLİB

"ART OF WRITING" WEBINAR ORGANIZED BY THE DEPARTMENT OF ENGLISH LANGUAGE AND LITERATURE

İngilis dili və ədəbiyyatı departamenti 18 sentyabr və 9 oktyabr tarixlərində "Yazı Sənəti" adlı ikihissəli vebinar seriyasını təşkil edib.

Sessiyalar Beynəlxalq Biznes Məsələləri üzrə Məsləhətçi və ESL/EFL müəllimi olan Dr. Vahid Əsgəri tərəfindən aparılıb və o, güclü akademik və peşəkar yazı bacarıqlarının inkişafı ilə bağlı öz təcrübəsini və praktiki biliklərini paylaşmış.

18 sentyabrda keçirilən birinci sessiya "Cümlə və abzas yazısı" mövzusunda həsr olunub. Bu sessiya zamanı iştirakçılar effektiv yazının strukturu və məntiqini, ardıcıl abzaslar qurmaq üçün texnikaları və ifadədə aydınlığa nail olmaq strategiyalarını öyrəniblər.

9 oktyabrda keçirilən ikinci sessiya "Esse və akademik yazı" mövzusunda ayrılıb. Dr. Əsgəri iştirakçılara esselərin təşkili prosesi və yazılı ünsiyyətə akademik üslub və tonu qorumaq barədə məlumat verib.

Vebinarda iştirakçılar suallar vermək və akademik yazıda olan çətinlikləri müzakirə etmək imkanı əldə ediblər.

The Department of English Language and Literature successfully organized a two-part webinar series titled "The Art of Writing" on September 18 and October 9.

The sessions were conducted by Dr. Vahid Asgari, an International Business Affairs Consultant and ESL/EFL Instructor, who shared his expertise and practical insights into developing strong academic and professional writing skills.

The first session, held on September 18, focused on "Sentence and Paragraph Writing." During this session, participants learned about the structure and logic of effective writing, techniques for building coherent paragraphs, and strategies to achieve clarity in expression.

The second session, held on October 9, was devoted to "Essay and Academic Writing." Dr. Asgari guided attendees through the process of organizing essays and maintaining academic style and tone in written communication.

The webinar series provided valuable knowledge and encouraged active participation, with attendees having the opportunity to ask questions and discuss challenges in academic writing.

"AZAD MİRZƏCANZADƏ İNKİŞAF PROQRAMI"NA DAİR MƏLUMAT SESSİYASI

INFORMATION SESSION ON "AZAD MIRZAJANZADE DEVELOPMENT PROGRAM"

Oktaybrın 10-da Xəzər Universitetində Karyera və Məzunlar Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə Azad Mirzəcanzadə İnkişaf Proqramının əməkdaşları tərəfindən tələbə və məzunlar üçün məlumat sessiyası keçirilib.

Tədbiri universitetin Karyera və Məzunlar Mərkəzinin direktoru Zərifə Əliyeva açaraq, belə təşəbbüslərin tələbələrin şəxsi və peşəkar inkişafında mühüm rol oynadığını vurğulayıb. Qeyd edib ki, "Azad Mirzəcanzadə İnkişaf Proqramı" kimi layihələr gənclərə yalnız nəzəri bilik deyil, həm də real təcrübə qazanmaq, yeni ideyalarını reallaşdırmaq üçün geniş imkanlar yaradır.

Proqramın layihə meneceri İradə Zeynalova çıxış edərək, iştirakçılara proqramın məqsədləri, müraciət prosesi, təlim və mentorluq mərhələləri, eləcə də

On October 10, an information session for students and graduates was held at Khazar University by representatives of the Azad Mirzajanzade Development Program, organized by the Career and Alumni Center.

The event was opened by Zarifa Aliyeva, Director of the university's Career and Alumni Center, who emphasized that such initiatives play an important role in students' personal and professional development. She noted that projects like the "Azad Mirzajanzade Development Program" provide young people with opportunities not only for theoretical knowledge but also for gaining real experience and implementing their new ideas.

İradə Zeynalova, the program's project manager, delivered a presentation providing participants with

layihə ideyalarına maliyyə dəstəyi mexanizmləri barədə ətraflı məlumat verib. O, əlavə edib ki, proqram gənclərin öz potensiallarını üzə çıxarmasına, innovativ düşüncə və sosial məsuliyyət bacarıqlarını inkişaf etdirməsinə xidmət edir.

Proqramın ilk qaliblərindən olan Kənan Arifli proqramda iştirak təcrübəsini bölüşərək, layihənin onun fərdi və peşəkar inkişafına göstərdiyi təsirdən danışdı. Kənan Arifli vurğulayıb ki, “Azad Mirzəcanzadə İnkişaf Proqramı” gənclərə məqsədyönlü düşünmək, komanda işi bacarıqlarını inkişaf etdirmək və yeni ideyalarını gerçəkləşdirmək üçün mühüm platforma yaradır.

Görüş səmərəli fikir mübadiləsi ilə yekunlaşıb və iştirakçılarda şəxsi və peşəkar inkişaf istiqamətində marağın artmasına töhfə verib.

İradə Zeynalova

detailed information about the program's objectives, the application process, training and mentorship stages, as well as financial support mechanisms for project ideas. She added that the program serves to help young people reveal their potential and develop innovative thinking and social responsibility skills.

Kənan Arifli, one of the program's first winners, shared his experience of participating in the program and spoke about the impact of the project on his personal and professional development. Kənan Arifli emphasized that the "Azad Mirzəcanzadə Development Program" creates an important platform for young people to think purposefully, develop teamwork skills, and realize their new ideas.

The meeting concluded with productive exchange of ideas and contributed to increasing participants' interest in personal and professional development.

Kənan Arifli

TURİZM BAZARININ FORMALAŞMASI VƏ İNKİŞAFINA TƏSİR EDƏN AMİLLƏR

Zaur İmrani

FACTORS INFLUENCING FORMATION AND DEVELOPMENT OF TOURISM MARKET

Oktyabrın 10-da İqtisadiyyat və menecment departamentinin təşkilatçılığı ilə Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi akademik H.Ə. Əliyev adına Coğrafiya İnstitutunun baş direktoru, coğrafiya üzrə fəlsəfə doktoru Dos. Zaur İmranın "Turizm bazarının formalaşması və inkişafına təsir edən amillər" mövzusunda çıxışı baş tutmuşdur.

Tədbirdə iştirak edən "Turizm işinin təşkili" və digər ixtisaslarda təhsil alan tələbələr Azərbaycanda turizm bazarının xüsusiyyətləri haqqında ətraflı məlumatlar əldə etmiş, çıxışın sonunda mövzuya aid suallar vermişlər.

On October 10, organized by the Department of Economics and Management, Associate Professor Zaur Imrani, PhD in Geography and Director General of the Geography Institute named after Academician H.A. Aliyev under the Ministry of Science and Education of the Republic of Azerbaijan, delivered a presentation on "Factors Influencing the Formation and Development of the Tourism Market."

Students studying "Tourism Management" and other specializations who participated in the event obtained detailed information about the characteristics of the tourism market in Azerbaijan and asked questions related to the topic at the end of the presentation.

*Fərid Hüseynzadə (turizm mütəxəssisi,
"Xəzər" in məzunu)*

BARTIN UNİVERSİTETİNİN MÜƏLLİMLƏRİ “XƏZƏR”DƏ

Türkiyənin Bartın Universitetinin müəllimləri - Doç. Dr. İsmail Eyüpoğlu və Dr. Sevan Deniz oktyabrın 6-11-də Xəzər Universitetində oldular.

Səfərin ilk günü Bartın Universitetinin müəllimləri və Xəzər Universitetinin əməkdaşları arasında görüş keçirildi. Xəzər Universiteti tərəfindən görüşdə Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin müdiri Firuz Süleymanov, Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin koordinatoru İlqarə Abdullayeva, Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin koordinatoru Sayad Əliyeva, Memarlıq və dizayn departamentinin müəllimləri Günay Məmmədova və Mehdi Samadi iştirak etdilər.

Görüş zamanı hər iki tərəfin universitetlər haqqında təqdimatından sonra qarşılıqlı tələbə və işçi heyəti mübadiləsi məsələləri və müştərək tədqiqatlar mövzusunda müzakirələr aparıldı və razılıq əldə olundu.

Görüşün sonunda Bartın Universitetinin nümayəndə heyətinə hədiyyələr təqdim edildi.

Proqrama uyğun olaraq, ESN Xəzərin müşayiəti ilə qonaqlar Atəşgah məbədinə səfər etdilər. Növbəti günlər isə Doç. Dr. İsmail Eyüpoğlu və Dr. Sevan Deniz Xəzər Universitetinin tələbələrinə memarlıq və musiqi ilə bağlı dərslər keçdilər.

BARTIN UNIVERSITY FACULTY MEMBERS AT KHAZAR

Faculty members from Türkiye's Bartın University - Associate Professor Dr. İsmail Eyüpoğlu and Dr. Sevan Deniz - visited Khazar University from October 6 to 11.

On the first day of the visit, a meeting was held between the faculty members of Bartın University and the staff of Khazar University. Representing Khazar University at the meeting were Firuz Suleymanov, Director of the International Relations Office, Ilgara Abdullayeva, Coordinator of the International Relations Office, Sayad Aliyeva, Coordinator of the School of Humanities, Education and Social Sciences, and Gunay Mammadova and Mehdi Samadi, instructors from the Department of Architecture and Design.

During the meeting, following presentations about both universities, discussions were held and agreement was reached on matters concerning mutual student and staff exchange as well as joint research projects.

At the end of the meeting, gifts were presented to the delegation from Bartın University.

In accordance with the program, accompanied by ESN Khazar, the guests visited the Ateshgah Temple. In the following days, Associate Professor Dr. İsmail Eyüpoğlu and Dr. Sevan Deniz taught classes to Khazar University students on architecture and music.

TƏBRİZ UNIVERSİTETİNİN NÜMAYƏNDƏ HEYƏTİ “XƏZƏR”DƏ

Hamlet İsxanlı

Oktabrın 9-12-də Təbriz Universitetinin (İran İslam Respublikası) rektoru, Prof. Məhəmmədtəqi Ələminin başçılığı ilə nümayəndə heyəti Xəzər Universitetində rəsmi səfərdə olub. Səfərin məqsədi iki universitet arasında elmi, tədris və tədqiqat əməkdaşlığının genişləndirilməsi, yeni tərəfdaşlıq istiqamətlərinin müəyyənəndirilməsi, həmçinin birgə elmi

DELEGATION FROM UNIVERSITY OF TABRIZ VISIT KHAZAR UNIVERSITY

From October 9 to 12, a delegation from the University of Tabriz (Islamic Republic of Iran), led by the university's rector, Prof. Mohammad Taghi Alami, paid an official visit to Khazar University. The purpose of the visit was to expand scientific, educational and research cooperation between the two universities, identify new partnership directions, and promote joint scientific research projects.

The event opened with a performance by the Khazar University Chamber Orchestra.

The founder of Khazar University and Chairman of the Board of Directors and Trustees, Prof. Acad. Hamlet Isakhanli, welcomed the guests and emphasized the importance of expanding relations between higher education institutions.

In his address, the rector of the University of Tabriz, Prof. Mohammad Taghi Alami, highlighted the potential for strategic cooperation between the two universities and stated that joint projects would contribute to the scientific development of the region.

Rector of Khazar University Dr. Raziya Isayeva delivered a presentation about Khazar University, providing comprehensive information about the

tədqiqat layihələrinin təşviqi olmuşdur.

Tədbirin açılışında Xəzər Universiteti Kamera Orkestrinin çıxışı təqdim olunub.

Xəzər Universitetinin təsisçisi, Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Porf.Akad. Hamlet İsxanlı qonaqları salamlayaraq, ali təhsil müəssisələri arasında əlaqələrin genişlənməsinin vacibliyini qeyd edib.

Təbriz Universitetinin rektoru, Prof. Məhəmmədtəqi Əlami çıxışında iki universitet arasında strateji əməkdaşlıq potensialına diqqət cəkib və birgə layihələrin regionun elmi inkişafına töhfə verəcəyini bildirib.

Raziyə İsayeva

Xəzər Universitetinin rektoru Dr. Raziyə İsayeva Xəzər Universiteti haqqında məruzə ilə çıxış edərək, universitetin beynəlxalq fəaliyyəti, elmi-tədqiqat infrastrukturunu, tələbə mübadilə proqramları, potensialı və s. barədə geniş məlumat vermişdir.

Təbriz Universitetinin elmi işlər üzrə prorektoru, Prof. Əsgər Əsgəri öz çıxışında, birgə PhD proqramlarının təşkili, ikili diplom proqramlarının yaradılması, birgə tədqiqatların həyata keçirilməsi və birgə tədqiqat institutlarının yaradılması kimi əməkdaşlıq istiqamətlərinə toxunmuşdur. Xəzər Universiteti Biomateriallar

(Ardı səh.54-də)

Məhəmmədtəqi Əlami

university's international activities, research infrastructure, student exchange programs, potential, and other aspects.

Əsgər Əsgəri

Vice-Rector for Scientific Affairs of the University of Tabriz, Prof. Asgar Asgari, in his remarks, addressed cooperation directions such as organizing joint PhD programs, creating dual

(To be continued page 54)

Sudabə Davaran

degree programs, conducting joint research, and establishing joint research institutes.

Director of the Khazar University Biomaterials Research Center, Prof. Sudabeh Davaran, presented on the topic "Potential cooperation opportunities between Khazar University and the University of Tabriz."

At the conclusion of the meeting, a Memorandum of Understanding on scientific and academic cooperation was signed between Khazar University and the University of Tabriz. The document envisages research collaboration, student and faculty exchange, joint scientific publications, and implementation of innovative projects between the two higher education institutions.

During the visit, the guests also became acquainted with the historical and cultural monuments of Baku and attended an official reception.

Tədqiqat Mərkəzinin direktoru, Prof. Sudabə Davaran isə “Xəzər Universiteti və Təbriz Universiteti arasında potensial əməkdaşlıq imkanları” mövzusunda təqdimatla çıxış edib.

Görüşün sonunda Xəzər Universiteti və Təbriz Universiteti arasında elmi və akademik əməkdaşlıq üzrə Anlaşma Memorandumu imzalanıb. Sənəd iki ali təhsil müəssisəsi arasında tədqiqat əməkdaşlığı, tələbə və müəllim mübadiləsini, birgə elmi nəşrləri və innovativ layihələrin həyata keçirilməsini nəzərdə tutur. Səfər çərçivəsində qonaqlar, həmçinin, Bakı şəhərinin tarixi və mədəni abidələri ilə tanış olub, rəsmi ziyafətdə iştirak ediblər.

**TARİX VƏ
ARXELOGİYA
DEPARTAMENTİ
MÜƏLLİMİNİN ELMI
REDAKTORLUĞU
İLƏ SIMPOZIUM
MƏQALƏLƏR TOPLUSU
NƏŞR OLUNUB**

5 sentyabr tarixində 1. “Türk Damğalarını Çağdaşlaşdırma Çalıştayı: Bildiri və Tutanakları” (1-ci Türk Damğalarını Müasirləşdirmə Simpoziumu: Məruzə və Qeydləri) adlı elmi nəşr Xəzər Universitetinin Tarix və arxeologiya departamentinin müəllimi Dr. Odər Əlizadənin elmi redaktorluğu ilə işıq üzü görüb. Toplu İstanbuldakı Kutlu Yayınevi tərəfindən çap olunmuşdur.

Kitab elmi məqalələr və məruzələr toplusundan ibarətdir və simpoziumda təqdim olunmuş materialları əhatə edir. Nəşrdə, həmçinin, Dr. Odər Əlizadənin “Azərbaycan Türkçəsi üçün Türk Tamğaları” adlı məqaləsi yer alıb. Məqalədə qədim türk tamğalarının Azərbaycan türkcəsində tətbiq imkanları və yazı sistemindəki mövqeyi elmi müstəvidə araşdırılıb.

Nəşr, türk tamğaları mövzusunda ilk elmi toplu olaraq hazırlanıb və kitab həm çap, həm də rəqəmsal formatda əldə edilə bilər.

**SYMPOSIUM PROCEEDINGS PUBLISHED UNDER
SCIENTIFIC EDITORSHIP OF HISTORY AND ARCHAEOLOGY
DEPARTMENT FACULTY MEMBER**

On September 5, the scientific publication titled "1st Workshop on Modernizing Turkic Tamgas: Papers and Proceedings" (1st Symposium on Modernizing Turkic Tamgas: Presentations and Records) was published under the scientific editorship of Dr. Odu Alizade, faculty member of the History and Archaeology Department at Khazar University.

The book consists of a collection of scientific articles and presentations and covers materials presented at the symposium. The publication also includes Dr. Odu Alizade's article titled "Turkic Tamgas for Azerbaijani Turkish." The article scientifically examines the application possibilities of ancient Turkic tamgas in Azerbaijani Turkish and their position in the writing system.

The publication was prepared as the first scientific collection on the subject of Turkic tamgas, and the book is available in both print and digital formats.

Raziyə İsayeva, Yuriy Husyev, Kęstutis Vaškelevičius

LİTVA VƏ UKRAYNA SƏFİRLƏRİ UNİVERSİTETDƏ

Litva Respublikasının və Ukrayna Respublikasının Azərbaycandakı səfirləri və səfirliklərin əməkdaşları oktyabrın 9-da Xəzər Universitetində olublar.

Görüşdə universitetin rektoru Dr. Raziyə İsaeva, dekanlar, departament müdirləri və Beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin əməkdaşları, tələbələr və “Dünya” məktəbinin şagirdləri iştirak ediblər.

Litva Respublikasının Azərbaycandakı səfiri Kęstutis Vaškelevičius və Ukrayna Respublikasının Azərbaycandakı səfiri Yuriy Husyev ilə tərəfdaşlıq və əməkdaşlığın gücləndirilməsi məsələləri müzakirə olunub. Səfirələr Avropa dillərinin tədrisi və beynəlxalq təhsil əməkdaşlığı barədə çıxış ediblər.

Görüşdə səfirlərə suallar ünvanlanıb və maraqlı fikir mübadiləsi aparılıb.

LITHUANIAN AND UKRAINIAN AMBASSADORS AT UNIVERSITY

The Ambassadors of the Republic of Lithuania and the Republic of Ukraine to Azerbaijan and embassy staff visited Khazar University on October 9.

The meeting was attended by the university's rector Dr. Raziya Isaeva, deans, department directors and staff of the International Relations Office, students, and pupils of "Dunya" school.

Issues of strengthening partnership and cooperation were discussed with the Ambassador of the Republic of Lithuania to Azerbaijan Kęstutis Vaškelevičius and the Ambassador of the Republic of Ukraine to Azerbaijan Yuriy Husyev. The ambassadors delivered presentations on the teaching of European languages and international educational cooperation. During the meeting, questions were addressed to the ambassadors and an interesting exchange of views took place.

SİYASİ ELMLƏR VƏ FƏLSƏFƏ DEPARTAMENTİ İLƏ LÜDOVİKA MƏRKƏZİNİN NÜMAYƏNDƏ HEYƏTİ ARASINDA GÖRÜŞ

Oktyabrın 15-də Macarıstanın Lüdovika Dövlət Xidməti Universitetinin Beynəlxalq əlaqələr üzrə Baş direktoru Liliana Şmex və baş məsləhətçisi David Birodan ibarət nümayəndə heyəti yenidən fəaliyyətə başlamış Lüdovika Türk Araşdırmaları Mərkəzi (Ludovika Center for Turkic Studies) ilə əməkdaşlıq çərçivəsində Xəzər Universitetinin Siyasi elmlər və fəlsəfə departamentində olublar. Qonaqları departament müdiri Dos. Orxan Vəliyev, baş müəllim Baba Bayramlı və assistent Firuzə İsmayılova qarşılayıblar.

MEETING BETWEEN DEPARTMENT OF POLITICAL SCIENCE AND PHILOSOPHY AND REPRESENTATIVE DELEGATION OF LUDOVICA CENTER

On October 15, a delegation consisting of Liliana Śmiech, Director General for International Affairs of the Ludovika University of Public Service in Hungary, and David Biro, Senior Advisor, visited the Department of Political Science and Philosophy at Khazar University as part of a collaboration with the newly launched Ludovika Center for Turkic Studies. The guests were welcomed by the head of the department, Assoc. Prof. Orkhan Veliyev, senior lecturer Baba Bayramli, and assistant Firuza Ismayilova.

David Biro, Orxan Vəliyev, Firuzə İsmayılova

Görüş zamanı tərəflər Lüdovika Universiteti, xüsusilə yeni yaradılmış Lüdovika Türk Araşdırmaları Mərkəzi ilə Xəzər Universiteti Siyasi elmlər və fəlsəfə departamenti arasında elmi əməkdaşlıq imkanlarını müzakirə ediblər. Macarıstanın Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT) çərçivəsində iştiraka artan marağı da müzakirə mövzuları arasında olub. Həmçinin, Lüdovika Türk Araşdırmaları Mərkəzinin fəaliyyəti və gələcək planları barədə də ətraflı məlumat verilib.

Görüşün sonunda qonaqlara Xəzər Universiteti Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof. Akad. Həməlet İsxanlının ingilis dilində “Xəzər”in sorğusunda”, “Mənim Qarabağım və ya Qarabağ dünyunu” kitabları hədiyyə edilməmişdir.

During the meeting, the parties discussed the possibilities of scientific cooperation between Ludovika University, especially the newly established Ludovika Center for Turkic Studies, and Khazar University's Department of Political Sciences and Philosophy. Hungary's growing interest in participating in the Organization of Turkic States (OTS) was also among the topics of discussion. Detailed information was also provided on the activities and future plans of the Ludovika Center for Turkic Studies.

At the end of the meeting, the guests were presented with the books *In the Question of the Caspian Sea and My Karabakh or the Karabakh Knot* by Prof. Hamlet Isaxanli, Chairman of the Board of Directors and Trustees of Khazar University.

Kirsti Narinen

FINLANDIYANIN AZƏRBAYCANDAKI SƏFİRİ XƏZƏR UNIVERSİTETİNDƏ “SU DİPLOMATİYASI” MÖVZUSUNDA ÇIXIŞ EDİB

O ktyabrın 21-də Finlandiya Respublikasının Azərbaycanı səfiri Kirsti Narinen Xəzər Universitetinin qonağı olub. Səfir universitetin Mərmər zalında “Finlandiyanın su diplomatiyası” mövzusunda çıxış edib.

Tədbir universitetin rektoru Dr. Raziyə İsayeva, fakültə dekanları, akademik heyət və tələbələrin iştirakı ilə keçib. Rektor Dr. Raziyə İsayeva səfiri salamlayaraq, Finlandiya və Azərbaycan arasında təhsil və elmi əməkdaşlıq imkanlarından bəhs edib.

Sonra səfir Kirsti Narinen Finlandiyanın su ehtiyatlarının idarə olunması, regional və beynəlxalq səviyyədə su diplomatiyasının əhəmiyyəti, eləcə də bu sahədə Finlandiyanın təcrübəsi barədə geniş məlumat verib. O, iqlim dəyişiklikləri və tə-

bii resursların ədalətli bölüşdürülməsi kimi global problemlərin həllində beynəlxalq əməkdaşlığın vacibliyini vurğulayıb.

Tədbirin sonunda iştirakçılar səfirə müxtəlif suallar ünvanlayıb, qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparılıb.

FINNISH AMBASSADOR TO AZERBAIJAN DELIVERS SPEECH ON "WATER DIPLOMACY" AT KHAZAR UNIVERSITY

On October 21, Ambassador of the Republic of Finland to Azerbaijan Kirsti Narinen was a guest at Khazar University. The Ambassador delivered a speech on "Finland's Water Diplomacy" in the university's Marble Hall.

The event was held with the participation of the university's rector Dr. Raziya Isayeva, faculty deans, academic staff and students. Rector Dr. Raziya Isayeva welcomed the Ambassador and discussed opportunities for educational and scientific cooperation between Finland and Azerbaijan.

Subsequently, Ambassador Kirsti Narinen provided extensive information about Finland's water resources management, the importance of water diplomacy at regional and international levels, as well as Finland's experience in this field. She emphasized the importance of international cooperation in addressing global challenges such as climate change and equitable distribution of natural resources.

At the conclusion of the event, participants addressed various questions to the Ambassador, and a mutual exchange of views took place.

DEPARTAMENT MÜDİRİ TBİLİSİ DÖVLƏT UNİVERSİTETİNDƏ

Xəzər Universitetinin Siyasi elmlər və fəlsəfə departamentinin müdiri Dos. Orxan Vəliyev oktyabrın 20-22-də Tbilisi Dövlət Universitetinin dəvəti ilə həmin universitetin Sosial və siyasi elmlər fakültəsində ezamiyyətdə olmuşdur. O, Cənubi Qafqazın geosiyasi statusunun dəyişməsində həlledici rol oynamış İkinci Qarabağ müharibəsinin beşinci ildönümü münasibətilə dəvət edilmişdir.

Səfər zamanı Dos. Vəliyev Erasmus proqramı çərçivəsində fakültənin magistratura tələbələri üçün "Azərbaycan milli kimliyi" və "Post-münaqişə dövründə Azərbaycanın xarici siyasəti" mövzularında iki müəhazirə oxumuşdur. O, universitetdə yaradılmış Heydər Əliyev auditoriyasında da olmuşdur.

Ezamiyyət çərçivəsində Dos. Orxan Vəliyev universitetin rektoru Prof. Jaba Samuşia və fakültə dekanı Dos. Salome Dundua ilə görüşmüşdür. Bu görüşlərdə universitetlərarası əməkdaşlıq imkanları və Dos. Vəliyevin hazırda üzərində çalışdığı tədqiqat layihəsi çərçivəsində mümkün birgə elmi fəaliyyət istiqamətləri müzakirə olunmuşdur.

Bundan əlavə, dekan Dos. Salome Dundua ilə aparılan danışıqlar nəticəsində "Khazar University Forum 2026" çərçivəsində əməkdaşlığa dair ilkin razılıq əldə edilmişdir.

Hər iki görüşün sonunda Xəzər Universitetinin Direktorlar və Qəyyumlar Şurasının sədri Prof. Akad Hamlet İsxanlının müəllifi olduğu "Xəzərin sorağında" və "Mənim Qarabağım və ya Qarabağ dünyünü" kitabları rektor və dekana hədiyyə edilmiş, görüşlər xatirə şəkillərinin çəkilməsi ilə başa çatmışdır.

Səfər proqramı çərçivəsində Dos. Orxan Vəliyev Tbilisidə Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin qurucularından Həsən bəy Ağayev və Fətəli xan Xoyskinin, habelə Azərbaycan maarifçiliyinin və modernləşmə tarixinin öncüllərindən Mirzə Fətəli Axundzadə və Mirzə Şafi Vazehin məzarlarını, eləcə də ulu öndər Heydər Əliyevin abidəsini ziyarət etmişdir. O, Mirzə Fətəli Axundzadə və Nəriman Nərimanov ev muzeylərində də olmuşdur.

DEPARTMENT HEAD AT TBILISI STATE UNIVERSITY

Assoc. Prof. Orkhan Valiyev, Head of the Department of Political Science and Philosophy at Khazar University, was on an official visit to the Faculty of Social and Political Sciences of Tbilisi State University on October 20–22, at the invitation of that university. He was invited on the occasion of the fifth anniversary of the Second Karabakh War, which played a decisive role in changing the geopolitical status of the South Caucasus.

During the visit, Assoc. Prof. Valiyev delivered two lectures on "Azerbaijani National Identity" and "Azerbaijani Foreign Policy in the Post-Conflict Period" to the master's students of the faculty within the framework of the Erasmus program. He also visited the Heydar Aliyev Auditorium, established at Tbilisi State University at the initiative of the Embassy of the Republic of Azerbaijan in Georgia.

During the visit, Assoc. Prof. Orkhan Valiyev met with the rector of the university, Prof. Jaba Samushia, and the dean of the faculty, Assoc. Prof. Salome Dundua. During these meetings, opportunities for inter-university cooperation and possible directions of joint scientific activities within the framework of the research project that Assoc. Prof. Valiyev is currently working on were discussed.

In addition, as a result of negotiations with dean Assoc. Prof. Salome Dundua, a preliminary agreement on cooperation within the framework of the "Khazar University Forum 2026" was reached.

At the end of both meetings, the books "In Search of Khazar" and "My Karabakh or the Karabakh Knot" written by Khazar University's Chairman of the Board of Directors and Trustees, Prof. Hamlet Isakhanli, were presented to the rector and dean, and the meetings ended with commemorative photos being taken.

As part of the visit program, Assoc. Prof. Orkhan Valiyev visited the graves of Hasan bey Aghayev and Fatali khan Khoyski, founders of the Azerbaijan Democratic Republic, and the pioneers of Azerbaijani enlightenment and modernization history Mirza Fatali Akhundzade and Mirza Shafi Vazeh, as well as the monument to the great leader Heydar Aliyev in Tbilisi. He also visited the house museums of Mirza Fatali Akhundzade and Nariman Narimanov.

MAHİRƏ NAĞIQIZI FƏLSƏFƏSİNİN ALT ÇOXLUĞU

Ana dilimizin incəliklərinə mükəmməl bələd olan Mahirə Nağıqızının bütün şeirləri sanki riyazi qanunlara və nəzəriyyələrə əməl olunaraq yazılıb. Şairin poetik qrafikində parabolaya da, parabolanın tərsi olan hiperbolaya da, düz xəttə də, diaqonalları müxtəlif olan düzbucaqlıya da rast gəlmək olur. Bu isə qeyri-səlis məntiq elementidir. Heç bir misrasında heca saylarının bərabərsizliyinə, qeyri-ahəngdar bölgülənməyə, misralardakı heca mikroqruplarının uyğunsuzluğuna rast gəlmək mümkün deyil. Şeir texnikasının ən vacib atributlarından hesab olunan ölçü, bölgü və qafiyə şərtləri zərgər dəqiqliyi ilə yerinə yetirilib. Bu isə şairin riyaziyyatı gözəl bilməsiylə bağlıdır. Elə ona görə də bu yazıya riyazi ad qoymağı məsləhət bildik. Bu mənada bizə elə gəlir ki, əslində poeziya humanitar yox, dəqiq elmdir və bu səbəbdən də onun hələ üstü açılmamış sirlərinin sayını dəqiq demək çətinidir.

Milli varlığımızı və kimliyimizi bəlkə də hər bir əsərində böyük həvəslə və zövqlə qələmə alan, insanın ruhuna qürurverici və iftixaredici duyğular yaşadan, Azərbaycan elminin və ədəbiyyatının inkişafında əvəzsiz xidmətləri olan görkəmli alim, pedaqoq, istedadlı şair, publisist, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin üzvü, Prezident təqaüdçüsü, əməkdar müəllim, filologiya elmləri doktoru, professor Mahirə Nağıqızı dünyasının fəlsəfəsi milli düşüncə tariximizdə bir həyat məktəbi və insanlıq dərsi, insanın emosional-mənəvi dünyasını cılalayan, estetik zövqünü və intellektual aləmini zənginləşdirən mənbə kimi qəbul oluna bilər.

Əslində, "Mahirə Nağıqızı fəlsəfəsi" bizim hər birimizin yaddaşımızda və düşüncəmizdə gəzdirdiyimiz milli kimlik dünyamız, etnik müdriklik fəlsəfəmiz, milli intellektual potensialımız və etnopsixoloji varlığımızın stixial-mədəni potensialıdır desək, yanlışdır.

Geniş yaradıcılıq diapazonuna malik olan Mahirə Nağıqızının qələmə aldığı bir-birindən maraqlı əsərləri, o cümlədən "Missiya", "Ulu öndərimizin natiqlik məharəti", "Heydər Əliyev və Azərbay-

can dilinin inkişaf strategiyası", "Dərdi dərin Həsən Mirzə", "Alim təfəkkürünün itiliyi", "Üslubi morfologiya", "Aşıq və el şairlərinin üslubi sintaksisi", "Aşıq və el şairlərinin poetikası", "Aşıq və el şairlərinin leksikası" və digər elmi, eləcə də "Mənim anam", "Su at dalımca, ana", "Yaşadacaq anam məni", "Analı dünyam", "Bayatılar və üç şeir", "Onun daş nağılı", "Ruhuna beşiksə, tanı, Vətəndir", "Dilimiz – varlığımızdır", "Salam olsun" adlı bədii kitabları və min beş yüzə yaxın orijinal bayatıları ayrı-ayrılıqda həyat məktəbinin və insanlıq dərsinin düsturları, "Ana dilim" şeiri isə xalqımızın tarixini, mənliyini və kimliyini əks etdirən qan yaddaşdır. Şairə görə Ana dili – Ana Vətən, Ana Vətən isə Ana dili deməkdir. Şeirlərinin öz ifasında səsləndirilməsi isə başqa bir aləmdir.

Bu dünyanın yaşı qədər tarixin var,
Sonu qədər, başı qədər tarixin var,
Dağı qədər, daşı qədər tarixin var,
Ha baş vursam bitməz qatı, ana dilim,
Dədəm-babam amanatı, ana dilim!

Orxonlardan üzü bəri yazın qalıb,
Altaylardan Balkanlara izin qalıb,
Çox dillərdə rəddin qalıb, rizin qalıb,
Qurdnan görər qiyamatı, ana dilim,
Dədəm-babam amanatı, ana dilim!

Ucsuz qıpçaq çöllərindən havalandın,
Qədim Oğuz ellərindən havalandın,
Qopuzumun tellərindən havalandın,
Sənlə atdım qaramatı, ana dilim,
Dədəm-babam amanatı, ana dilim!

Nizaminin hikmətini sən yaratdın,
Nəsiminin qüdrətini sən yaratdın,
Füzulinin fitrətini sən yaratdın,
Hikmət dolu söz büsatı, ana dilim,
Dədəm-babam amanatı, ana dilim!

Yasaların kəmfürsətə ox olacaq,
Yadlar səndə əriyəcək, yox olacaq,
"Azərbaycan", "Heydər baba" çox olacaq,
Onlar övlad hesabı, ana dilim,
Dədəm-babam amanatı, ana dilim!

Həsən Mirzə kimi böyük el və elm adamının layiqli davamçısı olan Mahirə Nağıqızı fəlsəfəsinin kökü birmənalı olaraq Allaha, vətənə, anaya, ataya, xalqına, millətinə, övladlarına, nəvələrinə, şəhidlərimizə və zəfərimizə olan sonsuz sevgiyə bağlıdır. Şairin son zamanlar Qərbi Azərbaycan (Dərələyaz mahalı üzrə) mövzusu ilə bağlı qələmə aldığı "XIX-XX əsrlər Azərbaycan aşığı və el şairlərinin yaradıcılığında onomastik vahidlərin linqvopoetikası", "Müasir Azərbaycan dili: Aşıq və el şairlərinin yaradıcılığında dialektizmlərin öyrədilməsinə dair", "Müasir Azərbaycan dili: Aşıq və el şairlərinin yaradıcılığının dil, üslub xüsusiyyətləri", "Qərbi Azərbaycan paleotoponimlərinin linqvistik etimoloji təhlili" və digər əsərləri isə bilavasitə qəlb, ruh zənginliyi və sözsüz ki, öz əsl soy-kökünə olan bağlıqla və ona olan tükənməz sədaqət və məhəbbətlə bağlıdır.

Sanki bu əsərlərin hamısının xəmiri Vətənlə, təbiətlə, folklorla yoğrulub, mayası isə kökdən, süddən və ulu Azərbaycan torpağı olan Dərələyaz mahalının göz yaşı kimi dumduzu sularından irəli gəlir. İstər dilçiliyin müxtəlif sahələri istiqamətində yazdığı 50-yə yaxın elmi kitablarından, istərsə də 500-ə yaxın elmi və publisistik məqalələrindən eləsi yoxdur ki, onlardan həyat qoxusu, insanlıq ətri və humanizm tərəvəti gəlməsin.

Yüksək novatorluq qabiliyyətinə malik olan Mahirə Nağıqızı əsərlərində dolğun təsvirləri, canlı lövhələri xatırladan təbiət cizgilərini o qədər ustalıqla, zövqlə, incəliklə, olduğu kimi təbii yazılıb ki, oxucu özünü sanki həmin mühitdə hiss edir. Bu təsvirlərdən birinə diqqət edək: “1971-ci il idi. Yenə sazaqlı payız qapını kəsdirmişdi. Payız da tələsirdi, anam da. Payızın sərt sazaqları artdıqca qışa bir addım da yaxınlaşır, ağacların sonuncu yarpaqları da məğlubedilmişlər kimi bir-bir yerə düşür, irigövdəli, qollu-budaqlı ağaclar da sanki soyuqda üşüyür, gözümün qarşısında kiçilir, yığılırdı. Bunları mən, anamın dili ilə desək, “bekar adamlar” müşahidə edirdi. Anam isə bu vaxtlarda gördüyümüz kimi, yenə öz hazırlığında – qış hazırlığında idi. İpə sərilmiş əriştəni ağappaq süfrənin üstünə irisini ayrı, bir az xırdalanmışları da bir ayrı yığırdı. Təndirin üstündəki sac qıpqırmızı idi. Yaş dəsmalla sacın alouşunu alan anam əriştədən aşızənələrə doldurur və sacın içinə tökürdü. Yalnızdakı ərsini yerə qoymur, əriştəni sacda qovururdu. Onun zərif, ağ bənizi pörtüb qıpqırmızı olmuş, gözləri yaşarmışdı. Bu mərasim günortadan bir az ötmüş bitdi. İndi anam bağçada sərdiyi süfrələrdə əriştənin soyumasını gözləyirdi”. Zənnimcə, əlavə şərhə ehtiyac yoxdur. Göründüyü kimi, müəllifin fəlsəfəsi rəngarəngdir. Burada yaz, yay, payız və qış rəngləri kifayət qədərdir. Amma bizə elə gəlir ki, payız rəngi özünü daha çox büruzə verir:

Sonuncu yarpaq da amana bənddi,
Xəstəhal asılıb tük saplağından.
Bənizi saralmış qocalar kimi,
Halı yox söz sala cavanlığından.

Əslində elmi, biliyi, məharəti, bacarığı, bir sözlə bişgin olmağı ilə seçilən, şərafli və nəhəng bir nəslin daşıyıcısı olan Mahirə Nağıqızı dünyasının fəlsəfəsindən söhbət açarkən dünyanı heyratlandıran siyasət korifeyi və zamanın titanik şəxsiyyəti olan Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev haqqında qələmə aldığı “Missiya” kitabına və bu kitabda təqdim edilən faktların təhlil mənalara, elmi və publisistik üslubların maraqlı sintezinə və bu sintezin fəlsəfəsinə nəzər salmaq kifayətdir.

Mahirə Nağıqızının elə bir əsəri yoxdur ki, tərbiyəvi xarakterə malik olmasın. Şairin anasına olan sevgisini xatırlamaq üçün “Saz havası” məqaləsinə diqqət etmək kifayətdir: Aşıq “İrəvan çuxuru” oxuyurdu, mənimsə gözlərim anamı axtarırdı və tapdı. O, qapının ağzında oturmuş, gözlərini uzaq, çox uzaq qeyri-müəyyən bir nöqtəyə dikmişdi. Nə düşünürdü, görəsən?! Anası Nahidə (Nahad nənə) saçlarınımı darayırdı, yoxsa atası Mirzəli oğlu İbrahim nəsihət verirdi, bəlkə də, Dərələyəzdə çiçəklərin arasında gəzirdi. Mənə elə gəldi ki, o, həmin məqamlarda atalı-analı günlərini yaşayırdı... “Orta Saritel” başlayandan sona qədər anam gizli-gizli ağladı. Yanına gəldim: Ay ana, niyə ağlayırsan? Gör, Nəsim dayı nə gözəl oxuyur! “Bəs sən niyə ağlayırsan?” – deyəndə, anam dilləndi və astaca əlavə etdi: Sən qulaq as. Anamla keçirdiyimiz o pərəsəng günləri xatırladım”. Kömür sobasının istisi adamlara elə xoş idi ki, sanki bayırda lopa-lopa yağan qarı belə düşünmürdülər, hamı sazın seyrində idi. Anamın gözlərindən narın-narın yaş ələnirdi. Mənsə yenə anamın dizinin dibini kəsdirdim: “Ay ana, nə oldu, niyə ağlayırsan? Nə yaxşı Nəsim dayı gəldi! Ağlama, nə olar, bəsdir”. Belə yerdə kövrəlməyəsən, neyləyəsən?

Mahirə Nağıqızının yaradıcılığında insan üçün ən məhrəm duyğuların poetik təzahürü olan mən-zərələrdən və fəlsəfi düşüncələrdən istifadə arealı çox genişdir. Bu gözəlliyi hiss etməmək, duymamaq, ləzzət almamaq mümkün deyil. Bu mənada şairin “Onun daş nağılı” kitabına nəzər salmaq kifayət edər. Etiraf edək ki, bu kitabda müxtəlif poetik rəngli şeirlər kifayət qədərdir.

Qarabağda müharibə gedən zaman hərbi-vətənpərvərlik ruhunda yazdığı şeirləri, o cümlədən “Son döyüşə hazır ol” şeiri igidlərimizi, ərənlərimizi qəhrəmanlıqlar göstərməyə, qələbələr qazanmağa, zəfər çalmağa, azğın düşmənlərin dərşini verməyə səsləyir:

Azərbaycan əsgəri, yolun Şuşaya gedər,
O yürüşün naminə son döyüşə hazır ol!
İntizarda Laçındı, Zəngiləndi, Kəlbəcər,
Pir görüşün naminə, son döyüşə hazır ol!
Sən vətənin gücüsən, vətənin əsgər oğlu,
Vətən haya çağırmaz, haraylamaz hər oğlu.

Qızlar gül-çiçəyiylə süslər müzəffər oğlu,
O gəlişin naminə, son döyüşə hazır ol!

Vətənimizin bütövlüyü uğrunda yorulmadan çalışan Mahirə Nağıqızının Qərbi Azərbaycanla bağlı gördüyü işlər də göz qabağındadır. Ümumiyyətlə, bu böyük insanın yazdığı, dediyi nə varsa, hamısı halallığın bəhrəsidir, "Yığiram" şeirində yazdığı kimi:

Ər öyüdünnən topladım,
Qəmi düyünnən topladım.
Ana südünnən topladım,
Nə yığdım halal yığiram.

Mahirə Nağıqızının əsərlərində folklorun istər arxaik, istərsə də çağdaş janrlarından hamısına, məsələn, dualara, alqışlara bol-bol rast gəlmək olur. Amma şairin bayatıları, haxıştaları və laylalarının hər biri gözəllik dünyasının sirli-sehirli qapılarını açmağa, "gözəllik" məfhumunun formulu müəyyən etməyə, dürüstlüyün və gözəlliyin tam tərifini verməyə imkan yaradır. Bu mənada şairin əsərləri mümkünsüz olanın mümkün olmasını öz oxucusuna anladır və onun əsərlərini oxuyarkən elə mənzərələr, bəzəklər, naxışlar, baxışlar yaranır ki, fikir fikri, düşüncə düşüncəni, duyğu duyğunu, söz sözü çəkir. Şairin iç dünyasının fəlsəfəsi bax budur. Gərək dediyin sözlə əməlin bir birini tamamласın. Yoxsa hər şey yarımçıq qalar. Şairin anası Nazlının adını daşıyan nəvə Nazlıya yazdığı şeirdən bircə bəndə diqqət edək:

Gümüş topuq, xına əllər,
Belə olar nazəninlər.
Naz eləmə, söyləyərlər,
Özündən razısan, Nazlı.

Şairin leksik-qrammtik vahidin təkrarı ilə yazdığı şeirlər diqqəti cəlb edir: Nazlı-Nazlı, Ufacıq-ufacıq, Sevdalı-sevdalı, Çiçək-çiçək, Sənə qısılib-qısılib, Gələcək-gələcək və s. belə şeirlərdəndir.

İstər-istəməz bir sual hər kəsi düşündürə bilər: Mahirə Nağıqızı bu əlçatmaz dumanlı, çiskinli, çənli zirvələri neçə fəth edib? Bizə elə gəlir ki, bu uğurların əsas səbəbi sözün poetik gücünə, əqidəsinin düzlüyünə, fəlsəfi qüdrətinə və sözsüz ki, zəkasının nuruna güvənməyindən irəli gəlir. Dünyanı o əlçatmaz zirvədən müşahidə edir. Görünür ona görə, ona hər şey daha aydın görünür. Müəllifin "Görünür" adlı şeirində oxuyuruq:

İlham yazdı yeni dövrü, zamanı,
Odur xalqın ümid yeri, gümanı.
Bu millətin tarixinin hər anı,
Heydər baba dastanından görünür.

Qısa da olsa, yuxarıda yazdıqlarımızdan belə nəticəyə gəlmək olur ki, Mahirə Nağıqızı fəlsəfəsinin alt çoxluğunun qrafiki tamamilə fərqli olub, qeyri-səlis məntiq nəzəriyyəsinin kodlarına əsaslanır.

Xankişi Bəxtiyar,
Azərbaycan Dövlət Pedaqoji Universitetinin dosenti
08.10.2025

Mirsadiq Muxtarov

PSIXOLOGIYA İXTİSASI ÜZRƏ TƏHSİL ALAN TƏLƏBƏLƏR ÜÇÜN SEMİNAR

Oktyabrın 14-də Xəzər Universitetinin Psixologiya departamenti və Psixologiya Klubunun birgə təşkilatçılığı ilə seminar keçirildi. Seminar Psixologiya departamentinin əməkdaşı və Xəzər Psixoloji Xidmət Mərkəzinin psixoloqu Mirsadiq Muxtarov tərəfindən təqdim olundu. Tədbir psixologiya ixtisası üzrə təhsil alan tələbələrə gələcək karyera imkanlarını və bu sahədə uğur qazanmağın əsas istiqamətlərini əhatə edirdi.

Seminarda Mirsadiq Muxtarov psixologiya sahəsində təhsil alan tələbələrin və fəaliyyət göstərən mütəxəssislərin professional inkişaf yollarını, klinik, pedaqoji, təşkilati və digər ixtisaslaşma sahələrini geniş izah etdi. Karyera inkişafında praktik bacarıqların əldə edilməsinin vacibliyini vurğulayan Mirsadiq Muxtarov düzgün və faydalı təcrübələrin qazanılmasının və professional mentor dəstəyinin rolunu xüsusi vurğuladı. Bundan əlavə, psixologiya sahəsində gələcək inkişaf imkanları və gənc mütəxəssislər üçün mövcud olan yeni istiqamətlər barədə geniş məlumat verdi.

Seminar interaktiv formatda təşkil olundu, iştirakçılar suallar verib mövzunu ətraflı müzakirə etdilər.

SEMINAR FOR STUDENTS STUDYING PSYCHOLOGY

On October 14, a seminar was held under the joint organization of Khazar University's Psychology Department and the Psychology Club. The seminar was presented by Mirsadiq Mukhtarov, a staff member of the Psychology Department and psychologist at the Khazar Psychological Service Center. The event covered future career opportunities for students studying psychology and the main directions for achieving success in this field.

During the seminar, Mirsadiq Mukhtarov extensively explained the professional development paths for students studying psychology and practicing specialists, as well as specialization areas including clinical, pedagogical, organizational, and other fields. Emphasizing the importance of acquiring practical skills in career development, Mirsadiq Mukhtarov particularly highlighted the role of gaining proper and beneficial experience and professional mentorship support. Additionally, he provided extensive information about future development opportunities in the field of psychology and new directions available for young specialists.

The seminar was organized in an interactive format, with participants asking questions and discussing the topic in detail.

**TARİX MÜƏLLİMLİYİ İXTİSASININ
TƏLƏBƏLƏRİ AMEA ARXEOLÖGİYA VƏ ANTROPOLOGİYA
İNSTITUTUNUN MUZEY SƏRGİ ZALINDA**

**HISTORY TEACHING MAJOR STUDENTS
AT ANAS INSTITUTE OF ARCHAEOLOGY AND ANTHROPOLOGY
MUSEUM EXHIBITION HALL**

Oktabrın 15-də Xəzər Universitetinin Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin Tarix müəllimliyi ixtisasında təhsil alan I kurs tələbələri AMEA Arxeologiya və Antropologiya İnstitutunun Muzey sərgi zalında ekskursiyada olublar. Səfər Tarix və arxeologiya departamentinin müəllimi Orxan Zamanovun rəhbərliyi ilə təşkil edilib.

Ekskursiyanın məqsədi tələbələrin qədim dövrlərə aid maddi-mədəniyyət nümunələri ilə yaxından tanış olmaları və Azərbaycanın arxeoloji irsi haqqında biliklərini daha da genişləndirmək olub.

Muzeydə tələbələrə Azərbaycan ərazisində aparılmış arxeoloji qazıntılar zamanı tapılmış saxsı qablar, küplər, məişət əşyaları və müxtəlif qədim dövr artefaktları barədə ətraflı məlumat verilib. Hər bir eksponatın tarixçəsi və mənsub olduğu dövr haqqında maraqlı faktlar səsləndirilib. Tələbələr muzeyin müxtəlif bölmələrini gəzərək, Azərbaycanın qədim yaşayış məskənləri, dövlətçilik tarixi və mədəni inkişaf mərhələləri ilə bağlı eksponatları diqqətlə izləyiblər. Qədim saxsı nümunələri və küplər üzərində aparılan izahlar onlarda arxeologiyaya olan marağı daha da artırıb.

On October 15, first-year students studying in the History Teaching major at Khazar University's School of Humanities, Education and Social Sciences participated in an excursion at the Museum Exhibition Hall of the ANAS Institute of Archaeology and Anthropology. The visit was organized under the guidance of Orkhan Zamanov, lecturer at the Department of History and Archaeology. The purpose of the excursion was for students to become closely acquainted with material culture specimens from ancient periods and to further expand their knowledge about Azerbaijan's archaeological heritage.

At the museum, students were provided with detailed information about pottery vessels, jugs, household items and various ancient period artifacts discovered during archaeological excavations conducted on the territory of Azerbaijan. Interesting facts were presented about the history of each exhibit and the period to which it belongs. Students toured various sections of the museum and attentively observed exhibits related to Azerbaijan's ancient settlements, statehood history and stages of cultural development. Explanations provided on ancient pottery specimens and jugs further increased their interest in archaeology.

TARİX VƏ ARXEOLÖGİYA DEPARTAMENTİ MÜƏLLİMİNİN QRABAR MƏNBƏLƏRİ ÜZRƏ ELMİ MƏRUZƏSİ

SCHOLARLY PRESENTATION ON GRABAR SOURCES BY FACULTY MEMBER OF DEPARTMENT OF HISTORY AND ARCHAEOLOGY

Oktabrın 15-də Xəzər Universitetinin Tarix və arxeologiya departamentinin müəllimi Dr. Odər Əlizadə Azərbaycan Milli Elmlər Akademiyasının A.A. Bakıxanov adına Tarix və Etnologiya İnstitutunun təşkil etdiyi "Azərbaycanın orta əsrlər tarixinin aktual problemləri" adlı Respublika elmi konfransında "V əsr qrabar qaynaqların Azərbaycan tarixinin öyrənilməsində önəmi" mövzusunda məruzə edib.

Çıxış zamanı ilk olaraq V əsr qrabar (klassik erməni dili) tarixi mənbələrinin meydana gəlmə prosesi üzərində dayanılaraq, həmin dövrün müəllifləri və onların əsərləri haqqında məlumat verilib. Sonra qrabar tarixi mənbələrinin Azərbaycan coğrafiyasının erkən orta əsrlər tarixi, eləcə də Cənubi Qafqazın siyasi və mədəni inkişafı baxımından əhəmiyyəti izah olunub. Sonda isə bu mənbələrin araşdırılmasının tarixşünaslıqda tutduğu yer və onların istifadəsi zamanı üzə çıxan elmi-metodoloji problemlərdən bəhs edilib.

KİM DOKTORANTURA TƏLƏBƏLƏRİ ÜÇÜN MƏLUMAT SESSİYALARI KEÇİRDİ

Xəzər Universiteti Kitabxana-İnformasiya Mərkəzi (KİM) 11 və 15 oktyabr tarixlərində doktorantura tələbələri üçün "Elektron resurslardan səmərəli istifadə" mövzusunda onlayn məlumat sessiyaları təşkil edib. Tədbir Tədqiqat metodları fənninin müəllimi Lala Qəniyevanın dəstəyi ilə həyata keçirilib. Sessiyalar Kitabxana İnformasiya Mərkəzinin direktoru Aytac Misgərli və İnformasiya Xidmətləri bölməsinin müdiri Samirə Orucova tərəfindən aparılıb.

Təqdimatlar zamanı doktorantlara Xəzər Universitetinin elektron resursları, abunə olunan beynəlxalq məlumat bazaları, elektron kitablar və jurnallar, həmçinin açıq giriş platformaları haqqında ətraflı məlumat verilib. KİM nümayəndələri elmi ədəbiyyatın axtarışı, rəqəmsal elmi məlumatlardan səmərəli istifadə yollarını nümayiş etdiriblər.

Sessiyalar iştirakçıların informasiya savadlılığının artırılmasına və elmi-tədqiqat fəaliyyətlərində kitabxana resurslarından daha məqsədyönlü yararlanmalarına yardımçı olub.

On October 15, Dr. Odar Alizade, faculty member of Khazar University's Department of History and Archaeology, delivered a presentation titled "The Importance of 5th-Century Grabar Sources in the Study of Azerbaijan's History" at the Republican Scientific Conference "Topical Issues of Azerbaijan's Medieval History" organized by the Institute of History and Ethnology named after A.A. Bakikhanov of the Azerbaijan National Academy of Sciences.

During the presentation, the process of emergence of 5th-century Grabar (Classical Armenian language) historical sources was first examined, and information was provided about the authors of that period and their works. Subsequently, the significance of Grabar historical sources for the early medieval history of Azerbaijan's geography, as well as for the political and cultural development of the South Caucasus, was explained. Finally, the place of research on these sources in historiography and the scientific-methodological problems arising from their use were discussed.

LIC CONDUCTED INFORMATION SESSIONS FOR DOCTORAL STUDENTS

Khazar University Library-Information Center (LIC) organized online information sessions on "Effective Use of Electronic Resources" for doctoral students on October 11 and 15. The event was implemented with the support of Lala Ganiyeva, instructor of the Research Methods course. The sessions were conducted by Aytac Misgarli, Director of the Library Information Center, and Samira Orujova, Head of Information Services Department.

During the presentations, doctoral students were provided with detailed information about Khazar University's electronic resources, subscribed international databases, electronic books and journals, as well as open access platforms. LIC representatives demonstrated methods for searching scholarly literature and effective utilization of digital academic information.

The sessions helped participants enhance their information literacy and utilize library resources more purposefully in their research activities.

SƏRGİ: “TƏBİƏTİN MOZAIKASINDA GƏLƏCƏYİN RƏNGİ”

EXHIBITION: "THE COLOR OF THE FUTURE IN NATURE'S MOSAIC"

Oktabrın 15-də Xəzər Universitetinin Memarlıq və dizayn departamenti tələbələrinin əl işlərindən ibarət “Təbiətin mozaikasında gələcəyin rəngi” adlı sərgi təşkil olundu.

Sərgidə Memarlıq, Dizayn və Təsviri İncəsənət müəllimliyi ixtisaslarında təhsil alan tələbələrin yaradıcılıq işləri nümayiş etdirildi. Rəsm və kollaj işlərində təbiətin zərif harmoniyası, rənglərin ahəngi və formaların daxili ritmi əks olunurdu. Tələbələr bu əsərlərdə həm təbiətin ilhamverici gözəlliyini, həm də insan düşüncəsinin yaradıcılıq potensialını nümayiş etdirirdilər.

MÜSTƏQİLLİK GÜNÜNƏ HƏSR OLUNMUŞ SƏMİNARLAR

Oktabrın 17-də Xəzər Universitetinin Tarix və arxeologiya departamentinin təşkilatçılığı ilə 18 Oktyabr – Azərbaycanın Dövlət Müstəqilliyi Günü münasibətilə seminarlar keçirilib. Seminarlar departamentin müəllimləri Dr. Rüksarə Quliyeva, Dr. Yaqub Məmmədov və Dr. Odər Əlizadə tərəfindən təşkil olunub. Onlar Azərbaycanın müstəqillik tarixinin əsas mərhələləri, 1991-ci ildə dövlət müstəqilliyinin bərpasının tarixi əhəmiyyəti və müasir dövrdə müstəqil dövlət quruculuğu prosesindən danışılar.

Tədbirdə gənclərin milli kimlik və vətənpərvərlik duyğularının möhkəmləndirilməsinin vacibliyi vurğulanıb, tələbələrin sualları cavablandırılıb və maraqlı fikir mübadiləsi aparılıb.

On October 15, an exhibition titled "The Color of the Future in Nature's Mosaic" was organized, featuring handcrafted works by students of Khazar University's Department of Architecture and Design.

The exhibition displayed creative works by students pursuing degrees in Architecture, Design, and Fine Arts Teaching. The paintings and collage works reflected nature's delicate harmony, the consonance of colors, and the internal rhythm of forms. Through these works, students demonstrated both the inspiring beauty of nature and the creative potential of human thought.

SEMINARS DEDICATED TO INDEPENDENCE DAY

On October 17, seminars were held at Khazar University organized by the Department of History and Archaeology on the occasion of October 18 – Azerbaijan's State Independence Day. The seminars were organized by department faculty members Dr. Rukhsara Guliyeva, Dr. Yagub Mammadov, and Dr. Odar Alizade. They discussed the main stages of Azerbaijan's independence history, the historical significance of the restoration of state independence in 1991, and the process of independent state-building in the modern period.

The event emphasized the importance of strengthening young people's sense of national identity and patriotism, students' questions were answered, and an engaging exchange of views was conducted.

KARSDA II “TÜRK DÜNYASINDA AZƏRBAYCAN DİLİ VƏ ƏDƏBİYYATI ARAŞDIRMALARI” ADLI BEYNƏLXALQ SIMPOZİUM

Oktyabrın 17-də Türkiyənin Kars şəhərində II “Türk dünyasında Azərbaycan dili və ədəbiyyatı araşdırmaları” adlı Beynəlxalq Simpozium keçirilib. Tədbir Kafkas Universiteti Müasir türk dilləri və ədəbiyyatları departamenti və Xəzər Universiteti Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin təşkilatçılığı, Azərbaycan Respublikasının Qarsdakı Baş Konsulluğu, Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsi, Türkiyə-Azərbaycan Dərnəkləri Federasiyası, Nar şirkəti, Qarabağ Universiteti və Naxçıvan Dövlət Universitetinin tərəfdaşlığı ilə həyata keçirilib. Simpozium Türkiyədə yalnız Kafkas Universitetində fəaliyyət göstərən, bakalavr və magistratura səviyyəsində təhsil verən Azərbaycan türkçəsi və ədəbiyyatı bölümünün 20 illiyi və Qarabağ zəfərinin 5 illiyinə həsr edilmişdir.

Məlumat üçün bildiririk ki, I “Türk dünyasında Azərbaycan dili və araşdırmaları” simpoziumu 5-6 dekabr 2024-cü ildə Xəzər Universitetində Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin təşkilatçılığı ilə baş tutmuşdur.

Açılış mərasimində Kafkas Universitetinin prorektoru Prof. Engin Kılıç, Fənn-ədəbiyyat fakültəsinin Çağdaş türk ləhcələri və ədəbiyyatları, Azərbaycan türkçəsi və ədəbiyyatı bölməsinin müdiri Prof. İlkin Qulusoy, Azərbaycan Respublikasının Qarsdakı baş konsulu Zamin Əliyev, Xəzər Universiteti Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müdiri Dos. Dilbər Zeynalova, Azərbaycan Respublikasının təhsil müşaviri Dos. Nəcibə Nəsisbova, Atatürk Mərkəzinin direktoru Akad. Nizami Cəfərov, AR Milli Məclisinin deputatı Prof. Hikmət Babayev, Türkiyə-Azərbaycan Dərnəkləri Federasiyasının sədr müavini Səttar Kaya, Yusif Balasaqun adına Qırğız Milli Universitetinin müəllimi Farizat Kuramayeva və onlayn şəkildə Nar şirkətinin İctimaiyyətlə əlaqələr və Korporativ ünsiyyət departamentinin müdiri Hökümə Kərimova çıxış ediblər. Nətiqlər simpoziumun elmi əhəmiyyətini və Türk dünyasında birliyin gücləndirilməsində rolunu vurğulayıblar.

Simpoziumun açılış mərasimində, həmçinin Xəzər Universiteti Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müdiri Dos. Dilbər Zeynalovaya və Nar şirkətinin İctimaiyyətlə əlaqələr və Korporativ ünsiyyət departamentinin müdiri Hökümə Kərimovaya simpoziuma verdikləri töhfəyə görə plaketlər təqdim olunub.

Rəsmi hissədən sonra Azərbaycan Respublikasının Diasporla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı ilə Qarsdakı Heydər Əliyev adına Təhsil Mərkəzi ziyarət olunub, kitablar hədiyyə edilib.

Simpoziumun ikinci hissəsində iştirakçıların elmi məruzələri dinlənilib. Xəzər Universiteti Dillər və ədəbiyyatlar departamentinin müdiri dos. Dilbər Zeynalova panellərdən birinə sədrlik edib. Departamentin əməkdaşları – Prof. Bədirxan Əhmədov, Dos. Zivər Hüseynli Baylan, Dr. Almaz Bədəlova, Dr. Yeqzar Cəfərli, Sevinc Allahverdiyeva, Mənsurə Əhmədova və Fərqanə Ələsgərli müxtəlif mövzularda məruzələrlə çıxış ediblər.

Tədbir çərçivəsində Dos. Dilbər Zeynalova Kafkas Universitetinin prorektoru Prof. Selçuk Ural ilə görüşərək, simpoziumun yüksək səviyyədə təşkili üçün təşəkkürünü bildirib və gələcək əməkdaşlıq istiqamətləri barədə fikir mübadiləsi aparıb.

Oktyabrın 18-də Azərbaycanın Müstəqilliyinin Bərpası Günü münasibətilə Xəzər Universitetinin əməkdaşları, Kafkas Universitetinin nümayəndələri və digər elm adamları Türkiyə-Ermənistan sərhədində, Arpa çayı sahilində Azərbaycanın, Xəzər Universitetinin, Nar'ın bayraqlarını dalğalandırıblar.

SECOND INTERNATIONAL SYMPOSIUM "RESEARCH ON AZERBAIJANI LANGUAGE AND LITERATURE IN THE TURKIC WORLD" HELD IN KARS

On October 17, the Second International Symposium "Research on Azerbaijani Language and Literature in the Turkic World" was held in Kars, Türkiye. The event was organized by the Department of Modern Turkic Languages and Literatures of Caucasus University and the Department of Languages and Literatures of Khazar University, in partnership with the Consulate General of the Republic of Azerbaijan in Kars, the State Committee for Work with the Diaspora of the Republic of Azerbaijan, the Federation of Türkiye-Azerbaijan Associations, Nar company, Karabakh University, and Nakhchivan State University. The symposium was dedicated to the 20th anniversary of the Department of Azerbaijani Turkish and Literature, which operates at the bachelor's and master's levels exclusively at Caucasus University in Türkiye, and to the 5th anniversary of the Karabakh victory.

For information, we note that the First Symposium "Azerbaijani Language and Research in the Turkic World" was held on December 5-6, 2024, at Khazar University, organized by the Department of Languages and Literatures.

At the opening ceremony, speeches were delivered by Prof. Engin Kılıç, Vice-Rector of Caucasus University; Prof. İlkin Gulusoý, Head of the Department of Contemporary Turkic Dialects and Literatures and Azerbaijani Turkish and Literature at the Faculty of Arts and Sciences; Zamin Aliyev, Consul General of the Republic of Azerbaijan in Kars; Assoc. Prof. Dilber Zeynalova, Head of the Department of Languages and Literatures at Khazar University; Assoc. Prof. Najiba Nasibova, Education Advisor of the Republic of Azerbaijan; Academician Nizami Jafarov, Director of the Atatürk Center; Prof. Hikmat Babayev, Member of Parliament of the Republic of Azerbaijan; Sattar Kaya, Deputy Chairman of the Federation of Türkiye-Azerbaijan Associations; Farizat Kuramayeva, lecturer at Yusuf Balasagun Kyrgyz National University; and online, Hokuma Karimova, Head of the Public Relations and Corporate Communications Department of Nar company. The speakers emphasized the scientific significance of the symposium and its role in strengthening unity in the Turkic world.

At the opening ceremony, plaques were also presented to Assoc. Prof. Dilber Zeynalova, Head of the Department of Languages and Literatures at Khazar University, and Hokuma Karimova, Head of the Public Relations and Corporate Communications Department of Nar company, for their contributions to the symposium.

Following the official part, the Heydar Aliyev Education Center in Kars was visited, organized by the State Committee for Work with the Diaspora of the Republic of Azerbaijan, and books were donated.

In the second part of the symposium, scientific presentations by participants were heard. Assoc. Prof. Dilber Zeynalova, Head of the Department of Languages and Literatures at Khazar University, chaired one of the panels. Department staff members – Prof. Badirkhan Ahmadov, Assoc. Prof. Ziver Huseynli Baylan, Dr. Almaz Badalova, Dr. Yegzar Jafarli, Sevinj Allahverdiyeva, Mansura Ahmadova, and Fargana Alasgarli – delivered presentations on various topics.

Within the framework of the event, Assoc. Prof. Dilber Zeynalova met with Prof. Selçuk Ural, Vice-Rector of Caucasus University, expressed gratitude for the high-level organization of the symposium, and exchanged views on future collaboration directions. On October 18, on the occasion of the Restoration of Independence Day of Azerbaijan, staff members of Khazar University, representatives of Caucasus University, and other scholars waved the flags of Azerbaijan, Khazar University, and Nar on the Turkish-Armenian border, on the banks of the Arpa River.

SÜNİ İNTELLEKT VƏ AZƏRBAYCAN DİLİ: MİLLİ DİLİMİZİ RƏQƏMSAL DÜNYADA NECƏ QORUYAQ?

Alik Əlioğlu

*Xəzər Universiteti Elektron
media mərkəzinin koordinatoru*

Giriş: Rəqəmsal Tufanda Milli Mənliyimiz

Bir neçə il əvvəl süni intellekt (Sİ) sahəsində fəaliyyətə başlayanda, bu texnologiyanın açdığı üfüqlər məni heyran edirdi. Mürəkkəb mətnləri anlayan, insan kimi məntiqli cavablar verən, hətta yaradıcılıq nümayiş etdirən alqoritmlərlə işləmək, sanki, gələcəyə açılan bir pəncərə idi. Lakin bu ilkin həyəcan və heyranlıq hissi zamanla daha dərin və bir qədər də narahat bir düşüncə ilə əvəz olundu. Mən anlamağa başladım ki, bu yeni rəqəmsal dünya, bu qüdrətli texnologiya əsasən bir neçə dominant dilin qaydaları ilə formalaşır. Gördüm ki, doğma dilim – Azərbaycan dili – bu sürətli inkişaf axınında kənarda qalmaq təhlükəsi ilə üz-üzədir.

Bu gün süni intellekt Azərbaycan dili üçün tarixi bir yolayrıcını təmsil edir. Bu yolayrıcı bizi iki fərqli gələcəyə apara bilər. Birincisi, rəqəmsal marjinallaşma və dil kimliyimizin tədricən aşınması ilə nəticələnən bir yoldur. İkincisi isə, süni intellektin dilimiz, mədəniyyətimiz və biliyimiz üçün qlobal bir intibah dövrü başlatdığı, onu bütün dünya üçün daha əlçatan etdiyi parlaq bir gələcəkdir. Məsələn süni intellektin dilimizin gələcəyini formalaşdırıb-formalaşdırmayacağı deyil; məsələn bizim süni intellekti dilimizə xidmət etməsi üçün necə formalaşdıracağımızdır. Bu esse mövcud texnoloji realıqdan başlayaraq fundamental çətinliklərə, ümidverici yerli təşəbbüslərə və gələcək üçün konkret strateji plana qədər uzanan bir təhlil təqdim edir. Məqsəd dilimizi bu rəqəmsal tufandan salamat çıxarmaq və onu yeni zirvələrə daşımaq üçün bir yol xəritəsi cizmaqdır.

Fəsil 1: Süni İntellektin Dilimizlə İlk Tanışlığı: Mövcud Vəziyyətin Təhlili

Azərbaycan dilində danışan istifadəçilərin gündəlik həyatda qarşılaşdığı süni intellekt alətlərini təhlil etmək mövcud rəqəmsal reallığımızın təməl daşlarını anlamaq üçün vacibdir. Bu təhlil həm imkanları, həm də ciddi boşluqları üzə çıxarır.

1.1. Maşın Tərcüməsi: Rəqəmsal Körpülərdəki Çatlar

Google Translate, Microsoft Translator və Yandex Translate kimi böyük platformalar Azər-

baycan dilini dəstəkləyir və qlobal informasiya məkanına çıxışımızı təmin edir. Lakin bu xidmətlərin keyfiyyəti qeyri-sabitdir. Xüsusilə, Yandex Translate-in rus və digər türk dilləri ilə işləməkdə daha yaxşı nəticələr göstərdiyi müşahidə olunur ki, bu da onun mənşəyi və məlumat bazasının xüsusiyyətləri ilə əlaqədardır. İstifadəçi rəyləri də platformalar arasında quraşdırma asanlığı, real zamanlı tərcümə imkanları və sənəd formatlarının dəstəklənməsi kimi fərqləri ortaya qoyur.

Bu alətlər iki ucu iti bir qılınc kimidir. Bir tərəfdən, onlar bizə misli görünməmiş bir məlumat əldə etmə imkanı verir. Digər tərəfdən isə, tez-tez rast gəlinən qrammatik və semantik səhvlər dilimizin incəliklərini və zənginliyini təhrif edir. Yüksək keyfiyyətli, milli alternativlərin olmadığı bir şəraitdə bu platformalardan asılılıq, dilimizin rəqəmsal mühitdə çox vaxt "qırıq" və ya sadələşdirilmiş bir formada təqdim olunmasına gətirib çıxarır. Bu, xüsusilə peşəkar və akademik kontekstlərdə ciddi bir problemdir.

Bu vəziyyət "kifayət qədər yaxşı" tələsinin yaranmasına səbəb olur. Yandex və Google kimi platformaların pulsuz və sürətli tərcümə təklif etməsi onların gündəlik məsələlər üçün geniş şəkildə istifadəsinə yol açır. Lakin, xüsusilə mürəkkəb cümlələrdə keyfiyyətin aşağı olması bir faktdır. Bunun ikinci dərəcəli təsiri odur ki, yeni nəsil istifadəçilər bu maşınlar tərəfindən yaradılan qrammatik cəhətdən qüsurlu Azərbaycan mətni görməyə və istehsal etməyə alışırlar. Bu, rəqəmsal məkanda yazılı ünsiyyət standartlarını tədricən aşağı salır və dil səhvlərini normallaşdırır. Nəticədə, sürət və rahatlıq naminə keyfiyyət və incəliyi qurban veririk ki, bu da bir dilin uzunmüddətli sağlamlığı üçün təhlükəli bir sövdələşmədir.

1.2. Səsli Kölgələr: Virtual Assistentlərin Sükutu

Mövcud vəziyyətin ən narahatedici tərəflərindən biri Google Assistant, Apple Siri və Amazon Alexa kimi qlobal səsli assistentlərdə Azərbaycan dilinin tamamilə dəstəklənməməsidir. Bu platformaların dəstəklədiyi dillərin siyahısı onlarla dili əhatə etsə də, Azərbaycan dili onların arasında yoxdur. Hətta Google-un qabaqcıl "Speech-to-Text" (nitqin mətnə çevrilməsi) xidmətləri belə Azərbaycan dilini (az-AZ) dəstəklənən dillər siyahısına daxil etməyib.

Bu, sadəcə bir narahatlıq deyil; bu, rəqəmsal təcridin dərin bir formasıdır. Səsli qarşılıqlı əlaqə insan-kompüter interfeysinin növbəti sərhədidir. Bu sahədə mövcud olmamaqla, dilimiz getdikcə səsə əsaslanan bir dünyada "yalnız mətn" statusuna endirilir. Bu, ağıllı ev cihazlarından avtomobil sistemlərinə, görmə məhdudiyyətli insanlar üçün əlçatanlıq alətlərinə qədər hər şeyə təsir edir.

Bəs niyə Azərbaycan dili Google Assistant və ya Siri tərəfindən dəstəklənmir? İlk cavab, modelləri öyrətmək üçün kifayət qədər yüksək keyfiyyətli, etikətlənmiş səsli məlumatların olmamasıdır. Bu, səbəb-nəticə əlaqəsidir. Bunun ikinci dərəcəli təsiri isə odur ki, platformalar mövcud olmadığı üçün milyonlarla istifadəçidən bu məlumatları toplamaq üçün geniş miqyaslı bir mexanizm və ya kommersiya marağı yoxdur. Bu, bir qüsurlu dövrən yaradır: məlumat yoxdursa, platforma yoxdur; platforma yoxdursa, məlumat yoxdur. Buradan çıxan nəticə odur ki, bu dövrəni qırmaq təkcə bazar qüvvələrinin öhdəsinə buraxıla bilməz, çünki bazarın həcmi qlobal texnologiya nəhəngləri üçün ilkin investisiyanı əsaslandırarmaya bilər. Bu, Azərbaycan dilini bu platformalar üçün cəlbədicə etmək və "nasosu işə salmaq" üçün lazım olan ilkin, geniş miqyaslı səsli korpusları yaratmaq üçün məqsədyönlü, dövlət tərəfindən dəstəklənən və ya milli səviyyədə əlaqələndirilmiş bir səy tələb edir.

1.3. Böyük Dil Modelləri: Ümid Verən Potensial, Gizli Təhlükələr

OpenAI-nin GPT-4 və gözlənilən GPT-5 kimi qabaqcıl modelləri Azərbaycan dilində əhəmiyyətli dərəcədə təkmilləşdirilmiş performans nümayiş etdirir. Onlar məntiqli mətnlər yarada, mürəkkəb suallara cavab verə və hətta kod yaza bilirlər. Lakin ən qabaqcıl sistemlər xarici şirkətlər tərəfindən hazırlanmış mülkiyyətli, qapalı mənbəli modellərdir. Açıq mənbəli alternativlər yaransa da, onlar üçün sistemli bençmarkinq (müqayisəli təhlil) aparılmır və Azərbaycanda geniş tətbiq olunmur.

GPT-4 kimi modellərin qabiliyyəti miqyasın gücünün bir sübutudur. Onlar Azərbaycan dilini məqsədyönlü təlim nəticəsində deyil, böyük həcmli çoxdilli veb məlumatlarını mənimləmənin bir əlavə məhsulu olaraq öyrəniblər. Bu, həm bir nemət, həm də bir lənətdir. Bir tərəfdən, bu, bizə indi güclü alətlərə çıxış imkanı verir. Digər tərəfdən isə, rəqəmsal dil gələcəyimizi müəyyən edən əsas texnologiyadan dərin bir asılılıq yaradır. Biz bu texnologiyanın yaradıcıları deyil, istifadəçiləriyik.

Azərbaycanda istehsalat səviyyəli sistemlərin əksəriyyətinin GPT-4 kimi xarici bulud həllərinə əsaslanması kritik bir məqamdır. Praktikada bu asılılıq nə deməkdir? Bu o deməkdir ki, modelin təlim məlumatlarına (əksəriyyəti ingilisdilli olan) daxil edilmiş incə qərəzlər, mədəni fərziyyələr və linqvistik prioritetlər birbaşa bizim rəqəmsal ekosistemimizə idxal olunur. Bu, birbaşa səbəb əlaqəsidir. İkinci dərəcəli təsir odur ki, Sİ qrammatik cəhətdən düzgün olsa da, mədəni cəhətdən "yad" hiss etdirən və ya Qərb konsepsiyalarına və normalarına üstünlük verən məzmun yarada bilər. Üçüncü dərəcəli nəticə isə bir növ yumşaq, "alqoritmik müstəmləkəçilikdir". Burada dilimizin rəqəmsal sferada təkamülü, üzərində heç bir nəzarətimiz və ya şəffaflığımız olmayan xarici bir texnoloji çərçivə tərəfindən formalaşdırılır və məhdudlaşdırılır. Buna görə də, milli açıq mənbəli modellərin yaradılması təşəbbüsü sadəcə texniki bir seçim deyil; bu, rəqəmsal suverenlik bəyannaməsidir.

Fəsil 2: "Anlamamaq" Probleminin Kökü: Azərbaycan Dilinin Texnoloji Sınaqları

Süni intellektin Azərbaycan dilini tam anlama bilməməsinin səbəblərini dərinləndirərək araşdırmaq üçün simptomlardan kök səbəblərə keçmək lazımdır. Problem təkcə alqoritmlərdə deyil, həm də dilimizin özünəməxsus quruluşu və rəqəmsal resurslarımızın vəziyyətindədir.

2.1. "Aşağı Resurslu" Dilin Reallığı: Məlumat Qıtlığı

Effektiv Sİ modellərini öyrətmək üçün əsas şərt böyük, yüksək keyfiyyətli və təmiz məlumat dəstlərinin mövcudluğudur. Azərbaycan dili üçün belə resurslar olduca məhduddur. Geniş, rəqəmsallaşdırılmış və maşın tərəfindən oxuna bilən mətn korpusları demək olar ki, yoxdur. Ədəbi və tarixi mətnlərimizin böyük bir hissəsi skan edilmiş, optik simvol tanıma (OCR) prosesindən keçirilməmiş formatlarda mövcuddur. Bundan əlavə, sentiment təhlili və ya adlandırılmış varlıqların tanınması kimi xüsusi tapşırıqlar üçün tələb olunan etikətlənmiş məlumat dəstlərində ciddi bir çatışmazlıq var.

Sİ modelləri insan mənasında ağıllı deyil; onlar nümunələri tanıyan maşınlardır. Geniş bir nümunə kitabxanası (korpuslar) olmadan, onlar qrammatikanın, sintaksisin və semantikanın mürəkkəb nümunələrini öyrənə bilməzlər. Bu məlumat kəsiri, Azərbaycan dili üçün yüksək performanslı, milli Sİ sistemlərinin inkişafı qarşısında duran ən böyük maneədir.

Bu vəziyyəti anlamaq üçün "məlumat yeni neftdir" bənzətməsini istifadə etmək yerinə düşər. Bu kontekstdə, biz hələ qazma işlərinə başlamamışıq. Əsas çətinliklərdən biri dilin rəqəmsallaşdırılma vəziyyətidir; elektron kitabların əksəriyyəti sadəcə skan edilmiş şəkillərdir. Bu, kritik bir darboğazdır. Səbəb-nəticə əlaqəsi birbaşa və aydındır: maşın tərəfindən oxuna bilən mətn yoxdursa, təlim məlumatı da yoxdur. İkinci dərəcəli nəticə odur

ki, onilliklər boyu yaradılmış mədəni və ədəbi irsimiz Sİ üçün faktiki olaraq görünməzdir. Milli kitabxanamız bir qara qutudur. Buradan çıxan daha geniş nəticə isə odur ki, hər hansı bir milli Sİ strategiyası alqoritmlərlə deyil, bütün dil irsimizi rəqəmsallaşdırmaq, OCR-dan keçirmək və strukturlaşdırmaq üçün kütləvi, dövlət tərəfindən maliyyələşdirilən bir rəqəmsal arxeologiya layihəsi ilə başlamalıdır. Bu, bir magistral yol çəkmək qədər vacib bir infrastruktur layihəsidir.

2.2. Dilimizin Memarlığı: Aqqlütinativ Morfologiyanın Yaratdığı Çətinliklər

Azərbaycan dili, bir türk dili olaraq, yüksək dərəcədə aqqlütinativdir. Bu o deməkdir ki, mürəkkəb sözlər bir kökə hər biri xüsusi bir qrammatik mənə daşıyan çoxsaylı şəkilçilərin əlavə edilməsi ilə yaranır (məsələn, "kitablarımdakılardan" – "mənim kitablarımda olanlardan"). Bu, bir kökdən çoxlu sayda mümkün söz forması yaradır.

Bu morfoloji zənginlik, əsasən ingilis dili kimi analitik dillər üçün hazırlanmış standart Təbii Dil Emalı (NLP) modelləri üçün bir kabusdur. Bu, "məlumat seyrəkliyi" probleminə gətirib çıxarır; yəni bir çox düzgün söz forması təlim məlumatlarında çox nadir hallarda rast gəlinirdi üçün modelin onların mənasını öyrənməsi çətinləşir. Məhz bu səbəbdən, sözləri mənalı alt vahidlərə bölmək kimi seqmentasiya üsulları Azərbaycan dili üçün maşın tərcüməsində kritik əhəmiyyət daşıyır.

Burada bir paradoks yaranır: dilimizi bu qədər ifadəli və səmərəli edən xüsusiyyət – onun aqqlütinativ təbiəti – ənənəvi Sİ modelləri üçün fundamental bir maneədir. Bu, problemin mərkəzində duran bir ziddiyyətdir. Buradan çıxan ikinci dərəcəli nəticə odur ki, sadəcə ingilis dili üçün hazırlanmış modelləri Azərbaycan dilinə tətbiq etmək səhv bir yanaşmadır. Biz hazır həllərdən istifadə edə bilmərik. Bizə, dilimizin unikal quruluşuna xüsusi olaraq uyğunlaşdırılmış modellər və texnikalar lazımdır (məsələn, tədqiqatlarda effektiv olduğu sübut edilmiş Unigram seqmentasiyası kimi). Bu o deməkdir ki, əsl irəliləyiş təkcə daha çox məlumat deyil, həm də daha çox linqvistik cəhətdən məlumatlı tədqiqat və inkişaf tələb edir. Bizə dilçilərlə çiyin-çiyinə işləyən kompüter elmləri mütəxəssisləri lazımdır.

Fəsil 3: Ümid Doğuran Təşəbbüslər: Milli Süni İntellekt Ekosisteminin Təməl Daşları

Problemlərdən həll yollarına keçərək, Azərbaycan daxilində suveren bir Sİ qabiliyyəti qurmaq üçün atılan təməlqoyucu addımları vurğulamaq vacibdir. Problemlərə baxmayaraq, Azərbaycanda milli Sİ ekosisteminin yaradılması istiqamətində ümidverici addımlar atılır. Yerli tədqiqatçılar və developerlər tərəfindən Azərbaycan dili üçün məlumat dəstləri və təməl modellər yaratmaq cəhdləri mövcuddur. Bu cür təşəbbüslər, dilimizin rəqəmsal gələcəyi üçün təməl infrastrukturun qurulmasına yönəlib. Açıq mənbəli resursların yaradılması bütün bir ekosistemin – developerlər, tədqiqatçılar və şirkətlərin – üzərində işləyə biləcəyi bir təməl qoyur. Bu, bizi xarici texnologiyanın passiv istehlakçısı olmaqdan öz texnologiyamızın fəal qurucularına çevirən bir paradigma dəyişikliyi. Bu cür layihələrin dəstəklənməsi və genişləndirilməsi, rəqəmsal müstəqilliyə doğru atılan ən vacib addımlardandır.

Fəsil 4: Estoniya Möcüzəsindən Azərbaycana Dərs: Kiçik Xalqların Böyük Uğur Hekayəsi

Qarşımıza qoyduğumuz məqsədlərin qeyri-mümkün olmadığını göstərən güclü və praktiki bir nümunəni təhlil etmək strateji yolumuzu aydınlaşdırmaq üçün vacibdir. Estoniya

nümunəsi, kiçik bir millətin düzgün strategiya ilə rəqəmsal dünyada necə böyük uğurlar qazana biləcəyini göstərir.

4.1. Dil Verilənləri Milli Sərvət Kimi

Cəmi 1.3 milyon əhalisi olan Estoniya, dilinin rəqəmsal əsrdə inkişafını təmin etmək üçün məqsədyönlü və son dərəcə uğurlu bir strategiya həyata keçirmişdir. Bu strategiyanın təməl daşlarından biri, təxminən dörd milyard sözdən ibarət olan linqvistik korpusunu Meta (Facebook və Instagram-ın ana şirkəti) kimi texnologiya şirkətləri üçün sərbəst şəkildə əlçatan etmək olmuşdur.

Bu, paradigmanı dəyişən bir yanaşmadır. Onlar məlumatları gizlətmək əvəzinə, ona ictimai infrastruktur kimi yanaşdılar və texnoloji integrasiyanın və geniş yayılmış istifadənin onu mülkiyyətdə saxlamaqdan daha çox dəyər gətirəcəyinə inandılar. Onlar başa düşdülər ki, kiçik bir dil üçün qlobal platformalarda görünürsənlik və integrasiya onun sağ qalması üçün həyati əhəmiyyət daşıyır.

4.2. "Pələng Sıçrayışı": Təhsildən Başlayan Milli Strategiya

Estoniyanın rəqəmsal uğuru bir təsadüf deyil. Bu, 1997-ci ildə bütün məktəbləri kompüterlə təchiz etmək və rəqəmsal bacarıqları çox erkən yaşlardan əsas tədris proqramına integrasiya etmək məqsədi daşıyan "Pələng Sıçrayışı" proqramı ilə başladı. Bu, rəqəmsal cəhətdən savadlı bir əhali və texnologiya sahəsində istedadlı kadrlar axını yaratdı.

Estoniya modeli göstərir ki, uğurlu bir dil texnologiyası strategiyası, milli rəqəmsallaşma və təhsil strategiyasından ayrı düşünülə bilməz. Bu, aşağıdan yuxarıya doğru başlayan uzunmüddətli bir baxış və siyasi iradə tələb edir. Onların Tartu Universiteti kimi dünya səviyyəli ali məktəbləri indi NLP tədqiqatları üçün mərkəzlərə çevrilib və aşağı resurslu Fin-Uqor dilləri üçün qabaqcıl maşın tərcümə sistemləri hazırlayıblar.

Estoniya hekayəsi göstərir ki, həll yolu sırf texniki deyil. Onların əsas addımları bunlar idi: 1) Hökumət tərəfindən idarə olunan milli təşəbbüs ("Pələng Sıçrayışı"). 2) Təhsilə və universal rəqəmsal savadlılığa diqqət. 3) Linqvistik korpus üçün açıq məlumat siyasəti. 4) Dövlət-özəl tərəfdaşlığının təşviqi. Bu, sadəcə texnologiya deyil, çoxşaxəli bir dövlət idarəçiliyi strategiyasıdır. Azərbaycan üçün buradan çıxan nəticə aydındır: uğur, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi kimi bir qurumun rəhbərliyi altında əlaqələndirilmiş, yuxarıdan aşağıya doğru bir milli proqram tələb edir. Ayrı-ayrı akademik layihələr və ya təcrid olunmuş startap cəhdləri dəyərli olsa da, qlobal miqyasda rəqabət aparmaq üçün kifayət etməyəcək. Bizə öz "Xəzər Pələngi Sıçrayışımız" lazımdır.

Fəsil 5: Strateji Yol Xəritəsi: Dilimizi Rəqəmsal Zirvələrə Necə Daşıyaq?

Əvvəlki fəsillərdə aparılan təhlili yekunlaşdıraraq, dilimizin rəqəmsal gələcəyini təmin etmək üçün konkret, çoxqatlı və fəaliyyətə yönəlmiş bir strateji yol xəritəsi təqdim etmək zəruridir. Bu yol xəritəsi dörd əsas sütun üzərində qurulmalıdır.

5.1. Sütun 1: Milli Məlumat Strategiyası və Rəqəmsal İrs

Tövsiyə: Azərbaycan Hökuməti, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinin vasitəsilə "Milli Azərbaycan Dili Korpusu" təşəbbüsünü başlatmalı və maliyyələşdirməlidir. Bu proqramın məqsədi, millətimizin bütün yazılı və şifahi dil irsini rəqəmsallaşdırmaq, struk-

turlaşdırmaq və ictimaiyyət üçün əlçatan etmək olmalıdır. Bura klassik ədəbiyyatdan və akademik arxivlərdən tutmuş, parlament qeydlərinə və teleradio arxivlərinə qədər hər şey daxildir. Bu, birbaşa olaraq müəyyən edilmiş əsas darboğazı – məlumat qıtlığını – aradan qaldıracaqdır.

5.2. Sütun 2: Açıq Mənbənin Gücləndirilməsi

Tövsiyə: Açıq mənbəli dil modellərini genişləndirən və onların üzərində yeni layihələr quran tədqiqatçılara və developerlərə qrantlar və hesablama resursları təqdim etmək üçün milli bir tədqiqat və inkişaf fondu yaradılmalıdır. Bu, akademik qurumlar (məsələn, Bakı Mühəndislik Universiteti və digər potensial NLP laboratoriyaları) ilə özəl sektor arasında əməkdaşlığı təşviq edəcək və xarici mülkiyyətli sistemlərdən asılılığa rəqabətədavamlı bir alternativ yaradacaqdır.

5.3. Sütun 3: Təhsil və Səriştə

Tövsiyə: Estoniya modelini rəhbər tutaraq, hesablama təfəkkürünü və rəqəmsal savadlılığı ibtidai siniflərdən başlayaraq milli təhsil kurikulumuna integrasiya etmək lazımdır. Universitet səviyyəsində isə, bu səylərə rəhbərlik edə biləcək yeni nəsil yerli mütəxəssislər yetişdirmək üçün Kompüter Dilçiliyi və Təbii Dil Emalı üzrə ixtisaslaşmış magistr və doktorantura proqramları yaradılmalıdır.

5.4. Sütun 4: Dövlət-Özəl Tərəfdaşlığı

Tövsiyə: Məhsul və xidmətlərinə yüksək keyfiyyətli Azərbaycan dili modellərini integrasiya edən və təkmilləşdirən yerli texnologiya şirkətləri üçün vergi güzəştləri və dövlət sifarişləri mexanizmi yaradılmalıdır. Bu, milli dil texnologiyaları üçün kommersiya bazarını stimullaşdıracaq və investisiya ilə innovasiyanın bir-birini gücləndirən bir dövriliyəsini yaradacaqdır.

Yekun: Sabahın Dilini Bu Gündən Qurmaq

Bu essenin əvvəlində qeyd etdiyim kimi, süni intellektlə ilk tanışlığım həyəcanla başlamış, lakin sonradan dilimizin gələcəyi ilə bağlı bir narahatlığa çevrilmişdi. Problemi müəyyənləşdirməkdən başlayaraq, onun köklü səbəblərini anlamaq, ümidverici yerli addımları görmək və Estoniya kimi uğurlu bir nümunədən ilhamlanaraq konkret bir həll yolu təklif etmək, bu narahatlığı məqsədyönlü bir nikbinliyə çevirir. Qarşımızdakı sınaq böyükdür, lakin irəliyə gedən yol aydındır.

Bu, sadəcə texnoloji bir çağırış deyil; bu, milli bir missiyadır. Azərbaycan dilinin XXI əsrdəki taleyi təkcə kitabxanalarda və ya sinif otaqlarında deyil, həm də məlumat mərkəzlərində, tədqiqat laboratoriyalarında və kod sətirlərində həll olunacaq. Bu missiya hökumət rəsmilərindən universitet rektorlarına, texnologiya sahibkarlarından tədqiqatçılara və dilimizi dəyərləndirən hər bir vətəndaşa qədər hamımızın kollektiv iradəsini, sərmayəsini və zəkasını tələb edir. Dilimizin gələcəyi bizim əlimizdədir və sabahın dilini qurmağın vaxtı bu gündür.

ƏMƏKDAŞLAR VƏ TƏLƏBƏLƏR İSMAYILLI RAYONUNDA

Oktyabrın 19-da Xəzər Universiteti İqtisadiyyat və menecment departamentinin koordinatoru Polad Orucovun rəhbərliyi ilə İqtisadiyyat və menecment fakültəsinin dekan müavini Məhəmməd Çərkəsov, departamentin müəlimi Murad Əlili Turizm və otelçilik ixtisası üzrə təhsil alan IV kurs bakalavr tələbələri ilə "Destination management" fənnindən çöl tədqiqatı məqsədilə İsmayilli rayonuna ekskursiyaya gediblər.

Ekskursiya zamanı rayonda yerləşən iki destinasiyada – Aşıqbayramlı su anbarı və kəndində, habelə, İvanovka kəndində olublar. Çöl tədqiqatı zamanı tələbələr həmin ərazilərdə destinasiyaların idarəedilməsi və təşkili, ərazidə yerləşən infrastruktur, habelə tarixi, inkişafı və müasir vəziyyəti barədə məlumat almışlar.

Sonda tələbələrə ekskursiya zamanı əldə edilmiş məlumatlar əsasında ərazinin potensial inkişafı yollarını təhlil etmək məqsədi daşıyan qrup layihəsi hazırlamaq tapşırığı verilmişdir.

FACULTY MEMBERS AND STUDENTS VISIT ISMAYILLI DISTRICT

On October 19, under the leadership of Polad Orujov, coordinator of the Economics and Management Department at Khazar University, Deputy Dean of the School of Economics and Management Mahammad Charkasov, department lecturer Murad Alili, and fourth-year undergraduate students majoring in Tourism and Hospitality Management conducted a field research excursion to Ismayilli District as part of the "Destination Management" course.

During the excursion, they visited two destinations in the district – Ashigbayrami Water Reservoir and village, as well as Ivanovka village. During the field research, students obtained information about destination management and organization in these areas, the infrastructure located in the territory, as well as their history, development, and current state.

At the end, students were assigned a group project aimed at analyzing potential development paths for the area based on the information gathered during the excursion.

FAKÜLTƏ DEKANININ BARTIN UNİVERSİTETİNƏ İŞGÜZAR SƏFƏRİ

Milanan Abbasova, Çetin Semerci, Ahmet İyirmibeş

ACADEMIC VISIT OF DEAN OF SCHOOL TO BARTIN UNIVERSITY

Humanitar, təhsil və sosial elmlər fakültəsinin dekanı Dr. Milana Abbasova oktyabrın 6-11-də Türkiyənin Bartın Universitetinə Erasmus+ proqramı çərçivəsində işgüzar səfər edib. Səfər çərçivəsində o, Bartın Universitetinin rektoru Prof. Ahmed Akkaya, Təhsil fakültəsinin dekanı Prof. Çetin Semerci, dekan müavini Dos. Emrullah Yılmaz, dekan müavini Dos. Ahmet İyirmibeş, İbtidai sinif müəllimliyi departamentinin müdiri Dos. Mustafa Kocaarslan, Xarici dil müəllimliyi departamentinin müdiri Dos. Erdi Şimşek və İngilis dili hazırlıq departamentinin heyəti ilə silsilə görüşlərdə iştirak etmişdir.

Görüşlərdə ikili diplom proqramı üzrə əməkdaşlıq imkanları, birgə akademik tədbirlərin təşkili və tədqiqat işlərinin aparılması, eləcə də dil tədrisi metodlarının mübadiləsi və tətbiqi ilə bağlı geniş müzakirələr aparılmışdır. Bundan əlavə, Milana Abbasova mühazirə oxumuş və müxtəlif dərsləri müşahidə etmişdir.

Dr. Milana Abbasova, Dean of the School of Humanities, Education and Social Sciences, undertook a academic visit to Bartın University in Türkiye from October 6-11, within the framework of the Erasmus+ programme. During the visit, she participated in a series of meetings with Rector of Bartın University Prof. Ahmed Akkaya, Dean of the School of Education Prof. Bilal Güneş, Vice Dean Assoc. Prof. Emrullah Yılmaz, Vice Dean Assoc. Prof. Ahmet İyirmibeş, Head of Primary School Teaching Department Assoc. Prof. Mustafa Kocaarslan, Head of Foreign Language Teaching Department Assoc. Prof. Erdi Şimşek, and staff of the English Language Preparatory Department.

During the meetings, extensive discussions were held regarding cooperation opportunities for dual degree programmes, organization of joint academic events and conducting research work, as well as exchange and implementation of language teaching methodologies. In addition, Milana Abbasova delivered a lecture and observed various classes.

GƏNCLƏR ÜÇÜN ƏN YAXŞI ŞƏHƏRİN ADI AÇIQLANDI

Taiylandın paytaxtı Banqkok “The Pattaya News”ün nəticələrinə görə gənclər üçün ən yaxşı şəhərdir.

Tədqiqatın müəllifləri şəhərin dinamizmini, səmimi sakinlərini, iş-həyat balansını və maliyyə azadlığını qiymətləndirərək, bunu müəyyən ediblər.

Şəhərdə yaşayan respondentlərin 84 faizi Tayland paytaxtının enerjisi və müsbət münasibəti səbəbindən xoşbəxt olduqlarını bildiriblər. Digər 71 faiz isə qeyd edib ki, şəhər büdcəsi insanlar üçün əlverişlidir. Bir çox respondent Banqkoku yeni insanlarla tanış olmaq üçün ən yaxşı yer adlandırır.

İkinci yeri Avstraliyanın Melburn, üçüncü yeri isə Cənubi Afrika Respublikasının Keyptaun şəhəri tutur. Liderlər siyahısına Nyu-York, Kopenhagen, Barselona, Edinburq, Meksiko, London və Şanxay da daxildir.

QƏBUL QAYDALARI

DÜNYA MƏKTƏBİ

Məktəbə qəbul müsabiqə yolu ilə həyata keçirilir. Müsabiqədə iştirak etmək üçün məktəbə gəlməklə, bizə zəng etməklə və ya online qeydiyyatdan keçə bilərsiniz. <http://e.dunyaschool.az/sagirdqebulu>

Müsabiqədə şagirdlərin təhsil aldıkları sinfə uyğun bilik səviyyəsi, sağlamlığı, maraq dairəsi əsas götürülür. Hər bir şagirdin fərdi xüsusiyyətlərini öyrənmək üçün valideynlərlə söhbətlər aparılır.

Qəbul imtahanında ən yüksək nəticə göstərən VIII-XI sinif şagirdləri təqaüd imkanı qazanırlar.

İngilis bölməsində tədris Beynəlxalq Bakalavr Təşkilatının (IB) ibtidai (PYP), orta məktəb (MYP) və Diplom proqramları (DP) əsasında qurulur.

Diplom proqramında təhsil müddəti iki ildir (X, XI siniflər).

Azərbaycan və rus bölmələrinə ingilis dili ikinci dil kimi beynəlxalq standartlara uyğun tədris olunur. Şagirdlərin seçimi ilə fransız, alman və ya çin dili də öyrədilir.

Dünya məktəbində fikirləşməyi öyrətmək prinsipi əsas götürülür və tədris prosesinin təşkili bu yönümdə qurulur. Siniflərdə şagird sayının az olması hər bir şagirdə fərdi yanaşmağa imkan yaradır.

Sağlam əsaslar üzərində qurulmuş ciddi nizam-intizam təlim-tərbiyə prosesinin yüksək səviyyədə təşkilinə kömək edir.

DÜNYA ANA MƏKTƏBİ

Ana məktəbinə qəbul zamanı hər bir uşağın fərdi xüsusiyyətlərini öyrənmək üçün məktəbin psixoloqu valideynlərlə fərdi söhbətlər aparır. Uşaqlar psixoloji müayinədən və həkim müayinəsindən keçirilir.

Uşaqların sağlamlığı, normal qavrama qabiliyyəti, səlís nitqi və maraq dairəsi əsas götürülür.

Məktəbə qəbul ediləcək şagirdlər "Şagird qəbulu üzrə məktəbdaxili komissiya"nın rəyi əsasında müəyyən edilir və məktəb rəhbərinin əmri ilə rəsmiləşdirilir.

QƏBUL ÜÇÜN TƏLƏB OLUNAN SƏNƏDLƏR:

- Ərizə
- 4 ədəd fotosəkil (3x4, rəngli)
- Doğum haqqında şəhadətnamənin surəti
- Şəxsiyyət vəsiqəsi
- Tibbi arayış
- Yaşayış yeri haqqında arayış
- Valideynin iş yeri haqqında arayış

Ünvan: Binəqədi rayonu,
Əcəmi Naxçıvani 9
Tel: +994 12 563 59 40/47/48

Xəzər
Universiteti

HƏR GÜN, HƏR SAAT MÜKƏMMƏLLİYƏ DOĞRU!

NİYƏ XƏZƏR UNIVERSİTETİ?

- Diplomların bütün xarici ölkələrdə tanınması
- Dövlət sifarişi əsasında təhsil almaq imkanı
- Eyni vaxtda 2 ixtisas üzrə təhsil almaq imkanı
- Təhsil haqqının Azərbaycan Respublikasının Dövlət İmtahan Mərkəzinin (keçmiş TQDK) imtahanlarında yığılan ballara uyğun olaraq ödənilməsi
- Təhsil haqqının hissə-hissə ödənilməsi
- Zəngin kitabxana, innovativ laboratoriyalar, müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyaları infrastrukturunun varlığı
- Dövlət sifarişi və ya ödənişli təhsil almalarından asılı olmayaraq, təhsildə göstərdikləri nailiyyətlərə görə təqaüd almaq imkanı
- Əlavə ödəniş etmədən təhsilinin bir hissəsini Amerika, Avropa və Asiyanın tanınmış ali məktəblərində davam etdirmə imkanı
- Keyfiyyətli və əhatəli tələbə xidmət sistemi (həkim, psixoloji mərkəz, karyera-işə düzəlmə mərkəzi və s.)
- Yüksək standartlara cavab verən müasir yataqxana

TƏHSİL HAQQININ ÖDƏNİLMƏSİNDƏ GÜZƏŞTLƏR

650-700 bal - təhsil haqqından tam azad edilir
600-649 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 50% güzəşt edilir
550-599 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 40% güzəşt edilir
500-549 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 25% güzəşt edilir
450-499 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 20% güzəşt edilir
400-449 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 15% güzəşt edilir
350-399 bal - təhsil haqqının ödənilməsində 10% güzəşt edilir

Uğurlu karyera qurmaq,
təhsildən zövq almaq və
yadda qalan tələbə
həyatı yaşamaq istəyirsən?

**Xəzər Universitetini
seç!**

BAKALAVR SƏVİYYƏSİNDƏ İXTİSASLARIMIZ

- * Kompüter elmləri
- * Kompüter mühəndisliyi
- * İnşaat mühəndisliyi
- * Neft-qaz mühəndisliyi
- * Kimya mühəndisliyi
- * Mexanika mühəndisliyi
- * Radiotexnika və telekommunikasiya mühəndisliyi
- * Fizika müəllimliyi
- * Riyaziyyat və informatika (rəqəmsal bacarıqlar) müəllimliyi
- * Elektrik və elektronika mühəndisliyi
- * Memarlıq
- * İnformasiya təhlükəsizliyi

1 QRUP

**2
QRUP**

- * Biznesin idarə edilməsi
- * İqtisadiyyat
- * Maliyyə
- * Marketing
- * Menecment
- * Mühasibat
- * Turizm işinin təşkili
- * Coğrafiya müəllimliyi
- * Tarix-coğrafiya müəllimliyi

- * Filologiya (ingilis dili və ədəbiyyatı)
- * Tərcümə (ingilis, ərəb, fars və Çin dilləri)
- * Xarici dil müəllimliyi (ingilis dili üzrə)
- * Filologiya (Azərbaycan dili və ədəbiyyatı)
- * Azərbaycan dili və ədəbiyyatı müəllimliyi
- * İbtidai sinif müəllimliyi
- * Tarix müəllimliyi
- * Politologiya
- * Beynəlxalq münasibətlər
- * Regionşünaslıq

3 QRUP

**4
QRUP**

- * Biologiya müəllimliyi
- * Kimya və biologiya müəllimliyi
- * Psixologiya
- * Baytarlıq təbabəti
- * Biotexnologiya

**5
QRUP**

- * Dizayn (qrafik dizayn, interyer dizaynı və landşaft dizaynı)
- * Təsvisi incəsənət müəllimliyi